

หลักกฎหมายระหว่างประเทศเกี่ยวกับการควบคุมอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด

การควบคุมอาวุธการใช้อาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดตกอยู่ภายใต้ทั้งหลักกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศที่มีลักษณะเป็นจารีตประเพณีระหว่างประเทศมีผลผูกพันต่อรัฐทุกรัฐ และกฎหมายในรูปของสนธิสัญญาคือ พิธีสารฉบับที่ 4 ว่าด้วยการควบคุมอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด ค.ศ.1995 (Protocol IV on Blinding Laser Weapons 1995) ที่มีผลผูกพันเฉพาะรัฐที่ได้ลงนามในพิธีสารเท่านั้น ในบทนี้ผู้เขียนมุ่งศึกษาถึงหลักเกณฑ์ทางกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศที่มีผลต่อการใช้ควบคุมอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด และหลักเกณฑ์ในพิธีสารฉบับที่ 4 ว่าด้วยการควบคุมอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด ว่ามีสาระและวัตถุประสงค์รวมทั้งข้อกำหนดอย่างไรบ้าง เพื่อที่จะได้ทำการวิเคราะห์ต่อไปว่า หลักเกณฑ์ทางกฎหมายระหว่างประเทศเหล่านี้มันเพียงพอต่อการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นหรือคาดว่าจะเกิดขึ้นได้หรือไม่

การพิจารณาถึงหลักเกณฑ์ทางกฎหมายระหว่างประเทศ มีความจำเป็นที่เราจะต้องทำการศึกษาถึงบ่อเกิดของกฎหมายระหว่างประเทศ เพื่อเป็นการปูพื้นฐานความเข้าใจในเบื้องต้น ว่ากฎหมายระหว่างประเทศมีที่มาหรือบ่อเกิดของกฎหมายมาจากอะไร ในเรื่องนี้เราสามารถวิเคราะห์บ่อเกิดของกฎหมายระหว่างประเทศได้จาก ธรรมนูญศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ (Statute of International Court of Justice) ข้อ 38 ซึ่งบัญญัติว่า

“ 1. ศาลซึ่งมีหน้าที่ในการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทเช่นที่เสนอต่อศาลตามกฎหมายระหว่างประเทศ จะต้องใช้

(ก) อนุสัญญาระหว่างประเทศไม่ว่าทั่วไป หรือโดยเฉพาะซึ่งกำหนดกฎเกณฑ์อันเป็นที่รองรับโดยชัดแจ้งต่อรัฐที่กล่าวอ้าง

(ข) จารีตประเพณีระหว่างประเทศในฐานะที่เป็นหลักฐานแห่งการถือปฏิบัติโดยทั่วไปซึ่งได้รับการยอมรับว่าเป็นกฎหมาย

(ค) หลักกฎหมายทั่วไปซึ่งอารยะประเทศรับรอง

(ง) ภายใต้บังคับแห่งข้อบทของข้อ 59 คำพิพากษาของศาลและคำสอนของผู้เผยแพร่อันทรงคุณวุฒิอย่างสูงของประเทศต่างๆ ในฐานะที่เป็นเครื่องช่วยในการพิจารณากำหนดหลักกฎหมาย

2. ข้อบทนี้ไม่กระทบกระเทือนต่ออำนาจของศาลในการวินิจฉัยชี้ขาดคดีโดยอาศัยหลักความยุติธรรมและความรู้สึกผิดชอบชั่วดี หากคู่ความตกลงตามนั้น¹

จากข้อบทข้างต้นจะเห็นได้ว่า กฎเกณฑ์ในทางระหว่างประเทศที่ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ (International Court of Justice) จะนำมาใช้ในการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทประกอบด้วยกฎเกณฑ์ 2 ประเภทกล่าวคือ

- 1) กฎเกณฑ์ที่มีลักษณะเป็นบ่อเกิดของกฎหมายระหว่างประเทศในทางเนื้อหาโดยตรง ได้แก่ สนธิสัญญาระหว่างประเทศ จารีตประเพณีระหว่างประเทศ และหลักกฎหมายทั่วไป และ
- 2) แนวทางหรือสิ่งที่จะช่วยให้ศาลสามารถพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์อันจะเป็นบ่อเกิดของกฎหมายระหว่างประเทศที่ศาลจะนำมาใช้ในการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทต่อไป

ทั้งนี้ บ่อเกิดของกฎหมายระหว่างประเทศตามธรรมนูญศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ ข้อ 38 นี้มิได้เป็นการจัดลำดับศักดิ์แห่งกฎหมายแต่อย่างใด

¹ Article 38 of the Statute of International Court of Justice

1. The Court, whose function is to decide in accordance with international law such disputes as are submitted to it, shall apply:

- (a) international conventions, whether general or particular, establishing rules expressly recognized by the contesting states;
- (b) international custom, as evidence of a general practice accepted as law;
- (c) the general principles of law recognized by civilized nations;
- (d) subject to the provisions of Article 59, judicial decisions and the teachings of the most highly qualified publicists of the various nations, as subsidiary means for the determination of rules of law.

2. This provision shall not prejudice the power of the Court to decide a case *ex aequo et bono*, if the parties agree thereto.

² จุมพต สายสุนทร, กฎหมายระหว่างประเทศ, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร: บริษัท โรงพิมพ์เด็อนตุลา จำกัด, 2539), หน้า 28.

เมื่อเราได้ทราบถึงบ่อเกิดของกฎหมายระหว่างประเทศแล้ว จำเป็นที่จะต้องพิจารณาต่อไปว่า หลักเกณฑ์ของกฎหมายระหว่างประเทศในส่วนที่ควบคุมการใช้อาวุธนั้นมีที่มาจากอะไร ซึ่งเราสามารถอธิบายได้ดังนี้

หลักเกณฑ์ของกฎหมายระหว่างประเทศในส่วนที่เกี่ยวกับการควบคุมการใช้อาวุธนั้น เป็นกฎเกณฑ์ที่มีรากฐานมาจากกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ หรือที่เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า กฎหมายว่าด้วยการขัดกันทางกำลังทหาร หรือกฎหมายสงคราม³ ที่มีวิวัฒนาการมาอย่างยาวนาน เราสามารถจำแนกได้เป็น 2 สาขา ได้แก่ กฎหมายเจนีวา ซึ่งเป็นกฎหมายที่มุ่งคุ้มครองทหารที่ไม่สามารถทำการสู้รบได้อีกต่อไป รวมไปถึงพลเรือนที่ไม่มีส่วนร่วมในการสู้รบ และกฎหมายเฮก ซึ่งเป็นกฎหมายที่กำหนดสิทธิของผู้ที่เป็นฝ่ายในการสู้รบทางทหาร และจำกัดขอบเขตของวิถีทางในการสู้รบ⁴ ทั้งหลักกฎหมายเจนีวา และกฎหมายเฮกมิได้แยกกันเด็ดขาด แต่ตรงกันข้ามกับการพัฒนาไปควบคู่กัน เป็นหลักกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศที่มีความสำคัญต่อการบังคับใช้ในปัจจุบัน เหตุเพราะว่า การพัฒนาทางด้านอาวุธ และวิถีทางในการทำสงครามได้มีการพัฒนาก้าวหน้าไปไกล อาวุธ และยุทธโศปกรณ์ต่างมีความทันสมัยมากขึ้น ขณะเดียวกัน ก็อาจทำให้เกิดความเสียหายที่มีความร้ายแรงขึ้นด้วย ดังนั้นการสร้าง และการพัฒนากฎเกณฑ์ ทางกฎหมาย ในการควบคุมอาวุธและวิถีทางในการสู้รบดังกล่าว จึงมีความสำคัญมากเพื่อให้ตอบสนองกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ทั้งนี้โดยอาศัยรากฐานทางหลักจารีตประเพณี ระหว่างประเทศเป็นหลัก

วัตถุประสงค์ของกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศมุ่งที่จะจำกัดความทุกข์ร้อนอันเกิดจากสงคราม โดยการให้ความช่วยเหลือผู้ที่ตกเป็นเหยื่อของการสู้รบให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ดังนั้นกฎหมายจึงมุ่งที่จะปรับใช้กับสถานการณ์ของความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจริง โดยไม่ได้คำนึงถึงเหตุผลของความขัดแย้ง หรือความชอบด้วยกฎหมายของการใช้กำลัง⁵ กฎหมายมนุษยธรรม

³ เบอ์นาร์ดี โอเบอร์สัน, คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศตอบคำถามของคุณ : กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ, แปลโดยประสิทธิ์ เอกบุตร (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เดือนตุลา), หน้า 4.

⁴ เรื่องเดียวกัน

⁵ ปัจจุบันการใช้กำลังต้องห้ามตามข้อ 2 วรรค 4 ของกฎบัตรสหประชาชาติที่กำหนดว่า "4. ในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ สมาชิกทั้งปวงจะต้องละเว้นจากการคุกคามหรือการใช้กำลังต่อบูรณภาพแห่งอาณาเขต หรือเอกราชทางการเมืองของรัฐใด หรือการกระทำใดในลักษณะอื่นที่

ระหว่างประเทศนี้เป็นที่รู้จักกันในอีกชื่อ คือ Jus in bello เป็นบทบัญญัติที่ใช้กับฝ่ายที่เป็นคู่สงคราม โดยจะคอยควบคุมการปฏิบัติของฝ่ายที่เป็นคู่สงครามเมื่อเกิดกรณีพิพาทขึ้น⁶ นอกจากนี้ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศยังมุ่งคุ้มครอง ผู้ที่เป็นเหยื่อของสงคราม และมุ่งคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้ที่เป็นเหยื่อในการสู้รบโดยไม่ดูว่า ผู้ที่เป็นเหยื่อของการสู้รบนั้นจะเป็นคนของฝ่ายใด ด้วยเหตุนี้เอง Jus in bello หรือกฎหมายในภาวะสงคราม จึงต้องแยกจาก Jus ad bellum หรือกฎหมายว่าด้วยสงคราม⁷ หรือกฎหมายที่ว่าด้วยการห้ามใช้กำลัง ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดของ Jus ad bellum ก็คือ ตามกฎหมายสหประชาชาติ ข้อ 2 วรรค 4 นั้นเอง ทั้งนี้ หลักกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศที่จะนำมาพิจารณาเกี่ยวกับการควบคุมอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด ผู้เขียนได้กล่าวถึงในหัวข้อ 3.1

ไม่สอดคล้องกับความมุ่งหมายของสหประชาชาติ" แต่อย่างไรก็ดี มีข้อยกเว้นของหลักการห้ามใช้กำลังอยู่ประการหนึ่ง คือ กรณีของการป้องกันตนเอง ตาม ข้อ 51 ของของกฎบัตรสหประชาชาติที่กำหนดว่า "ไม่มีข้อความใดในกฎบัตรฉบับปัจจุบัน อันจักรอนสิทธิของรัฐในการป้องกันตนเอง โดยลำพังหรือโดยร่วมกัน หากการโจมตี โดยการใช้อาวุธบังเกิดแก่สมาชิกของสหประชาชาติ จนกว่าคณะมนตรีความมั่นคงจะได้ดำเนินมาตรการที่จำเป็นเพื่อธำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ มาตรการที่สมาชิกได้ดำเนินไปในการใช้สิทธิป้องกันตนเองนี้จักต้องรายงานให้คณะมนตรีความมั่นคงทราบโดยทันที และจักต้องไม่กระทบกระเทือนต่ออำนาจ และความรับผิดชอบของคณะมนตรีความมั่นคงภายใต้กฎบัตรฉบับปัจจุบันแต่อย่างใด คณะมนตรีความมั่นคงจะดำเนินการตามที่เห็นจำเป็น เพื่อธำรงไว้หรือสถาปนากลับคืนมาซึ่งสันติภาพ และความมั่นคงระหว่างประเทศ ในขณะหนึ่งขณะใด" ใน ชุมพร ปัจจุบันนทร์. เอกสารการสนทนาวิชาการระหว่างประเทศ. (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช), 2542, หน้า 185.

⁶ Robert A. Ramey. "Armed Conflict on the Frontier: The Law of War in Space", *The Air Force Law Review* (2002) [Online] Available from : <http://www.lexis-nexis.com> [2002, December 16]

⁷ เบอ์นาร์ต โอเบอ์ร์สัน, คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศตอบคำถามจากคุณ : กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ , หน้า 6.

3.1 หลักกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศเกี่ยวกับการควบคุมอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด

หลักกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศมีลักษณะเป็นหลักจารีตประเพณีระหว่างประเทศ⁸ ที่ได้รับการยอมรับและปฏิบัติตามของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นผู้เป็นฝ่ายในการพิพาทด้วยอาวุธจะถูกจำกัดสิทธิที่จะเลือกวิธีและวิถีทางในการทำสงคราม (The Means or Methods of Warfare Are Not Unlimited) หรือหลักการห้ามใช้อาวุธที่เป็นเหตุให้เกิดการบาดเจ็บร้ายแรงเกินเหตุหรือความทุกข์ทรมานโดยไม่จำเป็น (The Principle of Superfluous Injury or Unnecessary Suffering) เป็นต้น ซึ่งหลักมนุษยธรรมระหว่างประเทศนี้ได้รับการพิจารณาในศาลยุติธรรมระหว่างประเทศในการให้ความเห็น (Advisory Opinion) ในคดี Legality of the Treat or Use of Nuclear Weapons ในปี ค.ศ.1996 ในคดีนี้ศาลได้กล่าวถึงหลักจารีตประเพณีว่า ส่วนใหญ่พัฒนามาจากการปฏิบัติของรัฐและเป็นส่วนเติมเต็มกฎหมายระหว่างประเทศที่เรียกว่า “กฎหมายภาคสงคราม” โดยต่อมาหลักกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศได้ถูกนำมาบรรจุไว้เป็นลายลักษณ์อักษรในสนธิสัญญาเกี่ยวกับการควบคุมอาวุธหลายฉบับ เช่น ปฏิญญากรุงเซนต์ปีเตอส์เบิร์ก ว่าด้วยการห้ามใช้กระสุนการยิงที่สามารถระเบิดได้ ที่มีน้ำหนักต่ำกว่า 400 กรัม ค.ศ. 1868 อนุสัญญากรุงเฮก ปี ค.ศ. 1899 และค.ศ. 1907 ว่าด้วยกฎหมายและจารีตประเพณีเกี่ยวกับการทำสงครามทางบก เป็นต้น

⁸ “จารีตประเพณีระหว่างประเทศ หมายถึง การปฏิบัติหรือทำที่เกี่ยวกับการปฏิบัติ ซึ่งยอมรับว่าผูกพันเป็นกฎหมาย เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า กฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศ เป็นสิ่งที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาและมีการยอมรับว่าต้องปฏิบัติตาม ไม่จำเป็นต้องเกิดจากความตกลงหรือความสมัครใจโดยชัดแจ้ง แต่อาจมาจากความยินยอมโดยปริยายก็ได้ เมื่อพฤติการณ์ทำให้อนุมานได้ว่า รัฐยอมรับการปฏิบัติ ซึ่งกระทำกันอย่างกว้างขวางหรือสม่ำเสมอว่ามีผลอย่างกฎหมายแล้วก็มีผลผูกพันได้” ดำรง ธรรมารักษ์, ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายระหว่างประเทศ, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537), หน้า 27 – 28 อ้างถึงใน ธรรมนูญ เกิดสุคนธ์, ผลกระทบของกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศเกี่ยวกับการห้ามใช้ และการจำกัดทุ่นระเบิดสังหารบุคคล: กรณีศึกษาประเทศไทย, วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาคศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543, หน้า 70 – 71.

ตามธรรมเนียมของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศได้กล่าวถึงจารีตประเพณีในฐานะที่เป็นหลักฐานที่แสดงถึงการถือปฏิบัติโดยทั่วไป (general practice) และ เป็นที่ยอมรับกันมานานว่าเป็นกฎหมาย (acceptance as law) แม้ว่าในปัจจุบันหลักจารีตประเพณีของกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศจะถูกรวบรวมอยู่ในรูปของสนธิสัญญาและความตกลงระหว่างประเทศแล้ว แต่หลักจารีตประเพณีของกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศยังคงมีความสำคัญอยู่ โดยเฉพาะต่อรัฐที่ไม่ได้เป็นภาคีของสนธิสัญญา แต่ยังมีพันธกรณีที่ต้องปฏิบัติตามหลักจารีตประเพณีระหว่างประเทศอยู่ ซึ่งหลักกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศเกี่ยวกับการควบคุมอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด มีดังต่อไปนี้

3.1.1 หลักผู้เป็นฝ่ายในการพิพาทด้วยอาวุธจะถูกจำกัดสิทธิที่จะเลือกวิธีและวิถีทางในการทำสงคราม (The Means or Methods of Warfare Are Not Unlimited)

หลักเกณฑ์นี้มาจากแนวความคิดที่ว่าผู้ที่เป็นฝ่ายในการสู้รบหรือบุคคลในกองทัพ ย่อมไม่มีสิทธิที่จะเลือกวิธีและวิถีทางในการทำการรบหรือการทำสงครามได้ตามใจชอบ อันเป็นผลสืบเนื่องจากเหตุผลทางด้านมนุษยธรรม ที่มีได้ต้องการให้เกิดผลกระทบหรือความเสียหายอย่างร้ายแรงขึ้นต่อบุคคลผู้ที่เป็นฝ่ายในการสู้รบ หลักเกณฑ์นี้มีขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษรครั้งแรกในปฏิญญากรุงเฮนตีปีเตอร์สเบิร์ก ว่าด้วยการห้ามใช้กระสุนการยิงที่สามารถระเบิดได้ ที่มีน้ำหนักต่ำกว่า 400 กรัม ค.ศ. 1868 ซึ่งถือว่าเป็นปฏิญญาที่มีรากฐานต่อการพัฒนากฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศในเวลาต่อมา⁹ โดยในคำปรารภของปฏิญญาฉบับนี้กำหนดว่า

"โปรดคำนึงถึงว่าประเทศที่มีอารยะจะต้องพยายามบรรเทาความเสียหายจากสงครามให้มากที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ โดยวิธีการจำกัดการได้รับชัยชนะในสงคราม โดยการทำให้กองกำลังทหารของคู่พิพาทอ่อนแอลง โดยการใช้อาวุธที่ไม่ก่อให้เกิดการบาดเจ็บที่ร้ายแรงยิ่งขึ้น หรือทำให้สูญเสียชีวิตอย่างไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้"¹⁰

⁹ James M.Strong, "Blinding Laser Weapons and Protocol IV: Obscuring the Humanitarian vision," Dickinson Journal of International (Fall 1996) [online] Available from : <http://www.lexis-nexis.com> [2002, February 8]

¹⁰ แปลใน ธรรมนูญ เกิดสุคนธ์. ผลกระทบของกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศเกี่ยวกับการห้ามใช้ และการจำกัดหน่วระเบิดสังหารบุคคล : กรณีศึกษาประเทศไทย, หน้า 83.

ต่อมาหลักการนี้ได้รับการเน้นถึงความสำคัญอีกครั้งหนึ่งในอนุสัญญากรุงเฮก ฉบับที่ 4 ว่าด้วยกฎหมายและจารีตประเพณีจากการทำสงครามทางบก ค.ศ. 1907 ข้อ 22 ว่า "สิทธิของผู้เป็นฝ่ายในการพิพาทด้วยอาวุธ ในการเลือกวิธีในการโจมตีศัตรูมิใช่ว่าไม่มีข้อจำกัด"¹¹ และในพิธีสารเพิ่มเติมของสัญญาเจนีวา ลงวันที่ 12 สิงหาคม ค.ศ. 1949 เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้ประสบภัยจากข้อพิพาทระหว่างประเทศทางอาวุธ ค.ศ. 1977 (พิธีสารฉบับที่ 1) ได้บัญญัติหลักการเดียวกันนี้ไว้ใน ข้อ 35 ว่า "ในกรณีข้อพิพาททางอาวุธใด ๆ นั้น สิทธิของคู่ภาคีในการเลือกวิธีและวิถีทางในการทำสงคราม มิใช่ว่า ไม่มีข้อจำกัด"

จากการเน้นย้ำถึงหลักเกณฑ์นี้ในสนธิสัญญาระหว่างประเทศหลายครั้ง ทำให้เห็นถึงความสำคัญของการจำกัดผู้ที่เป็นฝ่ายในการเกิดข้อพิพาทว่า จะไม่สามารถใช้อาวุธหรือรูปแบบในการทำสงครามได้ตามใจชอบ อันจะส่งผลให้เกิดความเสียหาย ต่อทั้งทหารและประชาชนที่อาจรับผลกระทบจากการเกิดกรณีพิพาทด้วยอาวุธ ซึ่งหลักการนี้ได้รับการยอมรับจากศาลยุติธรรมระหว่างประเทศในคดี *Legality of the Threat or Use of Nuclear Weapons* ปี ค.ศ. 1996 ด้วยเช่นกัน โดยศาลให้ความเห็นว่า จากกรณีที่มีกฎหมายมากมายฉบับออกมาควบคุมเกี่ยวกับปฏิบัติการทางทหารนั้น เนื่องมาจากว่า สิทธิในการเลือกใช้วิธีการในการทำสงครามมิใช่ไม่มีข้อจำกัด นั่นเอง¹²

¹¹ Article 22 of the 1907 Hague Convention IV Respecting the Laws and Customs of War on Land : "The right of belligerents to adopt means of injuring the enemy is not unlimited."

¹² Advisory Opinion of the International Court of Justice on *Legality of the Threat or Use of Nuclear Weapons*

"77. All this shows that the conduct of military operations is governed by a body of legal prescriptions. This is so because the right of belligerents to adopt means of injuring the enemy is not limited as stated in Article 22 of the 1907 Hague Regulations relating to the laws and customs of war on land."

3.1.2 หลักการห้ามใช้อาวุธและวิธีการทำสงครามที่จะก่อให้เกิดการบาดเจ็บร้ายแรงเกินเหตุ หรือความทุกข์ทรมานโดยไม่จำเป็น (The Principle of Superfluous Injury or Unnecessary Suffering)

หลักการห้ามใช้อาวุธและวิธีการทำสงครามที่จะก่อให้เกิดการบาดเจ็บร้ายแรงเกินเหตุหรือความทุกข์ทรมานโดยไม่จำเป็น เป็นหลักกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศที่มีความสำคัญมากในการพิจารณาเป็นรากฐานทางกฎหมายในการควบคุมอาวุธหลายประเภทรวมถึงอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด หลักการนี้มีความมุ่งประสงค์ที่ไม่ต้องการให้ผู้ที่เป็นฝ่ายในการสู้รบได้รับความบาดเจ็บ และความทุกข์ทรมานอันเป็นผลมาจากการใช้อาวุธบางประเภทมากเกินไป เมื่อศัตรูได้วางอาวุธลงแล้วก็ไม่ควรที่จะใช้อาวุธทำร้ายบุคคลนั้นอีกต่อไป ดังหลักการที่ Jean - Jacques Rousseau ได้วางไว้ดังนี้

"สงครามไม่ใช่ความสัมพันธ์ระหว่างคนกับคน แต่เป็นเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับรัฐ โดยปัจเจกชนเข้ามาเป็นศัตรูกันโดยความบังเอิญ กล่าวคือ ไม่ใช่ว่าคนเหล่านั้นเข้ามารบกัน ในฐานะที่เป็นศัตรูกันมาก่อนหรือเข้ามาในฐานะที่เป็นราษฎร แต่เข้ามาในฐานะที่เป็นทหาร โดยที่วัตถุประสงค์ของการทำสงครามคือ การทำลายล้างศัตรู ดังนั้นการฆ่าศัตรูผู้ถืออาวุธ จึงเป็นสิ่งที่ชอบด้วยกฎหมาย แต่เมื่อใดก็ตามที่ศัตรูได้วางอาวุธลงแล้วหรือยอมแพ้แล้ว คนเหล่านั้นย่อมยุติการเป็นศัตรูหรือเป็นตัวแทนของฝ่ายศัตรู และกลับมาเป็นคนธรรมดาสามัญอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายที่จะเอาชีวิตคนเหล่านั้น"¹³

จากหลักการดังกล่าว เราจะเห็นได้ว่าสงครามมิใช่การประหัตประหารกัน โดยมุ่งแต่ผลของการเอาชนะโดยไม่คำนึงถึงความเสียหายที่จะเกิดขึ้น การทำร้ายต่อศัตรูที่ได้ยอมจำนนแล้ว เป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย ในขณะที่เดียวกันอาวุธที่ใช้ในการสู้รบจะต้องเป็นอาวุธที่ใช้ทำให้ฝ่ายตรงข้าม

¹³ เบอ์นาร์ดี โอเบอร์สัน, คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศตอบคำถามของคุณ : กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ. แปลโดยประสิทธิ์ เอกบุตร, หน้า 7.

บาดเจ็บหรือต้องแยกจากการสู้รบเท่านั้น มิใช่ก่อให้เกิดการทรมานหรือบาดเจ็บเกินความจำเป็น ไม่เฉพาะแต่ในช่วงเวลาของการสู้รบ แต่ต้องรวมตลอดถึงช่วงชีวิตที่เหลืออยู่ของผู้นั้นตลอดไป¹⁴

ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศในคดี Legality of the Threat or Use of Nuclear Weapons ปี ค.ศ. 1996 ได้กล่าวถึงกรณีนี้ไว้ว่า องค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งของหลักกฎหมายมนุษยธรรม คือการห้ามการทำให้เกิดความทุกข์ทรมานโดยไม่จำเป็นต่อพลรบ ดังนั้น จึงห้ามใช้อาวุธที่ก่อให้เกิดการบาดเจ็บเช่นว่านั้นหรือทำให้เกิดความทรมานเลวร้ายอย่างไร้ประโยชน์¹⁵

ในการพิจารณาว่า อาการบาดเจ็บขนาดไหนหรือความทุกข์ทรมานเช่นไรถึงจะเรียกว่า เป็นอาการบาดเจ็บที่ร้ายแรงเกินเหตุหรือเป็นความทุกข์ทรมานที่ไม่จำเป็น สามารถพิจารณาได้จากองค์ประกอบดังต่อไปนี้

- (1) ระดับของความเจ็บปวดที่ร่างกายได้รับอันเป็นผลมาจากการใช้อาวุธ (the degree of physical pain inflicted)
- (2) ความร้ายแรงของอาการบาดเจ็บทั้งทางร่างกายและจิตใจ (the severity of the injury physical and psychological inflicted)
- (3) ความเป็นไปได้ที่จะทำให้เกิดแก่ความตาย (death) การบาดเจ็บอย่างถาวร (permanent damage) การทุพพลภาพ (incapacitation) และการทำให้เสียโฉม (disfigurement)
- (4) ความกดดันต่อการรักษาทางการแพทย์ (the strain placed on medical systems)
- (5) การวิเคราะห์ว่าอาวุธนั้น มีความสำคัญต่อผลประโยชน์ทางการทหารหรือไม่¹⁶

¹⁴James M. Strong, "Blinding Laser Weapons and Protocol IV : Obscuring the Humanitarian vision," Dickinson journal of International Law (Fall 1996) [Online] Available from : [http : //www.lexis-nexis.com](http://www.lexis-nexis.com) [2002, February 8]

¹⁵ Advisory Opinion of International Court of Justice on Legality of the Threat or Use on Nuclear Weapons

"78. According to the second principle, it is prohibited to cause unnecessary suffering to combatants: it is accordingly prohibited to use weapons causing them such harm or uselessly aggravating their suffering. In application of that second principle, States do not have unlimited freedom of choice of means in the weapons they use. "

¹⁶ Jack H. McCall, Jr., "Blinded by the light: International Law and the Legality of Anti-Optic Laser Weapons," Cornell International Law Journal, 1997, p. 26.

ทั้งนี้ ควรพิจารณาถึงอาการบาดเจ็บโดยรวมทั้งหมดของเหยื่อผู้เคราะห์ร้ายด้วย¹⁷

นอกจากนี้ คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ (International Committee of the Red Cross: ICRC) ได้เสนอหลักการในการพิจารณาถึงว่า หากอาวุธชนิดใดก่อให้เกิดผลกระทบอย่างใดอย่างหนึ่งใน 4 ประการนี้ ถือได้ว่าอาวุธนั้นมีลักษณะที่จะก่อให้เกิดความร้ายแรงเกินเหตุหรือเกิดความทุกข์ทรมานโดยไม่จำเป็น

(1) หลักประการที่ 1 : อาวุธนั้นทำให้เกิดการป่วยโดยเฉพาะหรือเป็นพิเศษ (specific disease) อาการผิดปกติต่อสรีระวิทยาเป็นพิเศษ (specific abnormal physiological state) ความพิการอย่างถาวร และเป็นพิเศษ (specific and permanent disability) หรือ ทำให้เกิดการเสียโฉมเป็นพิเศษ (Specific disfigurement)

(2) หลักประการที่ 2 : อัตราการตายภายในสนามรบมีมากกว่า ร้อยละ 25 หรืออัตราการตายในโรงพยาบาลมีมากกว่าร้อยละ 5

(3) หลักประการที่ 3 : อาการบาดเจ็บที่ได้รับจัดอยู่ในระดับ 3 ดังที่ได้กำหนด โดยคณะกรรมการกาชาด¹⁸ (Grade 3 wounds as measured by the Red Cross wound classification)

(4) หลักประการที่ 4 : ผลกระทบที่เกิดขึ้นนั้นยังไม่เป็นที่ยอมรับกันว่า สามารถรักษาได้ด้วยทางการแพทย์ (exerts effects for which there is no well recognized and proven treatment)¹⁹

¹⁷ Ann Peters, "Blinding Laser Weapons: The Need to Ban A Cruel and Inhumane Weapon", Human Right Watch Arms Project. Vol.7, No. 1 (September, 1995) [Online] [2004, February 2]

¹⁸ "คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศได้จัดระดับอาการบาดเจ็บไว้ 3 ระดับ โดยขึ้นอยู่กับการคำนวณขนาด และการแสดงให้เห็นถึงผลจากพลังงานของอาวุธที่เกิดกับร่างกายมนุษย์ ระดับแรกเป็นอาการบาดเจ็บที่ผิวหนังที่มีความกว้างน้อยกว่า 10 เซนติเมตร โดยไม่มีลักษณะของการเป็นโพรงหรือช่องลึกไปในใต้ชั้นผิวหนัง ระดับที่สองเป็นกรณีเช่นเดียวกับระดับแรก เพียงแต่เกิดโพรงหรือช่องในชั้นผิวหนังขึ้น ส่วนระดับที่สาม คือ อาการบาดเจ็บที่ผิวหนังที่นับตั้งแต่ 10 เซนติเมตรขึ้นไป และเกิดโพรงหรือช่องที่ผิวหนัง" ใน The SIrUS Project: Towards a determination of which weapons cause "superfluous injury or unnecessary suffering" (Genera : The International Committee of the Red Cross), 1997, p. 15.

¹⁹ Ibid., p.23.

เมื่อเราทำการวิเคราะห์โดยนำหลักการทั้ง 4 ประการข้างต้นที่กำหนดโดยคณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ ไปปรับกับการใช้อาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด จะพบว่า อาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดตกอยู่ภายใต้หลักประการที่ 1 และหลักประการที่ 4 เนื่องจากว่าอันตรายที่เกิดขึ้นกับดวงตานั้นจากการใช้แสงเลเซอร์นั้นเกิดขึ้นต่อบริเวณเรตินา ซึ่งเป็นส่วนรับการมองเห็นจะทำให้ตาบอดอย่างถาวร และยังไม่มีการค้นพบว่า มีการรักษาใดๆ ที่สามารถรักษาได้อย่างประสบความสำเร็จ แม้กระทั่งในสถานพยาบาลที่มีอุปกรณ์ที่ดี และทันสมัย²⁰ อย่างไรก็ตาม ได้มีผู้คัดค้านว่า จะเป็นการดีกว่าหรือไม่ ถ้าถูกทำให้ตาบอด มิใช่ถูกฆ่าให้ตาย แต่ข้อคัดค้านนี้ก็ไม่สามารถประสบความสำเร็จเมื่อคำนึงถึงความจริงที่ว่าอาวุธตามแบบแผน (Conventional weapons) ไม่ได้ทำให้ถึงแก่ความตายทั้งหมด คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศได้ให้เหตุผลว่า อาวุธที่ทำให้ถึงแก่ความตายได้มีกฎเกณฑ์ทางกฎหมายออกมาควบคุมแล้ว เช่น แก๊สพิษ, อาวุธเคมี เป็นต้น²¹ ผลกระทบจากอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดจะเกิดขึ้นต่อสภาพจิตใจของเหยื่อกับความพิการที่ไม่สามารถรักษาให้กลับคืนสู่สภาพเดิมได้ และไม่มีอุปกรณ์หรืออวัยวะเทียมใดที่จะมาแทนที่ดวงตาได้²² นอกจากนี้ อาวุธเลเซอร์อาจส่งผลให้อัตราการเสียชีวิตเพิ่มสูงขึ้น เพราะบุคคลที่ตาบอดไม่สามารถป้องกันตนเองได้ ทำให้ง่ายและเสี่ยงต่อการเป็นเป้าหมายในการถูกโจมตีด้วยอาวุธชนิดอื่น²³

หลักเกณฑ์สำคัญอีกประการหนึ่งที่ต้องนำมาพิจารณาควบคู่ไปกับหลักการห้ามใช้อาวุธที่ก่อให้เกิดการบาดเจ็บร้ายแรงเกินเหตุหรือความทุกข์ทรมานโดยไม่จำเป็น คือ ผลประโยชน์ทางการทหาร หากอาวุธนั้นไม่ปรากฏผลประโยชน์ทางการทหารมากกว่าอาวุธอื่นๆ ที่มีอยู่ ซึ่งเป็นเหตุให้เกิดการบาดเจ็บหรือความทุกข์ทรมานอย่างรุนแรง อาวุธนั้นก็จะตกอยู่ภายใต้หลักนี้ และการตีความจะอยู่ภายในขอบเขตของปรัชญาที่ว่า "หากทหารจะต้องออกจากการสู้รบ ควรจะเป็นในฐานะเชลยศึก และไม่ควรรจะได้รับบาดเจ็บ แต่ถ้าทหารต้องออกจากการสู้รบเพราะบาดเจ็บ ก็ไม่ควรถูกฆ่า และถ้าอาการบาดเจ็บที่ทหารได้รับไม่มีความรุนแรงมากนัก การบาดเจ็บอย่างร้ายแรงเป็นสิ่งที่ต้องหลีกเลี่ยง" ซึ่งเราสามารถสรุปได้ว่า แนวคิดของหลักความทุกข์ทรมานโดยไม่จำเป็น และการบาดเจ็บร้ายแรงเกินเหตุ เป็นการชี้ให้เห็นว่าระหว่างผลประโยชน์ทางการทหารในการใช้อาวุธ

²⁰ Ibid., p.25.

²¹ "Blinding Laser Weapons : question and answer" Available from :<http://www.icrc.org> [2002, February 18]

²² Ibid.

²³ Ibid.

ใดๆ กับเหตุผลทางด้านมนุษยธรรม²⁴ และเป็นที่น่าสังเกตว่าหลักนี้ไม่ได้ห้ามอาวุธที่เป็นเหตุให้เกิดความทุกข์ทรมานอย่างรุนแรง (extreme suffering) หรือ การบาดเจ็บอย่างใหญ่โต (extensive injury) ไว้แต่อย่างใด²⁵

หลักการห้ามใช้อาวุธและวิธีการทำสงครามที่จะก่อให้เกิดการบาดเจ็บร้ายแรงเกินเหตุหรือความทุกข์ทรมานโดยไม่จำเป็น ปรากฏในข้อตกลงระหว่างประเทศครั้งแรกในปฏิญญากรุงเฮนตีปีเตอร์สเบิร์ก ที่ห้ามมิให้ใช้กระสุนกรวยที่สามารถระเบิดได้ที่มีน้ำหนักต่ำกว่า 400 กรัม ค.ศ. 1868 ที่ร่างหลักเกณฑ์ไม่ให้มีการใช้อาวุธที่ก่อให้เกิดการบาดเจ็บที่ร้ายแรงยิ่งขึ้น โดยกำหนดไว้ในคำปรารภของปฏิญญาฉบับนี้²⁶ ต่อมาหลักการนี้ก็ได้รับการบรรจุอยู่ในภาคผนวกของอนุสัญญากรุงเฮก ฉบับที่ 4 ค.ศ. 1907 ว่าด้วยกฎหมายและจารีตประเพณีในการทำสงครามทางบก ในข้อ 23 (e) โดยห้ามใช้อาวุธ กระสุนหรือวัตถุใดๆ ที่คาดคะเนได้ว่าจะเป็นเหตุให้เกิดความทุกข์ทรมานโดยไม่จำเป็น²⁷ และในพิธีสารเพิ่มเติมอนุสัญญาเจนีวา ลงวันที่ 12 สิงหาคม ค.ศ. 1949 เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้ประสบภัยจากข้อพิพาทระหว่างประเทศทางอาวุธ ค.ศ. 1977 (พิธีสารฉบับที่ 1) ก็ได้ปรากฏหลักการนี้ในข้อ 35 (2) ที่ร่างหลักว่า "ห้ามมิให้ใช้อาวุธ กระสุน วัตถุ และวิธีการทำ

²⁴ International Committee of the Red Cross, Weapons that may Cause Unnecessary Suffering or have Indiscriminate Effects. (Geneva: International Committee of the Red Cross, 1973), p.13.

²⁵ Christopher Greenwood, Battlefield laser weapons in the context of the law on conventional weapons, In Blinding Weapons: Reports of the meetings of experts convened by the International Committee of the Red Cross on Battlefield Laser Weapons, p.73.

²⁶ "Considering that the progress of civilization should have the effect of alleviating as much as possible the calamities of war;

That this object would be exceeded by the employment of arms which uselessly aggravate the sufferings of disabled men, or render their death inevitable;"

²⁷ Article 23 of the Hague Regulations "In addition to the prohibitions provided by special Conventions, it is especially forbidden -

(e) To employ arms, projectiles, or material calculated to cause unnecessary suffering"

สงคราม ในลักษณะที่จะก่อให้เกิดการบาดเจ็บเกินควรหรือความทุกข์ทรมานโดยไม่จำเป็น" ซึ่งในปัจจุบัน หลักการในพิธีสารฉบับที่ 1 นี้ถือว่าเป็นกฎหมายจารีตประเพณี ระหว่างประเทศ ที่มีผลผูกพันรัฐทุกรัฐ แม้จะมีได้เป็นภาคีก็ตาม และในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการห้ามหรือการจำกัดการใช้อาวุธที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายอันเกินขนาด หรือไม่จำกัดเป้าหมาย ค.ศ. 1980 ซึ่งเป็นอนุสัญญาแม่ ของพิธีสารฉบับที่ 4 ว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด ก็ได้วางหลักนี้ไว้ในคำปรารภของอนุสัญญานี้เช่นกัน²⁸

3.1.3 หลักความเป็นสัดส่วนระหว่างความเสียหาย กับความจำเป็นทางทหาร (Proportionality)

หลักความเป็นสัดส่วนระหว่างความเสียหายกับความจำเป็นทางการทหารนี้วางอยู่บนหลักการที่ว่า ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติการทางทหารนั้น เมื่อเปรียบเทียบกับความจำเป็นทางทหารแล้วจะต้องไม่เกินสมควร อาจกล่าวได้ว่า เป็นการใช้กำลังไม่มากเกินไปเกินความจำเป็น อันที่จะบรรลุเป้าหมาย การใช้กำลังควรทำเพียงเพื่อให้ศักยภาพทหารของศัตรูลดลงโดยไม่ก่อให้เกิดความเสียหายมากเกินไป และต้องไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่พลเรือน เป็นการแสดงให้เห็นว่า หลักเกณฑ์ทางด้านมนุษยธรรม และความจำเป็นทางการทหารจะต้องพิจารณาไปควบคู่กัน หลักความเป็นสัดส่วนกันนี้ กำหนดว่า การสูญเสียซึ่งชีวิตและความเสียหายนั้น จะต้องเป็นสัดส่วน

²⁸ "Basing themselves on the principle of international law that the right of the parties to an armed conflict to choose methods or means of warfare is not unlimited, and on the principle that prohibits the employment in armed conflict of weapons, projectiles and material and methods of warfare of a nature to cause superfluous injury or unnecessary suffering"

ส่วนกันกับผลประโยชน์ทางทหารที่คาดว่าจะได้รับ²⁹ และภายใต้หลักการนี้ อาวุธที่จะเป็นเหตุให้เกิดความทุกข์ทรมาน โดยไม่จำเป็นจะถูกห้ามจากการใช้เช่นกัน³⁰

ความจำเป็นทางการทหาร (Military Necessity) คืออะไร ได้มีผู้อธิบายไว้ดังนี้

Francis Lieber ได้กล่าวไว้ว่า ความจำเป็นทางการทหาร มีอยู่ในความจำเป็น "ของมาตรการต่างๆ ที่จำเป็นอย่างยิ่ง สำหรับการนำมาซึ่งการสิ้นสุดของสงคราม และถูกต้องตามกฎหมาย และธรรมเนียมปฏิบัติของสงคราม (usages) " และภายใต้ประมวลลีเบอร์ (The Lieber Code)³¹ วางหลักว่า "ความจำเป็นทางการทหารไม่ได้ยอมรับความโหดร้าย ความเจ็บปวดจากความทุกข์ทรมาน สำหรับวัตถุประสงค์ของความทุกข์ทรมานหรือการแก้แค้น และไม่ได้รวมถึง การกระทำใดๆ ที่ทำให้สันติภาพกลับคืนมายากอย่างไม่จำเป็น"³²

ในข้อวิจารณ์พิธีสารเพิ่มเติม ค.ศ. 1977 ของอนุสัญญากรุงเจนีวา ค.ศ. 1949 คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ ได้ให้ความเห็นว่า "ความจำเป็นทางการทหารไม่สามารถที่จะระบุได้

²⁹ Joseph W. Cook, Maura T. McGowan and David P. Fiely. "Non-lethal weapons Technologies, Legalities, and Potential Policies", United States Air Force Academy Journal of Legal Studies (1994/1995) [Online] Available From : [http : //www.lexis-nexis.com](http://www.lexis-nexis.com) [2002, September 29]

³⁰ Ann Peters, "Blinding laser weapons : The Need to Ban A Cruel and Inhumane weapon," Human Right Watch Aims Project. Vol.7, No.1, (September, 1995) [Online] [2004, February 2]

³¹ ประมวลลีเบอร์ เป็นประมวลความประพฤติ ข้อตกลงและข้อบทอื่นๆ ที่มุ่งเอากฎระเบียบของการเป็นศัตรู มีผลใช้บังคับมาตั้งแต่เดือนเมษายน ค.ศ. 1863 ประมวลลีเบอร์ต่างจากอนุสัญญาเจนีวาฉบับแรกตรงที่ประมวลลีเบอร์ไม่ได้มีฐานะเป็นสนธิสัญญาเหมือนกับอนุสัญญาเจนีวา เหมือนกับที่มีการตั้งใจไว้ในตอนแรกว่าจะให้มีสถานะเป็นสนธิสัญญาที่จะใช้กับกองทัพฝ่ายเหนือทั้งหมดที่รวมตัวกันสู้กับฝ่ายใต้ในสงครามกลางเมืองอเมริกา

³² Ann Peters. "Blinding Laser Weapons : New Limits on the Technology of War Fare," Loyala of Los Angeles International and Comparative Law Journal, Vol.18, 1998, p. 748.

ถึงระดับของความรุนแรงหรือการใช้กำลังที่มีอยู่เหนือระดับของความจำเป็น เพื่อให้มั่นใจว่าปฏิบัติการพิเศษนั้นจะประสบความสำเร็จ³³ และนักกฎหมายท่านอื่นได้ให้คำนิยามว่า ความจำเป็นทางการทหารเปรียบเสมือน ความต้องการอย่างเร่งด่วน (Urgent need) การยอมรับโดยปราศจากความล่าช้า สำหรับการนำไปโดยผู้บัญชาการทางทหารของมาตรการที่จำเป็นอย่างยิ่งในการบังคับให้ศัตรูยอมจำนนอย่างรวดเร็วที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยวิธีการละเมิดข้อกำหนด และไม่ต้องห้ามโดยกฎหมาย และจารีตประเพณีของสงคราม³⁴

คู่มือปฏิบัติของกองทัพอากาศสหรัฐอเมริกาเกี่ยวกับกฎหมายภาคสงคราม (The U.S. Air Force Law of War Manual) ได้ให้คำนิยามว่า "ความจำเป็นทางการทหาร แสดงให้เห็นถึงมาตรการบังคับ ซึ่งไม่ต้องห้ามตามกฎหมายระหว่างประเทศ ที่จำเป็นอย่างยิ่งในการทำให้ศัตรูยอมจำนนอย่างทันทีทันใด ด้วยความเสียหายทางเศรษฐกิจและทรัพยากรมนุษย์ ให้น้อยที่สุด เท่าที่จะเป็นไปได้³⁵

De Mulinen ได้สรุปว่า ความจำเป็นทางการทหารเกี่ยวกับเกณฑ์ 2 ประการคือ

- (1) ไม่ต้องห้าม โดยกฎหมายภาคสงคราม และ
- (2) กำหนดขึ้นเพื่อป้องกันการที่ฝ่ายศัตรูมีกำลังที่เข้มแข็งกว่า³⁶

ในการพิจารณาถึงความสมดุลระหว่างความจำเป็นทางการทหารของระบบอาวุธเลเซอร์ที่ใช้ในสนามรบที่มีต่อหลักมนุษยธรรมจะพบว่ามีความซับซ้อน เนื่องจากอุปกรณ์เหล่านี้จะช่วยให้กอง

³³International Committee of the Red Cross, Commentary on the Additional Protocols of 8 June 1977 to the Geneva Conventions of 12 August 1949 (Geneva : Martinus Nihoff Publishers, 1987), p. 396.

³⁴ Ibid.

³⁵ Ann Peters, "Blinding Laser Weapons : New Limits on the Technology of Warfare," Loyala of Los Angeles International and Comparative Law Journal, Vol.18, 1998, p.749.

³⁶ Robert A. Ramey, "Armed Conflict on the Frontier : The Law of Ware in Space", The Air Force Law Review 2002 [Online] Available From : <http://www.lexis-nexis.com> [2002, December 16]

ทัพที่มีประสิทธิภาพในการสู้รบมากยิ่งขึ้น เช่น ในกรณีของเลเซอร์วัดระยะทาง หรือเลเซอร์ชี้เป้า หมายถึง เป็นต้น ในขณะที่เดียวกัน ผลกระทบจากการใช้อาวุธเหล่านี้ที่มีต่อดวงตา ก็ถือว่าเป็นความทุกข์ทรมานที่ไม่จำเป็นเช่นกัน แต่หากเราจะพิจารณาเฉพาะกรณีอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด โดยเฉพาะอาวุธนี้จัดได้ว่าเป็นอาวุธที่ไม่ทำให้ถึงแก่ความตาย (Non-lethal weapon) ซึ่งกระทรวงกลาโหมสหรัฐอเมริกา ได้ให้คำนิยามไว้ว่า "เป็นอาวุธที่ถูกออกแบบหรือถูกใช้ในการทำให้บุคคลหรือวัตถุลดความสามารถลง ขณะเดียวกันจะลดอัตราการตาย และไม่พึงปรารถนาให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สิน และสิ่งแวดล้อม"³⁷ ซึ่งมีคุณสมบัติ 3 ประการ คือ

- (1) เป็นอาวุธที่ถูกใช้ด้วยวิธีอื่นมากกว่าที่ใช้โจมตีทางร่างกาย เพื่อป้องกันเป้าหมายจากการปฏิบัติหน้าที่
- (2) มีผลกระทบในลักษณะที่เป็นไปได้หลายด้าน และ
- (3) แยกระหว่างเป้าหมาย และสิ่งที่ไม่ใช่เป้าหมาย (non-target)³⁸

อาวุธเลเซอร์มีความเป็นไปได้น้อยมากที่จะเป็นเหตุให้ถึงแก่ความตาย แต่มีความเป็นไปได้มากกว่าที่จะเป็นเหตุให้เกิดความพิการอย่างถาวร และหากทหารของฝ่ายตรงข้ามจะต้องได้รับความเสียหายต่อดวงตา จากการโจมตีเพื่อชัยชนะของอีกฝ่ายหนึ่ง จะเห็นได้ว่า เป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสมกับสิ่งที่เหยื่อจากการตาบอดต้องเผชิญไปตลอดช่วงชีวิตที่เหลืออยู่

3.1.4 หลักการที่ต้องแยกพลเรือนและพลรบออกจากกัน

"พลเรือน" หมายความว่า ประชากรพลเรือน บุคคลผู้ที่มีเชื้อทหารหรือพลรบ ซึ่งมีได้ถืออาวุธและเข้าร่วมในการทำสงคราม หรือมิได้ให้ความช่วยเหลือในการต่อสู้ใช้กำลังกับฝ่ายศัตรู³⁹ ในขณะที่พลเรือนมิได้เป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการทำสงครามแต่บ่อยครั้งที่สงครามหรือข้อพิพาททาง

³⁷ Ann Peters, "Blinding Laser Weapons : The Need to Ban A Cruet and Inhumane Weapon," Human Right Watch Arms Project September 1995 [Online] Available from: <http://www.hrw.org> [2004, February 2]

³⁸ Ibid.

³⁹ Henry Dunant Institute, International Dimensions of Humanitarian Law, p.103-104. อ้างใน ธรรมนูญ เกิดสุคนธ์, ผลกระทบของกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศเกี่ยวกับการห้ามใช้และการจำกัดทุ่นระเบิดสังหารบุคคล : กรณีศึกษาประเทศไทย, หน้า 58.

อาวุธต่างๆจะส่งผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของพลเรือน นำมาสู่ความเสียหายอันใหญ่หลวง โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเกิดกรณีการโจมตีเป้าหมายที่เป็นพลเรือนขึ้นมา ดังนั้น กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศจึงมุ่งที่จะคุ้มครองพลเรือนให้ได้รับผลกระทบจากการทำสงครามให้น้อยที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ภายใต้หลักการที่ต้องแยกพลเรือนและพลรบออกจากกันนั้น มีหลักเกณฑ์พื้นฐานว่า ในการสู้รบพลรบจะต้องแต่งเครื่องแบบให้เห็นความแตกต่างจากพลเรือน⁴⁰ เพื่อที่จะได้แยกพลเรือน และทรัพย์สินของพลเรือนออกจากเหล่าทหารหรือนักรบ พลเรือน ไม่ว่าจะโดยรวมทั้งหมดหรือเป็นเพียงปัจเจกชนเป็นรายๆ ไปย่อมได้รับความคุ้มครองจากการโจมตี และการโจมตีนั้นจะทำได้แต่เฉพาะเป้าหมายทางทหารเท่านั้น⁴¹

ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศในคดี Legality of the Threat or Use of Nuclear Weapons ในปี ค.ศ. 1996 ได้กล่าวถึงหลักการที่ต้องแยกระหว่างพลเรือนกับพลรบไว้ว่า กฎหมายมนุษยธรรมนั้นมีขึ้นเพื่อเป้าหมายในการคุ้มครองพลเรือนและทรัพย์สินของพลเรือน และสร้างหลักความแตกต่างระหว่างพลรบกับผู้ที่มีใช้พลรบ ดังนั้น รัฐจะต้องไม่ใช่พลเรือนเป็นเป้าหมายในการโจมตีและไม่ใช่อาวุธที่ไม่สามารถแยกความแตกต่างระหว่างเป้าหมายทางพลเรือนและเป้าหมายทางการทหารได้⁴²

⁴⁰ ข้อ 44(3) ของพิธีสารเพิ่มเติมฉบับที่ 1 ค.ศ. 1977 ของอนุสัญญาเจนีวา ค.ศ. 1949 กำหนดว่า "ในการส่งเสริมให้มีการคุ้มครองประชากรพลเรือนจากผลกระทบในการสู้รบนั้น พลรบจัดมีพันธะในการแสดงตนให้แตกต่างจากประชากรพลเรือนในขณะที่กำลังทำการโจมตี หรือในขณะที่เตรียมการปฏิบัติการทางทหารเพื่อการโจมตีอย่างไรก็ตาม โดยที่ยอมรับกับว่าอาจมีสถานการณ์บางกรณีในข้อพิพาททางอาวุธ ซึ่งเป็นลักษณะของการสู้รบนั้น ทำให้พลรบ ไม่สามารถแสดงตนให้แตกต่างจากพลเรือดั้งเช่นว่า พลรบดังกล่าวจักยังคงสภาพความของตนไว้ได้ แต่ทว่าในสถานการณ์เช่นนี้ พลรบนั้นจะต้องถืออาวุธโดยเปิดเผย"

⁴¹ เบอ์นาร์ต โอเบอร์สัน, คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศตอบคำถามของคุณ : กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ. แปลโดยประสิทธิ์ เอกบุตร, หน้า 6.

⁴² Advisory Opinion of International Court of Justice on the Legality of the Threat or Use of Nuclear Weapons 1996

"78. The cardinal principles contained in the texts constituting the fabric of humanitarian law are the following. The first is aimed at the protection of the civilian population and civilian objects and establishes the distinction between combatants and

หลักการที่ต้องแยกพลเรือนและพลรบออกจากกันหลักการนี้ปรากฏอยู่ในหลักกฎหมายระหว่างประเทศครั้งแรกในปฏิญญากรุงเฮกปีเตอร์สเบิร์ก ค.ศ. 1864 ต่อมาใน อนุสัญญากรุงเฮก ฉบับที่ 4 ว่าด้วยกฎหมาย และจารีตประเพณีของสงครามทางบก ค.ศ. 1907 ข้อ 25⁴³ ที่ห้ามการโจมตีที่เกี่ยวกับพลเรือน และในพิธีสารฉบับที่ 1 ค.ศ. 1977 ของอนุสัญญาเจนีวา ค.ศ. 1949 ข้อ 48 ก็ได้กล่าวถึงหลักการนี้อีกครั้งว่า "ภาคีคู่พิพาทจักจำแนกประชากรพลเรือนออกจากพลรบ และทรัพย์สินของพลเรือนออกจากเป้าหมายทางทหารอยู่ตลอดเวลา และตั้งนั้นก็จักดำเนินปฏิบัติการโดยมุ่งเฉพาะต่อเป้าหมายทางทหารเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อที่จัดเป็นประกันสำหรับการเคารพ และการคุ้มครองประชากรพลเรือน และทรัพย์สินของพลเรือน"

อาวุธเลเซอร์ ถือได้ว่าเป็นอาวุธที่ผู้ใช้สามารถเล็งเป้าหมายได้อย่างแม่นยำ อันเนื่องมาจากลักษณะของแสงเลเซอร์ที่มีการกระจายของลำแสงน้อย และมีลักษณะเป็นเส้นตรง ไม่แผ่กระจายอย่างแสงไมโครเวฟ ซึ่งทำให้มีการนิยมใช้เลเซอร์ ช่วยทำให้อุปกรณ์ หรืออาวุธประเภทอื่นๆ มีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้น จึงถือได้ว่าเป็นอาวุธที่สามารถแยกเป้าหมายระหว่างพลเรือนและพลรบได้ แต่หากถ้าพลเรือนอยู่ในรัศมีของแสงเลเซอร์ ก็จะไม่สามารถหลีกเลี่ยงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับตนเองเหมือนเช่นพลรบที่ตกเป็นเป้าหมายได้

3.1.5 หลักการห้ามใช้อาวุธที่ขาดความแม่นยำในการโจมตี (Indiscriminate Effects)

กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญประการหนึ่ง คือ เพื่อปกป้องคุ้มครองผู้ที่ไม่มีส่วนร่วมในการสู้รบ (non-combatants) จากการถูกโจมตี ทหารจะต้องไม่ใช้อาวุธที่ไม่สามารถ จำกัด เป้าหมายในการโจมตี (blind weapon) หรือไม่สามารถแยกเป้าหมายระหว่าง

non-combatants; States must never make civilians the object of attack and must consequently never use weapons that are incapable of distinguishing between civilian and military targets."

⁴³ Article 25 of the 1907 Hague Convention IV

"The attack or bombardment, by whatever means, of towns, villages, dwellings, or buildings which are undefended is prohibited"

พลเรือน และพลรบได้⁴⁴ หลักเกณฑ์นี้ปรากฏอยู่ใน พินัยสารเพิ่มเติมฉบับที่ 1 ค.ศ. 1977 ของอนุสัญญาเจนีวา ค.ศ. 1949 ข้อ 51(4) ว่า

"ห้ามมิให้มีการโจมตีในลักษณะการไม่เลือกปฏิบัติ การโจมตีในลักษณะการไม่เลือกปฏิบัติ ได้แก่

(ก) การโจมตี โดยไม่ได้กระทำโดยตรงต่อเป้าหมายทางทหารในลักษณะเฉพาะ

(ข) การโจมตีโดยใช้วิธีการ หรือปัจจัยการรบ จึงไม่สามารถพุ่งเล็งต่อเป้าหมายทางทหารในลักษณะเฉพาะได้หรือ

(ค) การโจมตีโดยใช้วิธีการ หรือปัจจัยการรบ ซึ่งก่อให้เกิดผลอันไม่สามารถจำกัดขอบเขตได้ตามที่กำหนดไว้ในพินัยสารฉบับนี้ และจักเป็นผลให้การโจมตีแต่ละกรณีเช่นว่านี้มีลักษณะเป็นการทำลายเป้าหมายทางทหาร และพลเรือนหรือทรัพย์สินของพลเรือนโดยปราศจากซึ่งการจำแนก"

เมื่อพิจารณาถึงอาวุธเลเซอร์นั้นพบว่า อาวุธเลเซอร์มีความสามารถที่จะกำหนดเป้าหมายได้อย่างแม่นยำ และมีความเป็นไปได้ที่จะลดความเสียหายต่อพลเรือน แต่ขณะเดียวกัน เราต้องพิจารณาถึงหลักความได้สัดส่วนของความเสียหาย กับความจำเป็นทางการทหารประกอบด้วย และอาวุธเลเซอร์ที่ก่อให้เกิดความทุกข์ทรมานอย่างรุนแรงต่อพลรบที่ดวงตาสัมผัสกับแสงนั้นโดยตรง ดังนั้นผู้บัญชาการรบก็ควรที่จะเลือกวิธี และวิถีทางในการสู้รบที่ก่อให้เกิดความเสียหายน้อยที่สุด โดยเฉพาะต่อพลเรือน⁴⁵ หากเล็งเห็นได้ว่าอาวุธเลเซอร์ก่อให้เกิดอันตรายเป็นอย่างมาก อาจจะเป็นการดีกว่าที่จะไม่ใช้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด

⁴⁴ Joseph W. Cook, Maura T. McGowan and David P. Fiely, "Non-Lethal weapons Technologies, Legalities, and Potential Policies," United States Air Force Academy Journal of Legal Studies, [Online 1994/1995] Available From : <http://www.lexis-nexis.com>[2002, September 13].

⁴⁵ ข้อ 57(2) (ก) (2) ของพินัยสารเพิ่มเติมฉบับที่ 1 ค.ศ. 1977 ของอนุสัญญาเจนีวา ค.ศ. 1949 กำหนดว่า ส่วนที่เกี่ยวกับการโจมตี จักต้องให้มีการระมัดระวังล่วงหน้า ดังนี้

(ก) ผู้วางแผนหรือผู้ตัดสินใจในการโจมตีจัก

(2) ดำเนินการทั้งปวงเพื่อการระมัดระวังล่วงหน้าที่เป็นไปได้ในการเลือกปัจจัยและวิธีการเข้าโจมตี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการหลีกเลี่ยงและอย่างน้อยก็เพื่อลดการสูญเสียชีวิตพลเรือนที่อาจพลอยเกิดขึ้น การบาดเจ็บของพลเรือน และความเสียหายต่อทรัพย์สินของพลเรือน"

3.1.6 ข้อกำหนดมาแต็ง (The Marten Clause)

ในปีค.ศ. 1899 นายฟิโอดอร์ มาแต็ง (Fyoder Marten) นักการทูตชาวรัสเซีย ได้เสนอหลักการสำหรับกรณีที่ไม่อยู่ภายใต้กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศไว้ว่า "พลเรือนและพลรบยังคงอยู่ภายใต้การคุ้มครอง และอำนาจแห่งหลักการของกฎหมายระหว่างประเทศ ซึ่งได้มาจากจารีตประเพณีที่ก่อตัวขึ้น รวมถึงหลักการต่างๆ ว่าด้วยมนุษยธรรม และมาจากบงการสำนึกของมหาชน"⁴⁶ ภายใต้หลักข้อกำหนดมาแต็งนี้ อาวุธจะไม่ชอบด้วยกฎหมาย ถ้าผลกระทบจากการใช้อาวุธประเภทนั้น ชัดแย้งเป็นอย่างมากต่อการพิจารณาทางมนุษยธรรม และสำนึกของประชาชน (Public conscience) ซึ่งกระตุ้นให้เกิดความไม่พอใจอย่างกว้างขวาง แม้ว่าอาวุธนั้นจะไม่ละเมิดหลักการห้ามใช้อาวุธที่ก่อให้เกิดความทุกข์ทรมานโดยไม่จำเป็นหรือหลักความได้สัดส่วนระหว่างความเสียหายกับความจำเป็นทางทหารก็ตาม⁴⁷

หลักการนี้มีขึ้นหลังจากที่ผู้แทนที่เข้าร่วมประชุมในที่ประชุมเพื่อสันติภาพล้มเหลวในการให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับประเด็นเกี่ยวกับสถานะของพลเรือนที่หนีบอาวุธขึ้นมาต่อสู้กับกองกำลังที่ยึดครองดินแดน⁴⁸ โดยกองทัพที่มีกำลังมากโต้แย้งว่า พลเรือนที่หนีบอาวุธขึ้นมาสมควรได้รับการคุ้มครองดังเช่นทหารทั่วไปและอาจถูกลงโทษประหารชีวิตได้ ในขณะที่กองทัพขนาดเล็กโต้แย้งว่า พวกเขาควรได้รับการคุ้มครองดังเช่นพลรบที่ชอบด้วยกฎหมาย ถึงแม้ว่าข้อกำหนดนี้จะมีขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการแก้ไขปัญหาข้อพิพาทดังกล่าว แต่ต่อมาภายหลัง ก็ได้มีปรากฏอยู่ในสนธิสัญญาหลายฉบับที่มีขึ้นกำหนดเกี่ยวกับข้อพิพาททางอาวุธต่างๆ⁴⁹

⁴⁶ เบอรันาร์ดี โอเบอร์สัน, คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศตอบคำถามของคุณ : กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ. แปลโดย ประสิทธิ์ เอกบุตร, หน้า 7.

⁴⁷ Jack H. McCall, Jr., "Blinded by the light : International Law and the Legality of Anti-Optic Laser Weapons," Cornell International Law Journal, 1997, p. 30.

⁴⁸ Rupert Ticehurst, "The Martens Clause and the Laws of Armed Conflict," International Review of the Red Cross no.317, 1997, p.125.

⁴⁹ Ibid.

หลักการนี้ปรากฏว่าอยู่ในอนุสัญญากรุงเฮก ค.ศ. 1899 และ ค.ศ. 1907 ว่าด้วยกฎหมายและจารีตประเพณีของสงครามทางบก⁵⁰ และในพิธีสารเพิ่มเติมฉบับที่ 1 ค.ศ. 1977 ของอนุสัญญาเจนีวา ค.ศ. 1949 ก็ได้บัญญัติถึงหลักการนี้อีกครั้งในข้อ 1(2) ของพิธีสารว่า

"ในกรณีที่พิธีสารฉบับนี้ หรือความตกลงระหว่างประเทศอื่นๆ มิได้ครอบคลุมถึงก็ตาม บรรดาพลเรือนและพลรบจัดคงอยู่ภายใต้ความคุ้มครอง และอำนาจของหลักกฎหมายระหว่างประเทศ อันสืบเนื่องมาจากจารีตประเพณีที่ยั่งยืนจากหลักมนุษยธรรม และข้อกำหนดแห่งมนุษยธรรมของสาธารณะโดยรวม"

ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศในคดี Legality of the Threat or Use of Nuclear Weapons ปี ค.ศ. 1996 ได้กล่าวถึงข้อกำหนดมาตั้งนี้ไว้ในการให้ความเห็นในคดีนี้ด้วยเช่นกัน⁵¹ โดยศาลได้อธิบายไว้ว่า

" การปฏิบัติตามหลักมนุษยธรรมเกี่ยวกับการห้ามใช้อาวุธบางประเภทที่เป็นเหตุให้เกิดผลกระทบที่ไม่จำกัดเป้าหมายต่อพลรบและพลเรือน หรือเป็นเหตุให้เกิดความทุกข์ทรมานโดยไม่จำเป็นต่อพลรบ อาจกล่าวได้ว่า เป็นความเสียหายอันใหญ่หลวงที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ เพียงเพื่อให้ได้มาซึ่งความสำเร็จในปฏิบัติการทางทหาร หากลองจินตนาการภาพการใช้อาวุธที่อาจไม่

⁵⁰ "Unit a more complete code of the laws of war has been issued, the high contracting Parties deem it expedient to declare that, in cases not included in the Regulations adopted by them, the inhabitants and the belligerents remain under the protection that and the rule of the principles of the law of nations, as they result from the usages established among civilized peoples, from the laws of humanity, and the dictates of the public conscience."

⁵¹ Advisory Opinion of International Court of Justice in Legality of the Threat or Use of Nuclear Weapons 1996

"78. The Court would likewise refer, in relation to these principles, to the Martens Clause, which was first included in the Hague Convention II with Respect to the Laws and Customs of War on Land 1899 and which has proved to be an effective means of addressing the rapid evolution of military technology. A modern version of that clause is to be found in Article 1, paragraph 2, of Additional Protocol 1 of 1977."

เข้ากฎเกณฑ์ข้อกำหนดของกฎหมายมนุษยธรรม การคุกคามด้วยการใช้อาวุธชนิดนั้น ก็ขัดแย้งกับหลักกฎหมายเช่นว่า

กรณีไม่เป็นที่น่าสงสัย เพราะกฎเกณฑ์ที่สำคัญของกฎหมายมนุษยธรรม ใช้ในข้อพิพาททางอาวุธมีรากฐานมาจากความเคารพในมนุษย์ และองค์ประกอบพิจารณาทางมนุษยธรรม ดังที่ศาลได้วางหลักไว้ในคำพิพากษาคดี Corfu Channel เมื่อวันที่ 9 เมษายน 1949 โดยอนุสัญญากรุงเฮกและอนุสัญญาเจนีวาที่ได้รับมาอย่างชัดเจน ยิ่งไปกว่านั้น กฎเกณฑ์พื้นฐานเหล่านี้ ได้ถูกถือปฏิบัติตามโดยรัฐ ทุกรัฐ ไม่ว่า รัฐนั้นจะให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาที่มีหลักดังกล่าวหรือไม่ เพราะว่า หลักเกณฑ์เหล่านี้ประกอบกันขึ้นเป็นหลักเกณฑ์อันไม่อาจเปลี่ยนแปลงได้ของหลักจารีตประเพณีระหว่างประเทศ⁵²

ซึ่งโดยความเห็นแนะนำที่ศาลได้วางไว้ นั้นได้แสดงให้เห็นถึงการตีความข้อกำหนดนี้ แม้โดยตัวความเห็นแนะนำเองจะมีได้ให้ความเข้าใจที่กระจ่างชัดเกี่ยวกับข้อกำหนดมาแต่ตั้ง แต่การยอมรับของรัฐและข้อความเห็นแย้ง (dissenting opinions) ก็ได้ทำให้เกิดความเข้าใจอย่างชัดเจนต่อความหมายของข้อกำหนดมาแต่ตั้งนี้

สหพันธรัฐรัสเซียโต้แย้งว่า กฎหมายลายลักษณ์อักษรที่สมบูรณ์ของกฎหมายภาคสงครามได้มีขึ้นแล้วในอนุสัญญากรุงเจนีวา ค.ศ. 1949 และพิธีสารเพิ่มเติม ค.ศ. 1977 ดังนั้น ข้อกำหนดมาแต่ตั้งนี้จะเป็นการฟุ่มเฟือยมากเกินไป แต่ประเทศอังกฤษได้โต้แย้งว่า ข้อกำหนดมาแต่ตั้ง

⁵² Advisory Opinion of International Court of Justice in Legality of the Threat or Use of Nuclear Weapons 1996

“79. It is undoubtedly because a great many rules of humanitarian law applicable in armed conflict are so fundamental to the respect of the human person and elementary considerations of humanity as the Court put it in its Judgement of 9 April 1949 in the *Corfu Channel* case accession. Further these fundamental rules are to be observed by all States whether or not they have ratified the conventions that contain them, because they constitute intransgressible principles of international customary law.”

ทำให้เกิดความกระแ้างขัดถึงการไม่มีสนธิสัญญาโดยเฉพาะห้ามเกี่ยวกับการใช้อาวุธนิวเคลียร์ ไม่ได้หมายความว่า การใช้อาวุธชนิดนั้นจะชอบด้วยกฎหมายได้⁵³

ท่าน Christopher Gregory Weeramantry หนึ่งในคณะผู้พิพากษาในคดี The Legality of the Threat or Use of Nuclear Weapons 1996 ได้ให้ความเห็นไว้ว่า ข้อกำหนดมาแต่นี้จะนำไปใช้กับอาวุธที่มีใช้อยู่แล้ว เช่นเดียวกับอาวุธที่จะสร้างมาในอนาคต อาวุธที่เป็นที่รู้จักโดยทั่วไป และอาวุธที่ยังไม่ได้จินตนาการถึง กล่าวโดยสรุปคือ เป็นหลักทั่วไปที่จะนำมาใช้กับอาวุธทั้งใหม่และเก่า นอกจากนี้ ประเทศสมาชิกของอนุสัญญาเจนีวา ค.ศ. 1949 ยอมรับอย่างชัดแจ้งว่า ข้อกำหนดมาแต่นี้เป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายระหว่างประเทศ อาจกล่าวได้ว่า ข้อกำหนดมาแต่นี้ได้รับการยอมรับในระดับสากลทั่วไป ทั้งในสนธิสัญญาระหว่างประเทศหลายฉบับ การให้ความเห็นของศาลในคดี The Legality of the Threat or Use of Nuclear Weapons 1996 คู่มือปฏิบัติการทางทหาร และได้รับการยอมรับในงานเขียนทางกฎหมายในระดับสากล

ผู้เชี่ยวชาญทางด้านกฎหมาย ณ ที่ประชุมของคณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศเกี่ยวกับอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด เห็นพ้องต้องกันว่าหลักข้อกำหนดมาแต่นี้เป็นที่มาของจารีตประเพณีและกฎหมายระหว่างประเทศและจำเป็นที่จะต้องพิจารณาถึงความชอบด้วยกฎหมายของอาวุธเลเซอร์ภายใต้หลักการนี้⁵⁴ กล่าวคือ ถ้าในบางกรณีการใช้อาวุธเลเซอร์หรือวิธีหรือวิถีทางในการสู้รบอย่างอื่นที่ทำให้ตาบอด ถูกพิจารณาหรือตีความว่า ไม่ขัดต่อหลักการห้ามใช้อาวุธที่ก่อให้เกิดความทุกข์ทรมานโดยไม่จำเป็น การใช้ซึ่งอาวุธนี้ยังคงต้องห้ามภายใต้ข้อกำหนดมาแต่นี้⁵⁵

⁵³ Rupert Ticehurst, "The Martens Clause and the Laws of Armed Conflict," *International Review of the Red Cross* no.317, 1997, p.126

⁵⁴ Louise Doswald-Beck, *Blinding Weapons: Reports of the meetings of experts convened by the International Committee of the Red Cross on Battlefield Laser Weapons 1989 - 1991*, pp. 340-341.

⁵⁵ Ann Peters, "Blinding Laser Weapons : The Need to Ban A Cruel and Inhumane Weapon," *Human Right Watch Arms Project* (September, 1995) [Online] [2004, February 2]

จากการศึกษาในหัวข้อนี้ จะทำให้ทราบถึงหลักการของหลักกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศที่ใช้ในการควบคุมอาวุธหรือวิธีการในการทำสงคราม รวมทั้งการปรับหลักการดังกล่าวไปใช้กับอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดว่าแต่ละหลักการครอบคลุมถึงการใช้อาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดเพียงใด และดังที่ผู้เขียนได้กล่าวไว้ในตอนต้นว่า ในปัจจุบันได้มีการนำหลักกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศมาบัญญัติเป็นส่วนหนึ่งในสนธิสัญญาหรือความตกลงระหว่างประเทศต่างๆ ดังนั้น ในหัวข้อถัดไป ผู้เขียนจะได้กล่าวถึงความตกลงระหว่างประเทศอันมีรากฐานมาจากกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศที่ใช้ในการควบคุมอาวุธประเภทต่างๆ ซึ่งจะนำไปสู่การมีพิธีสารฉบับที่ 4 ว่าด้วยการควบคุมอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด ค.ศ. 1995 (Protocol IV on Blinding Laser Weapons 1995) ในเวลาต่อมา

3.2 ความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับการควบคุมการใช้อาวุธ

ความตกลงระหว่างประเทศที่มีขึ้นเพื่อการควบคุมอาวุธนี้ มีรากฐานสำคัญมาจากหลักจารีตประเพณีของกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศที่ผู้เขียนได้อธิบายไปในหัวข้อก่อนหน้านี้ แต่ภายใต้ความตกลงระหว่างประเทศแต่ละฉบับจะกำหนดถึงประเภทของอาวุธที่อยู่ภายใต้การควบคุมของความตกลงระหว่างประเทศนั้นๆ อย่างชัดเจน ซึ่งวิวัฒนาการของหลักความตกลงระหว่างประเทศ จะกล่าวถึงโดยสังเขปดังต่อไปนี้

1. ปฏิญญากรุงเซนต์ปีเตอส์เบิร์กว่าด้วยการห้ามใช้กระสุนกรยิงที่สามารถระเบิดได้ ที่มีน้ำหนักต่ำกว่า 400 กรัม ค.ศ. 1868 (The 1868 St.Petersburg Declaration Renouncing the Use, In Time of War, of Explosive Projectiles Under 400 Grammes Weight)

ปฏิญญากรุงเซนต์ปีเตอส์เบิร์กนี้ เป็นกฎเกณฑ์ทางด้านอาวุธที่ออกมาในระยะแรก⁵⁶ โดยเป็นไปตามหลักกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศว่าด้วยการห้ามใช้อาวุธที่ก่อให้เกิดความทุกข์ทรมานโดยไม่จำเป็น หลักการในปฏิญญาฉบับนี้ห้ามใช้กระสุนกรยิงที่สามารถระเบิดได้ ที่มี

⁵⁶ Adam Roberts and Richard Guelff, Documents on the Laws of war, 3rd ed. (Oxford: Clarendon Press, 2000), p. 53.

น้ำหนักต่ำกว่า 400 กรัม⁵⁷ ด้วยเหตุผลที่ว่าในยุคนั้นได้มีการพัฒนากระสุนที่สามารถระเบิดได้ อันจะก่อให้เกิดอันตรายที่ร้ายแรง จึงจำเป็นที่จะต้องมีกฎเกณฑ์ออกมาควบคุมอาวุธดังกล่าว ปฏิญญานี้ถือได้ว่า มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนากฎหมายระหว่างประเทศในส่วนที่เกี่ยวกับการควบคุมอาวุธในยุคต่อมา

2.ปฏิญญากรุงเฮกฉบับที่ 2 ว่าด้วยการห้ามใช้แก๊สที่ก่อให้เกิดผลร้ายต่อการหายใจ ค.ศ. 1899 (The 1899 Hague Declaration II Concerning Asphyxiating Gases)

เป็นหลักกฎหมายที่ห้ามการใช้กระสุนที่เมื่อยิงแล้วจะทำให้เกิดการกระจายของแก๊สที่กั้นการหายใจ หรือส่งผลทำให้ไม่สามารถหายใจได้⁵⁸ อันเป็นผลมาจากหลักกฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศที่ห้ามใช้ยาพิษ และวัตถุที่ก่อให้เกิดความทุกข์ทรมานโดยไม่จำเป็น⁵⁹

3.ปฏิญญากรุงเฮกฉบับที่ 3 ว่าด้วยการห้ามใช้กระสุนปืนที่เมื่อยิงเข้าสู่ร่างกายมนุษย์แล้วจะเกิดมีการขยายตัวขึ้น ค.ศ. 1899 (The 1899 Hague Declaration III Concerning Expanding Bullets 1899)

เป็นหลักกฎหมายที่ออกภายใต้หลักกฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศที่ห้ามใช้อาวุธที่ก่อให้เกิดความทุกข์ทรมานโดยไม่จำเป็น ซึ่งปฏิญญาฉบับนี้ห้ามการใช้กระสุนที่มีลักษณะระเบิดได้เมื่อเข้าสู่เป้าหมาย กับร่างกายมนุษย์⁶⁰ เป้าหมายของปฏิญญาฉบับนี้คล้ายกับพิธีสารที่

⁵⁷ "The Contracting Parties engage mutually to renounce, in case of war among themselves, the employment by their military or naval troops of any projectile of a weight below 400 grammes, which is either explosive or charged with fulminating or inflammable substances."

⁵⁸ "The contracting Powers agree to abstain from the use of projectiles the sole object of which is the diffusion of asphyxiating or deleterious gases."

⁵⁹ Adam Roberts and Richard Guelff, Documents on the Laws of war, p.59.

⁶⁰ "The contracting Parties agree to abstain from the use of bullets which expand or Flatten easily In the human body, such as bullets with a hard envelope which does not entirely cover the core or is pieced with incisions"

ออกมาควบคุมอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด ตรงที่เป็นการออกกฎเกณฑ์มาควบคุม ก่อนที่การใช้อาวุธเหล่านี้จะแพร่กระจายไปเป็นวงกว้างมากกว่าที่เป็นอยู่

4. อนุสัญญากรุงเฮก ฉบับที่ 4 ว่าด้วยกฎหมาย และจารีตประเพณี ของสงครามทางบก ค.ศ. 1907 (The 1907 Hague Convention IV Respecting the Laws and Customs of War on Land)

อนุสัญญาฉบับนี้เป็นอนุสัญญาที่ได้มีการประมวลกฎเกณฑ์ต่างๆ ในการทำสงครามภาคพื้นดินให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

ความตกลงระหว่างประเทศต่างๆ ที่ออกภายใต้อนุสัญญาหรือปฏิญญากรุงเฮกส่วนใหญ่ มีขึ้นเพื่อกำหนดสิทธิหน้าที่ของผู้ที่เป็นฝ่ายในการสู้รบทางทหารและจำกัดขอบเขตของวิถีทางการสู้รบ โดยเพื่อวัตถุประสงค์หลัก 4 ประการด้วยกัน คือ ประการแรกเพื่อระบุบุคคลที่มีส่วนร่วมในภาวะสงครามอย่างชอบด้วยกฎหมาย และกำหนดหน้าที่และสิทธิให้กับปัจเจกชนแห่งนั้น ประการที่สองเพื่อควบคุมวิถี และวิถีทางของรัฐในการทำสงคราม ประการที่สามเพื่ออธิบายเงื่อนไข และวิธีการกระทำของผู้มีส่วนร่วมในการสู้รบสามารถถูกโจมตี และประการที่สี่เพื่อควบคุมการสงบศึก (Truces) การยอมจำนน (capitulation) และสัญญาสงบศึก (armistices)⁶¹

5. อนุสัญญากรุงเจนีวา ค.ศ. 1949

กฎหมายเจนีวามีขึ้นเพื่อคุ้มครองทหารที่ไม่สามารถเข้าทำการสู้รบได้อีกต่อไป รวมถึงพลเรือนที่ไม่มีส่วนร่วมในการสู้รบ⁶² ดังจะเห็นได้จากอนุสัญญาเจนีวา ค.ศ. 1949 ทั้ง 4 ฉบับ ได้แก่ ฉบับที่หนึ่ง อนุสัญญาเจนีวาเพื่อให้ผู้บาดเจ็บและป่วยไข้ในกองทัพในสนามรบมีสภาวะดีขึ้น (1949 Geneva Convention I for the Amelioration of the Condition of the Wounded and Sick in Armed Forces in the Field) ฉบับที่สอง อนุสัญญาเจนีวาเพื่อให้ผู้สังกัดในกองทัพขณะ

⁶¹ Ibid.

⁶² เบอรัลนาร์ด โอเบอร์สัน. คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศตอบคำถามของคุณ : กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ. แปลโดย ประสิทธิ์ เอกบุตร, หน้า 7.

อยู่ในทะเลซึ่งบาดเจ็บ ป่วยไข้ และเรือต้องอับปาง มีสถานะดีขึ้น (1949 Geneva Convention II for the Amelioration of the Condition of Wounded, Sick and Shipwrecked Members of Armed Forces at Sea) ฉบับที่สาม อนุสัญญาเจนีวาเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อเชลยศึก (1949 Geneva III Relative to the Treatment of Prisoners of War) ฉบับที่สี่ ซึ่งเป็นฉบับสุดท้าย คือ อนุสัญญาเจนีวาเกี่ยวกับการคุ้มครองบุคคลพลเรือนในเวลาสงคราม (1949 Geneva Convention IV Relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War) และพิธีสารเพิ่มเติมอีก 2 ฉบับที่มีขึ้นในปี ค.ศ. 1977 ซึ่งในพิธีสารเพิ่มเติมฉบับที่ 1 ค.ศ. 1977 ของอนุสัญญาเจนีวา ค.ศ. 1949 (the 1977 Additional Protocol to the Geneva Conventions of August 12, 1949) ที่ออกมาเพื่อคุ้มครองผู้ประสบภัยจากข้อพิพาทระหว่างประเทศทางอาวุธ ได้กำหนดหลักการเกี่ยวกับการใช้อาวุธไว้ใน ข้อ 35 (12) ว่า "ห้ามมิให้ใช้อาวุธ กระสุน และวัตถุ และวิธีการทำสงครามในลักษณะที่จะก่อให้เกิดการบาดเจ็บเกินสมควร หรือความทุกข์ทรมานโดยไม่จำเป็น" แต่ในพิธีสารไม่ได้มีการกำหนดว่า อาวุธอะไรบ้างที่ถูกห้ามใช้ ซึ่งจะแตกต่างจากข้อตกลงระหว่างประเทศอื่นๆ ที่กล่าวมาข้างต้นที่จะมีการระบุเฉพาะเจาะจงไว้ในตัวข้อตกลงว่าห้ามมิให้ใช้อาวุธประเภทใดบ้าง

6. พิธีสารกรุงเจนีวาว่าด้วยการห้ามใช้สารพิษ แก๊สที่กั้นการหายใจหรือแก๊สพิษอื่นๆ และแบคทีเรียในการทำสงคราม ค.ศ. 1925 (the 1925 Geneva Protocol for the prohibition of use in war of Asphyxiating, Poisonous or other Gases, and of Bacteriological Methods of warfare)

พิธีสารฉบับนี้มีหลักการสำคัญคือ ห้ามมิให้ใช้สารพิษ แก๊สที่กั้นการหายใจหรือแก๊สพิษอื่นๆ รวมทั้งเชื้อแบคทีเรียในการทำสงคราม ซึ่งต่อมามีภายหลังทั้งอาวุธเคมี และอาวุธชีวภาพ มีกฎหมายออกมาใช้บังคับโดยเฉพาะกับอาวุธทั้งสองประเภท

6.ธรรมนูญกรุงโรม จัดตั้งศาลอาญาระหว่างประเทศ ค.ศ. 1998 (the 1998 Rome Statute of the International Criminal Court)

ในธรรมนูญโรมนี้ได้มีการกำหนดฐานความผิดสำหรับบุคคลที่ได้กระทำการละเมิดอย่างร้ายแรงต่อกฎหมาย และธรรมเนียมปฏิบัติ ในกรณีขัดแย้งระหว่างประเทศที่ต่อสู้ด้วยอาวุธภายใต้กรอบของกฎหมายระหว่างประเทศ ว่ามีความผิดฐานเป็นอาชญากรสงคราม ซึ่งการกระทำอันถือเป็นการละเมิดอย่างร้ายแรงนี้ ได้รวมไปถึงการใช้อาวุธบางประเภทในการทำสงครามด้วย ข้อ 8 (2) (b) (20) กำหนดว่า

"ตามเจตนารมณ์ของธรรมนูญฉบับนี้ อาชญากรรมสงคราม หมายถึง การกระทำความผิดดังต่อไปนี้

(b) การละเมิดอย่างร้ายแรงต่อกฎหมาย และธรรมเนียมปฏิบัติในกรณีขัดแย้งระหว่างประเทศที่ต่อสู้ด้วยกำลังอาวุธ ภายใต้กรอบของกฎหมายระหว่าง การกระทำต่างๆ ดังต่อไปนี้

(20) ใช้อาวุธยุทโธปกรณ์ จรวด และวัตถุหรือวิธีการต่างๆ ของการทำศึกสงคราม ซึ่งโดยธรรมชาติแล้วทำให้เกิดการบาดเจ็บร้ายแรงเกินเหตุ หรือเกิดความทุกข์ทรมานโดยไม่จำเป็น หรือเป็นอาวุธที่ทำลายล้างโดยไม่จำเป็น ซึ่งเป็นการละเมิดกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับกรณีขัดแย้งที่ต่อสู้ด้วยกำลังอาวุธ ตราบใดที่อาวุธยุทโธปกรณ์เหล่านี้ จรวด วัตถุ และวิธีการต่างๆ จัดอยู่ในหัวข้อต้องห้ามและรวมอยู่ในภาคผนวกของธรรมนูญฉบับนี้"

ในการพิจารณาบทบัญญัติของธรรมนูญกรุงโรมกับอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด จะเห็นได้ว่า อาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด ถือได้ว่าเป็นอาวุธที่ก่อให้เกิดความทุกข์ทรมานโดยไม่จำเป็น เนื่องจากผลที่เกิดขึ้นจากการใช้อาวุธทำให้เหยื่อต้องทุกข์ทรมานไปตลอดชีวิต ดังนั้น ทหารใช้อาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด อาจถูกพิจารณาในข้อหาเป็นอาชญากรรมสงครามได้ภายใต้บทบัญญัติของธรรมนูญกรุงโรมฉบับนี้ ซึ่งข้อกังวลในประเด็นอาชญากรรมสงครามนี้ เป็นเหตุผลส่วนหนึ่งที่ทำให้ประเทศสหรัฐอเมริกายังมีได้ลงนามในพิธีสารฉบับที่ 4 ว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด แต่ในปัจจุบันนี้ธรรมนูญกรุงโรมยังมีได้มีการออกภาคผนวกตามข้อกำหนดข้อนี้ขึ้นมาแต่อย่างไร ซึ่งเป็นการเปิดช่องว่างให้ประเทศต่างๆ ยอมรับบทบัญญัติของธรรมนูญกรุงโรมฉบับนี้

7. พิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการผลิต การค้าที่ผิดกฎหมาย ซึ่งอาวุธปืน ส่วนประกอบของอาวุธปืนและเครื่องกระสุน ค.ศ. 2001 (the 2001 Protocol against the illicit manufacturing of and Trafficking in firearms, Their Parts and Components and Ammunition, supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime)

พิธีสารฉบับนี้เป็นการขยายความตามอนุสัญญาแห่งสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมที่มีลักษณะเป็นองค์กรข้ามชาติ ค.ศ. 2000 ซึ่งพิธีสารฉบับนี้ได้กล่าวถึงการผลิตและการค้าที่ผิดกฎหมายซึ่งอาวุธปืน ส่วนประกอบของปืนและเครื่องกระสุน รวมทั้งมีการสร้างมาตรการในการลงโทษทางอาญาต่อผู้ที่กระทำการฝ่าฝืนด้วย ทั้งนี้ข้อพิจารณาอีกคือ ว่าหากในกรณีที่มีการผลิตอาวุธปืนเลเซอร์ จะอยู่ภายใต้ขอบเขตของพิธีสารฉบับนี้มากน้อยประการใด ในส่วนของมาตรการทางกฎหมายที่ปรากฏในพิธีสารฉบับนี้ สามารถแยกออกได้เป็น

- 1) มาตรการในการควบคุมการผลิตอาวุธปืน ได้แก่ การกำหนดให้มีการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับอาวุธปืน และการทำเครื่องหมายบนอาวุธเพื่อเป็นการชี้เฉพาะและสะดวกต่อการติดตามอาวุธ
- 2) มาตรการในการควบคุมการค้าอาวุธปืน โดยเน้นเกี่ยวกับเรื่องการอนุญาต การให้อำนาจในการส่งออก นำเข้าและการโอนอาวุธปืน
- 3) มาตรการเพื่อความปลอดภัย เป็นมาตรการที่กำหนดขึ้นเพื่อการป้องกันและจัดการโจรกรรม การสูญหายของการผลิตและการค้าอาวุธปืน ชิ้นส่วน ส่วนประกอบและเครื่องกระสุนที่ผิดกฎหมาย
- 4) มาตรการในการป้องกันการนำอาวุธปืนที่เสื่อมสภาพกลับมาใช้ใหม่ มาตรการนี้จะช่วยป้องกันการฟื้นฟูอาวุธปืนที่เสื่อมสภาพ โดยรัฐภาคีจะมีมาตรการที่จำเป็นต่างๆ ออกมา
- 5) มาตรการในการแลกเปลี่ยนข้อมูล เป็นมาตรการที่ให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างรัฐภาคีในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น การปฏิบัติตามกฎหมายภายในและระบบในการบริหาร ข้อมูลทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นต้น
- 6) มาตรการสร้างความร่วมมือ ทั้งในระดับทวิภาคี ภูมิภาคและระดับระหว่างประเทศ เกี่ยวกับการผลิต การค้าอาวุธปืนที่ผิดกฎหมาย
- 7) มาตรการในการระงับข้อพิพาท กำหนดให้รัฐภาคีจะต้องพยายามในการระงับข้อพิพาทต่างๆ ด้วยวิธีการเจรจา
- 8) มาตรการในการกำหนดโทษทางอาญาและการดำเนินการกับอาวุธที่ผิดกฎหมาย โดยเป็นหน้าที่ของรัฐภาคีที่จะต้องมีการตั้งฐานความผิดทางอาญาขึ้นแก่การกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย

8. อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการห้าม หรือการจำกัดการใช้อาวุธที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายอันเกินขนาดหรือไม่จำกัดเป้าหมาย ค.ศ. 1980 (the 1980 Convention on Prohibitions or Restriction on the Use of certain conventional weapons which may be deemed to be Excessively Injuries or to hare Indiscriminate effects)

ที่มาของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการห้าม หรือการจำกัดการใช้อาวุธที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายอันเกินขนาดหรือไม่จำกัดเป้าหมาย ค.ศ. 1980 นี้เกิดขึ้นในช่วงระหว่างที่มีการประชุมทางการทูตว่าด้วยการการพัฒนามกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศที่ใช้ในข้อพิพาททางอาวุธ (The Diplomatic Conference on the Reaffirmation and Development of International Humanitarian Law Applicable in Armed Conflicts) ที่ได้มีขึ้น ณ กรุงเจนีวา ปี

ค.ศ.1974 โดยวัตถุประสงค์ของการจัดการประชุมครั้งนี้เพื่อพิจารณาร่างพิธีสารเพิ่มเติมของอนุสัญญาเจนีวา ค.ศ. 1949 ทั้งสี่ฉบับ (ซึ่งต่อมาภายหลังคือ พิธีสารเพิ่มเติมอนุสัญญาเจนีวา ค.ศ.1949 ฉบับที่ 1 และฉบับที่ 2 ค.ศ. 1977) โดยในระหว่างการประชุมครั้งนี้ได้มีการเสนอประเด็นว่า ควรมีกฎเกณฑ์ทางกฎหมายที่ออกมาควบคุมอาวุธตามแบบแผนโดยเฉพาะ⁶³

ต่อมา วันที่ 19 ธันวาคม ค.ศ.1977 สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ (United Nations General Assembly) ได้มีมติให้จัดการประชุมแห่งสหประชาชาติเกี่ยวกับอาวุธตามแบบแผนเป็นพิเศษขึ้นในปี ค.ศ.1979 โดยแบ่งการประชุมออกเป็น 2 สมัย คือ สมัยแรกระหว่างวันที่ 10 – 28 กันยายน ค.ศ. 1979 และสมัยที่สองระหว่างวันที่ 15 กันยายน – 10 ตุลาคม ค.ศ.1980 ซึ่งในสมัยประชุมที่สองนี้เอง ที่ประชุมได้มีมติรับเอาอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการห้าม หรือการจำกัดการใช้อาวุธที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายอันเกินขนาดหรือไม่จำกัดเป้าหมาย และพิธีสาร 3 ฉบับ⁶⁴ ได้แก่ พิธีสารฉบับที่ 1 ว่าด้วยการห้ามใช้อาวุธทำอันตรายร่างกายมนุษย์โดยไม่สามารถค้นหาได้ด้วยรังสีเอ็กซ์ (the 1980 Protocol I on Non – Detectable Fragments) พิธีสารฉบับที่ 2 ว่าด้วยการห้ามหรือการจำกัดการใช้กับระเบิด กับดักระเบิด หรืออุปกรณ์อื่นที่คล้ายคลึงกัน (the 1980 Protocol II on Prohibitions or Restrictions on the Use of Mines, booby – Traps and Other Devices) และพิธีสารฉบับที่ 3 ว่าด้วยการห้ามหรือจำกัดการใช้ระเบิดเพลิงชนิดต่างๆ (the 1980 Protocol III on Prohibitions or Restrictions on the Use of Incendiary Weapons)

ในปี ค.ศ.1995 ที่ประชุมพิจารณาบททวนอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการห้ามหรือการจำกัดการใช้อาวุธที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายอันเกินขนาดหรือไม่จำกัดเป้าหมาย ค.ศ. 1980 ก็ได้มีมติรับเอาพิธีสารฉบับที่ 4 ว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด (the 1995 Protocol IV on Blinding Laser Weapons) และในปี ค.ศ. 2001 ที่ประชุมพิจารณาบททวนอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการห้ามหรือการจำกัดการใช้อาวุธที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายอันเกินขนาดหรือไม่จำกัดเป้าหมาย ค.ศ. 1980 ได้มีมติรับเอาพิธีสารฉบับที่ 5 ว่าด้วยระเบิดที่แตกเป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อยที่ใช้ในสงคราม (Protocol V on Explosive Remnants of War) นับได้ว่าเป็นสัญญาณที่ดีต่อประชาคมระหว่างประเทศที่ให้ความสนใจถึงผลกระทบของอาวุธประเภทต่างๆ มากขึ้น

⁶³ Adam Roberts and Richard Guelff, Documents on the Laws of War, p.515

⁶⁴ Ibid.

เนื่องจากพิธีสารว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดเป็นพิธีสารที่ออกภายใต้อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการห้าม หรือการจำกัดการใช้อาวุธที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายอันเกินขนาด หรือไม่จำกัดเป้าหมาย ค.ศ. 1980 ดังนั้น เราจึงจำเป็นต้องศึกษาและวิเคราะห์ถึงหลักการที่มีอยู่ในอนุสัญญานี้ด้วย ดังนี้

สาระสำคัญของอนุสัญญาฯ

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการห้าม หรือการจำกัดการใช้อาวุธที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายอันเกินขนาดหรือไม่จำกัดเป้าหมาย ค.ศ. 1980 เป็นอนุสัญญาที่มีรากฐานมาจากหลักมนุษยธรรมระหว่างประเทศ 2 หลัก ได้แก่ หลักที่ว่าสิทธิของผู้เป็นฝ่ายในการสู้รบในการเลือกวิธีการสู้รบมิใช่ไม่มีข้อจำกัด และหลักห้ามการใช้อาวุธ กระสุนหรือวัตถุที่อาจก่อให้เกิดความทุกข์ทรมานโดยไม่จำเป็น โดยหลัก 2 หลักนี้ได้มีปรากฏอยู่ในคำปรารภของอนุสัญญานี้⁶⁵ สำหรับสาระสำคัญของอนุสัญญาฯ มีดังต่อไปนี้

1) ขอบเขตของอนุสัญญาฯ

ข้อ 1 ของอนุสัญญา ปี ค.ศ.1980 กำหนดขอบเขตของการใช้บังคับของอนุสัญญาและพิธีสารเพิ่มเติมว่า จะนำไปใช้ตามสถานการณ์ที่อ้างถึงในข้อ 2 สามัญ (Article 2 common) ของอนุสัญญาเจนีวา ปี ค.ศ.1949 รวมถึงสถานการณ์ที่อ้างถึงใน ข้อ 1 ย่อหน้าที่ 4 ของพิธีสารเพิ่มเติมฉบับที่ 1 ค.ศ. 1977 ของอนุสัญญาเจนีวา ค.ศ. 1949⁶⁶

⁶⁵ "Basing themselves on the principle of International law that the right of the parties to an armed conflict to choose methods or means of warfare is not unlimited, and on the principle that prohibits the employment in armed conflicts of weapons, projectiles and material and methods of warfare of a nature to cause superfluous injury or unnecessary suffering"

⁶⁶ Article 1 of the CCW 1980 :

"This convention and its annexed Protocols shall apply in the situations referred to in Article 2 common to the Geneva Conventions of 12 August 1949 for the Protection of War Crimes, including any situation described in paragraph 4 of Article 1 of Additional Protocol I to these Conventions."

ข้อ 2(สามัญ) ของอนุสัญญาเจนีวา ค.ศ. 1949 กำหนดว่า

"นอกจากบทบัญญัติที่จะต้องใช้บังคับในยามสงบแล้ว ให้ใช้อนุสัญญาฉบับนี้แก่บรรดากรณีสงครามที่ได้มีการประกาศ หรือกรณีพิพาทกันด้วยอาวุธอย่างอื่นใด ซึ่งอาจเกิดขึ้นระหว่างอัครภาคีผู้ทำสัญญาสองฝ่ายหรือกว่านั้นขึ้นไป แม้ว่าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะมีได้รับรองว่ามีสถานะสงครามก็ตาม

อนุสัญญานี้ให้ใช้บังคับแก่บรรดากรณีการยึดครองอาณาเขตบางส่วน หรือทั้งหมดของอัครภาคี ผู้ทำสัญญาดังกล่าวแม้ว่าการยึดครองดังกล่าวจะมีได้ประสบการณ์ต่อต้านด้วยอาวุธก็ตาม

แม้ว่าประเทศที่พิพาทกับประเทศหนึ่งจะมีได้เป็นภาคีอนุสัญญาฉบับนี้ก็ตาม ประเทศที่เป็นภาคียังคงมีความผูกพันกันตามอนุสัญญาฉบับนี้ในความสัมพันธ์ระหว่างกันและกัน ยิ่งกว่านั้น บรรดาประเทศดังกล่าวแล้วยังต้องมีความผูกพันตามอนุสัญญาฉบับนี้ในความสัมพันธ์กับประเทศที่มีได้เป็นภาคีนั้นด้วย หากว่าประเทศนั้นยอมรับ และใช้บทบัญญัติแห่งอนุสัญญาฉบับนี้"

และข้อ 1 ย่อหน้าที่ 4 ของพิธีสารเพิ่มเติมฉบับที่ 1 ค.ศ. 1977 ของอนุสัญญาเจนีวา ค.ศ. 1949 กำหนดว่า

"สถานการณ์ตั้งที่อ้างถึงในวรรคก่อน ให้รวมถึงข้อพิพาททางอาวุธ ซึ่งประชาชนต่างๆ กำลังต่อสู้เพื่อต่อต้านการปกครองแบบอาณานิคม และการครอบครองโดยชนต่างด้าว และเพื่อต่อต้านระบอบที่แบ่งผิว ทั้งนี้โดยการใช้สิทธิ ในการกำหนดอนาคตของตนเอง ดังที่ได้บัญญัติไว้ในกฎบัตรสหประชาชาติ และปฏิญญาว่าด้วยหลักกฎหมายระหว่างประเทศ เกี่ยวกับความสัมพันธ์ฉันท์มิตร และความร่วมมือระหว่างรัฐต่างๆ ตามกฎบัตรสหประชาชาติ"

เมื่อวิเคราะห์ถึงหลักกฎหมายข้างต้น สรุปได้ว่า ขอบเขตของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการห้ามหรือการจำกัดการใช้อาวุธที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายอันเกินขนาดหรือไม่จำกัดเป้าหมาย ค.ศ. 1980 จะขยายขอบเขตไปเฉพาะข้อพิพาทที่มีสถานะระหว่างประเทศเท่านั้น⁶⁷ และเมื่อ

⁶⁷ ข้อพิพาทที่มีลักษณะระหว่างประเทศ หมายถึง การสู้รบของกองกำลังทหารของรัฐ ตั้งแต่ 2 รัฐขึ้นไป รวมทั้งสงครามกบฏชาติด้วย เบอริ์นาร์ต โอเบอร์สัน, คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศตอบคำถามของคุณ, แปลโดย ศารทูล สันติวาสะ, หน้า 19.

ไม่ได้ครอบคลุมถึงกรณีข้อพิพาทภายในประเทศ (internal conflicts)⁶⁸ จึงแสดงให้เห็นถึงข้อถ้อย เป็นอย่างมากของอนุสัญญาฉบับนี้⁶⁹ นานาประเทศต่างก็ได้ตระหนักถึงปัญหาเกี่ยวกับขอบเขต การบังคับใช้ของอนุสัญญา โดยมีความเห็นว่าอนุสัญญาควรมีขอบเขตขยายไปถึงข้อพิพาทที่ ไม่มีลักษณะระหว่างประเทศ (non – international armed conflicts) ด้วย ดังนั้นในการประชุม เพื่อทบทวนอนุสัญญาที่จัดขึ้นในปี 2001 (the 2001 Review Conference) จึงได้มีการพิจารณา และมีมติแก้ไขขอบเขตของอนุสัญญาขึ้น โดยให้มีขอบเขตรวมไปถึงสถานการณ์ตามที่อ้างถึงใน ข้อ 3 สามัญ (Article 3 common) ของอนุสัญญาเจนีวา ค.ศ. 1949⁷⁰ ซึ่งเป็นกรณีของข้อพิพาท ทางอาวุธที่ไม่มีลักษณะระหว่างประเทศนั่นเอง อย่างไรก็ตาม การขยายขอบเขตของอนุสัญญา นี้จะมีผลผูกพันเฉพาะต่อรัฐที่ลงนามหรือให้สัตยาบันต่อการแก้ไขขอบเขตของอนุสัญญาฉบับนี้เท่านั้น ซึ่งปัจจุบันมีแล้วทั้งสิ้น 26 ประเทศ⁷¹ ซึ่งการขยายขอบเขตนี้จะมีผลใช้บังคับวันที่ 18 เมษายน ปี ค.ศ. 2004⁷²

⁶⁸ ข้อพิพาทภายในประเทศหรือข้อพิพาทที่ไม่มีลักษณะระหว่างประเทศ หมายถึงข้อพิพาท ที่ประกอบด้วยองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

- 1) เป็นการสู้รบระหว่างกองทหารของรัฐบาล กับกองกำลังอื่นที่มีการจัดระบบแล้ว
- 2) มีระบบการสั่งการในกองกำลังที่จัดระบบแล้ว
- 3) สามารถยึดดินแดนได้บางส่วน
- 4) สามารถดำเนินการสู้ได้อย่างต่อเนื่อง

⁶⁹ Jeffrey S. Morton, "The Legal Status of Laser weapons That Blind," *Journal of Peace Research*, 1998, p. 703.

⁷⁰ Report of the Second Review Conference, Available from : <http://www.cwttreaty.com> [2002, February 20]

⁷¹ ได้แก่ ประเทศ อาร์เจนตินา ออสเตรเลีย ออสเตรีย เบลเยียม บัลแกเรีย Burkina Faso แคนาดา จีน โครเอเชีย แอลโตเนีย ฝรั่งเศส Holy See ฮังการี ญี่ปุ่น ลัตเวีย ลิทัวเนีย เม็กซิโก นอร์เวย์ สาธารณรัฐเกาหลี โรมานีเย เซอร์เบียและมอนเตเนโกร สโลเวเกีย สเปน สวีเดน สวิตเซอร์แลนด์ และประเทศสหราชอาณาจักรและไอร์แลนด์เหนือ

⁷² United Nations Press Release SG/SM/9035 Available from: <http://www.un.org/News/Press/docs/2003/sgsm9035.doc.htm> [2004, January 8]

กล่าวโดยสรุป คือ ปัจจุบันนี้ ขอบเขตของอนุสัญญารวมทั้งพิธีสารทุกฉบับจะครอบคลุมทั้งกรณีข้อพิพาททางอาวุธที่มีลักษณะระหว่างประเทศ และไม่มีลักษณะระหว่างประเทศ แต่จะ ไม่รวมถึง สถานการณ์ของการก่อความไม่สงบและความตึงเครียดภายใน เช่น การจลาจล การก่อความรุนแรง หรือการกระทำอื่นที่มีลักษณะคล้ายกันแต่ไม่ถึงขนาดเป็นข้อพิพาททางอาวุธ⁷³

2) ข้อห้ามของอนุสัญญา ฯ

อนุสัญญาฉบับนี้ไม่ได้มีการกำหนดห้ามอาวุธประเภทใดประเภทหนึ่งเป็นการเฉพาะ คงมีเพียงการวางหลักห้ามการใช้อาวุธ กระสุนหรือวัตถุที่อาจก่อให้เกิดความทุกข์ทรมานโดยไม่จำเป็น ดังปรากฏอยู่ในคำปรารภของอนุสัญญาฉบับนี้เท่านั้น สำหรับข้อกำหนดห้ามอาวุธประเภทใดประเภทหนึ่งนั้น จะมีการกำหนดออกมาเป็นพิธีสารผนวกกับอนุสัญญาฉบับนี้ ดังที่ผู้เขียนได้กล่าวไปในหัวข้อก่อนหน้านี้แล้วว่า มีพิธีสารออกมาควบคุมอาวุธประเภทใดบ้าง

3) การตรวจตราหรือควบคุมการดำเนินการให้เป็นไปตามอนุสัญญา ฯ

การตรวจตราและการควบคุมการดำเนินการให้เป็นไปตามอนุสัญญา ฯ นี้ เป็นกลไกที่มีความสำคัญมากต่ออนุสัญญาทุกฉบับ เพื่อเป็นการรับประกันว่า รัฐภาคีของอนุสัญญาได้มีการปฏิบัติตามพันธกรณีที่มีต่ออนุสัญญา ซึ่งตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการห้ามหรือการจำกัดการใช้อาวุธที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายอันเกินขนาดหรือไม่จำกัดเป้าหมาย ค.ศ. 1980 ได้มีข้อกำหนดเกี่ยวกับการประชุมทบทวนอนุสัญญาฯ และพิธีสารแนบท้ายของอนุสัญญาฯ ไว้ใน ข้อ 8 การประชุมทบทวนนี้มีขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการพิจารณาในทุกเรื่องเกี่ยวกับอนุสัญญา ฯ และพิธีสาร ฯ โดยแยกออกได้เป็น 3 กรณีคือ หนึ่ง การประชุมทบทวนเพื่อแก้ไขเปลี่ยนแปลงบทบัญญัติของอนุสัญญาฯ และพิธีสารทุกฉบับสมัยพิเศษ สอง การประชุมเพื่อเสนอให้มีพิธีสารเพิ่มเติม และสุดท้ายคือ การประชุมทบทวนเพื่อแก้ไขอนุสัญญาฯ และพิธีสาร ในกรณีหลังนี้เป็นการประชุมที่จะจัดให้มีขึ้นทุก 10 ปี

⁷³ Amendment to Article 1 of the CCW 1980

“ 2.This Convention and its annexed Protocols shall not apply to situations of internal disturbances and tensions, such as riots, isolated and sporadic acts of violence, and other acts of a similar nature, as not being armed conflicts.”

การที่อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการห้ามหรือการจำกัดการใช้อาวุธที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายอันเกินขนาดหรือไม่จำกัดเป้าหมาย ค.ศ. 1980 กำหนดให้มีการประชุมพิจารณาบททวนอนุสัญญาและพิธีสารแนบท้ายของอนุสัญญาทุกฉบับนี้ ถือว่าเป็นกลไกที่ดีประการหนึ่ง เนื่องจากว่า รัฐภาคีของอนุสัญญาและพิธีสาร จะมีโอกาสได้มาหารือถึงบทบัญญัติในอนุสัญญาและพิธีสารว่ามีประสิทธิภาพเพียงพอหรือไม่ในการบังคับใช้ เกิดปัญหาประการใดขึ้นบ้างหรือไม่ นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้รัฐภาคีของอนุสัญญาสามารถเสนอข้อเสนอสื่อที่จะให้มีพิธีสารเพิ่มเติมเพื่อความคุ้มครองประเภทอื่นที่อยู่ภายใต้ขอบเขตของอนุสัญญาฉบับนี้ด้วย

สำหรับองค์กรที่มีหน้าที่ตามอนุสัญญาฉบับนี้นั้น ในคำปรารภของอนุสัญญากำหนดให้สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ (United Nations General Assembly) และคณะกรรมการการลดอาวุธแห่งสหประชาชาติ (United Nations Disarmament Commission) เป็นผู้ดำเนินการในกรณีที่เกิดประเด็นปัญหาเกี่ยวกับขอบเขตของข้อห้ามของอนุสัญญา ฯ และพิธีสาร รวมทั้งกำหนดให้คณะกรรมการการลดอาวุธ (The Committee on Disarmament) เป็นผู้ดำเนินการหากเกิดกรณีปัญหาเกี่ยวกับมาตรการการห้ามหรือการจำกัดการใช้อาวุธตามแบบแผน

4) การถอนตัวจากอนุสัญญา ฯ และพิธีสาร

ข้อ 9 ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการห้ามหรือการจำกัดการใช้อาวุธที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายอันเกินขนาดหรือไม่จำกัดเป้าหมาย ค.ศ. 1980 ได้กำหนดให้รัฐภาคีมีสิทธิในการถอนตัวออกจากอนุสัญญา ฯ หรือพิธีสารได้ โดยการแจ้งต่อผู้เก็บรักษาอนุสัญญา ฯ และพิธีสาร ซึ่งในที่นี้คือ สำนักงานเลขาธิการแห่งสหประชาชาติ การถอนตัวจะมีผลภายใน 1 ปีนับแต่วันที่สำนักงานเลขาธิการแห่งสหประชาชาติได้รับแจ้งการถอนตัว แต่หากเป็นกรณีที่รัฐภาคีผู้ขอถอนตัวมีส่วนเกี่ยวข้องในข้อพิพาททางอาวุธตามที่กำหนดในข้อ 1 ของอนุสัญญา ฯ การถอนตัวจะมีผลต่อเมื่อข้อพิพาทเช่นว่านั้นได้สิ้นสุดลง⁷⁴

⁷⁴ Article 9 of CCW 1980

“ 1.Any High Contracting Party may denounce this Convention or any of its annexed Protocols by so notifying the Depository.

2.Any such denunciation shall only take effect one year after receipt by the Depository of the notification of denunciation. If, however, on the expiry of that year the

เมื่อเราได้ทราบถึงหลักการและสาระสำคัญในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการห้ามหรือการจำกัดการใช้อาวุธที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายอันเกินขนาดหรือไม่จำกัดเป้าหมาย ค.ศ. 1980 แล้ว ในหัวข้อต่อไป ผู้เขียนจะอธิบายถึงการควบคุมอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด ภายใต้พิธีสารว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด ค.ศ. 1995 ซึ่งเป็นพิธีสารฉบับที่ 4 ของอนุสัญญาฯ นี้ ดังนั้นหลักเกณฑ์ที่ปรากฏในอนุสัญญาก็จะนำไปใช้กับพิธีสารว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ด้วย

3.3 การควบคุมการใช้อาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดภายใต้พิธีสารว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด ค.ศ. 1995

3.3.1 ความเป็นมาของพิธีสาร

ความพยายามครั้งแรกที่จะให้มีข้อบังคับเกี่ยวกับการใช้อาวุธเลเซอร์ที่สามารถเป็นเหตุให้เกิดการตาบอดได้นั้น มีขึ้นในปี ค.ศ. 1989 ระหว่างประเทศสหรัฐอเมริกา และสหภาพโซเวียต ใน

denouncing High Contracting Party is engaged in one of the situations referred to in Article 1, the Party shall continue to be bound by the obligations of this Convention and of the relevant annexed Protocols until the end of the armed conflict or occupation and , in any case, until the termination of operations connected with the final release, repatriation or re-establishment of the persons protected by the rules of international law applicable in armed conflict, and in the case of any annexed Protocol containing provisions concerning situations in which peace-keeping, observation or similar functions are performed by United Nations forces or missions in the area concerned, until the termination of those functions.

3.Any denunciation of this Convention shall be considered as also applying to all annexed Protocols by which the denouncing High Contracting Party is bound.

4.Any denunciation shall have effect only in respect of the denouncing High Contracting Party.

5.Any denunciation shall not affect the obligations already incurred, by reason of an armed conflict, under this Convention and its annexed Protocols by such denouncing High Contracting Party in respect of any act committed before this denunciation becomes effective.”

รูปแบบของข้อตกลงทวิภาคี (bilateral agreement) คือ ข้อตกลงเกี่ยวกับการป้องกันกิจกรรมทางทหารที่เป็นอันตราย (Agreement on the Prevention of Dangerous Military Activities 1989) ข้อตกลงนี้มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 1990 หลักการที่สำคัญในข้อตกลงนี้ระบุให้รัฐภาคีจะต้องมีมาตรการป้องกันที่จำเป็นโดยตรงเกี่ยวกับการป้องกันอันตรายที่เกิดจากกิจกรรมทางการทหาร ซึ่งรวมถึง "การใช้เลเซอร์ที่พลังงานรังสีเป็นเหตุให้เกิดอันตรายต่อบุคคลหรือเกิดความเสียหายต่ออุปกรณ์ของกองทัพของรัฐภาคีหนึ่ง"⁷⁵ แต่ข้อตกลงนี้จำกัดเฉพาะต่อกิจกรรมทางทหารในช่วงเวลาปกติ (peace time) เท่านั้น⁷⁶ อย่างไรก็ตามข้อตกลงนี้แสดงให้เห็นถึงจุดเริ่มต้นของความพยายามในระดับระหว่างประเทศ ในการทำข้อตกลงที่มีประสิทธิภาพในการควบคุมอันตรายจากอาวุธเลเซอร์

ในช่วงระยะเวลาใกล้เคียงกันนั้น ประชาคมระหว่างประเทศต่างก็เริ่มตระหนักถึงความน่าสะพรึงกลัวของอันตรายที่อาจเกิดขึ้นอย่างแพร่หลายต่อไปในอนาคตของอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด ดังนั้นจึงได้มีความพยายามที่จะผลักดันให้มีกฎเกณฑ์ที่ออกมาควบคุมการใช้อาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดโดยเฉพาะ ในการประชุมระหว่างประเทศของคณะกรรมการกาชาดครั้งที่ 25 (the 25th International Conference of the Red Cross) ปี ค.ศ. 1986 รัฐบาลของประเทศสวีเดนและประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ได้เสนอร่างเพื่อกำหนดให้การใช้อาวุธเลเซอร์สังหารบุคคลเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย เพราะเป็นเหตุให้เกิดความทุกข์ทรมานโดยไม่จำเป็นหรือการบาดเจ็บร้ายแรงเกินเหตุ⁷⁷ แต่ยังไม่เป็นที่ยอมรับของบางประเทศที่สนใจในการพัฒนาอาวุธเช่นว่านี้ รวมถึงมีอีกหลายประเทศที่ไม่คิดว่าจะมีการพัฒนาอาวุธที่เหมือนจะเป็นอาวุธในนวนิยายวิทยาศาสตร์⁷⁸ แต่อย่าง

⁷⁵ "using a laser in such a manner that its radiation could cause harm to personnel or damage to equipment of the armed forces of the other Party"

⁷⁶ Jeffrey S. Morton, "The Legal Status of Laser Weapons That Blind," *Journal of Peace Research*, 1998, p. 697.

⁷⁷ "that the development of laser technology for military use includes a risk that laser equipment of armed forces can be specifically used for anti-personnel purposes on the battlefield, such as causing permanent blindness of human beings, and that such use may be considered already prohibited under existing international law."

⁷⁸ Louise Doswald - Beck, "New Protocol on Blinding Laser Weapons," *International Review of the Red Cross* (May - June, 1996), p. 273.

น้อย ผลจากการเสนอข่าวของประเทศสวีเดนและประเทศสวิตเซอร์แลนด์นี้ก็ช่วยกระตุ้นให้รัฐบาลของแต่ละประเทศมีความระมัดระวังในการพัฒนาอาวุธชนิดใหม่ ไม่ให้ละเมิดกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ⁷⁹

ต่อมารัฐบาลของประเทศสวีเดนได้เสนอประเด็นการห้ามใช้อาวุธเลเซอร์สังหารโจมตีบุคคล ต่อที่ประชุมสมัชชาใหญ่ขององค์การสหประชาชาติ (the First Committee of the 41st and 42nd sessions of the United Nations General Assembly) แต่ก็ไม่ได้รับความสนใจจากที่ประชุมด้วยเหตุผลประการเดียวกับที่เคยล้มเหลวในการประชุมของคณะกรรมการกาชาด⁸⁰

ในปี ค.ศ. 1989 - 1991 คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ ได้จัดการประชุมเกี่ยวกับการใช้อาวุธเลเซอร์ในสนามรบขึ้น โดยมีผู้เชี่ยวชาญจากด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมาร่วมกันพิจารณาแง่มุมต่างๆของอาวุธเลเซอร์ รวมทั้งพิจารณาถึงความเป็นไปได้ ในอนาคตที่จะมีกฎเกณฑ์ทางกฎหมายระหว่างประเทศควบคุมอาวุธดังกล่าว โดยได้ข้อสรุปเห็นควรว่าควรจะมีการออกเป็นพิธีสารภายใต้อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการห้ามหรือการจำกัดการใช้อาวุธที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายอันเกินขนาดหรือไม่จำกัดเป้าหมาย ค.ศ. 1980⁸¹ (the 1980 Convention on Prohibitions or Restriction on the use of certain conventional weapons which may be deemed to be Excessively Injurious or to have Indiscriminate effects : the CCW 1980)

ความพยายามของคณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศได้มีขึ้นอีกครั้งในสมัยประชุมครั้งที่ 26 ของการประชุมระหว่างประเทศของคณะกรรมการกาชาด (the 26th International Conference of the Red Cross and Red Crescent) ในปี ค.ศ. 1991 โดยมีการเสนอร่างมติที่กำหนดให้ "การทำให้ตาบอดเป็นวิธีการในการสู้รบ (blinding as a method of warfare) เป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย " แต่ข้อเสนอนี้ก็ไม่ได้รับการเจรจา หรือพิจารณาใดๆ ทั้งสิ้น เนื่องจากการประชุมสมัยนี้ถูกเลื่อนออกไป⁸² อุปสรรคที่คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศและประเทศที่สนับสนุนให้มีการควบคุมทางอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดต้องพบ คือ การที่รัฐบาลจากหลายประเทศไม่ยอมรับ

⁷⁹ Ibid., p.273 – 274.

⁸⁰ Ibid., p.274.

⁸¹ Ibid., p.275.

⁸² Ibid., p.276.

ในแนวความคิดนี้ โดยให้เหตุผลว่า โดยธรรมชาติ ของอาวุธเลเซอร์ไม่ใช่ไม่มีการจำกัดเป้าหมาย และอาวุธเลเซอร์ก็ไม่ทำให้ถึงแก่ความตาย แต่อย่างไรก็ตาม ที่ประชุมคณะผู้เชี่ยวชาญของคณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ ได้แสดงให้เห็นถึงผลกระทบที่น่ากลัวจากการใช้อาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดต่อทั้งเหยื่อจากการใช้อาวุธและต่อสังคม โดยเฉพาะเมื่อมีการพัฒนาให้เป็นอาวุธขนาดเล็ก (small arms) ที่สามารถแพร่กระจายไปได้อย่างกว้างขวาง⁸³ ดังนั้นการร่วมมือกันของประชาคมระหว่างประเทศ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการออกกฎเกณฑ์ทางกฎหมายที่มีประสิทธิภาพ

ในที่ประชุมผู้เชี่ยวชาญของรัฐบาลต่างๆ (the group of government experts) ที่จัดขึ้นเพื่อจัดเตรียมการประชุมทบทวนอนุสัญญาปี 1980 (the CCW 1980) ประเทศสวีเดนและคณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศได้เสนอข้อเสนอนในการห้ามเกี่ยวกับอาวุธเลเซอร์ ดังนี้

ประเทศสวีเดน "ห้ามการใช้แสงเลเซอร์เป็นวิธีการในการทำสงครามต่อการโจมตีบุคคลด้วยเจตนาหรือผลลัพธ์ที่คาดหมายได้ ของอันตรายอย่างรุนแรงที่เกิดขึ้นต่อการมองเห็นของบุคคล (It is prohibited to use laser beams as an anti-personnel method of warfare, with the intention or expected result of seriously damaging the eyesight of persons)⁸⁴

ส่วนข้อเสนอของคณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศมีจุดมุ่งหมายคล้ายกันเพียงแต่พยายามให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ดังนี้

1. ห้ามกระทำให้ตาบอดเป็นวิธีทางในการสู้รบ
2. อาวุธเลเซอร์จะไม่ถูกนำมาใช้โจมตี การมองเห็นของบุคคล⁸⁵

จะเห็นได้ว่า จากข้อเสนอของคณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศนี้ ได้พยายามที่จะห้ามการทำให้ตาบอดมากกว่าการห้ามประเภทของอาวุธ และ 12 ประเทศ⁸⁶ เข้าร่วมในการ

⁸³ Ibid., p.277.

⁸⁴ Ibid.

⁸⁵ Ibid.

⁸⁶ ได้แก่ ประเทศออสเตรเลีย คิวบา ไชปรัส เยอรมัน อิหร่าน เม็กซิโก เนเธอร์แลนด์ นิวซีแลนด์ นอร์เวย์ รัสเซีย สเปน และสวิตเซอร์แลนด์

ประชุมครั้งนี้ ก็ได้เห็นชอบกับการห้ามการใช้อาวุธเลเซอร์ เพื่อวัตถุประสงค์ในการทำให้ตาบอด แต่ยังคงมีความเป็นกังวลถึงการใช้อาวุธเลเซอร์ที่จะรวมไปถึงการใช้เลเซอร์อื่นๆ เช่น การวัดระยะทางหรือเลเซอร์ชี้เป้า หรือไม่

ต่อมาในการประชุมสมัยที่สอง เพื่อพิจารณาถึงความจำเป็นในการมีพิธีสารฉบับใหม่ ได้มีประเทศ 25 ประเทศ⁸⁷ ให้ทางสนับสนุนการให้มีพิธีสารฉบับใหม่ และประธานในที่ประชุมได้เสนอร่างพิธีสารต่อที่ประชุม ดังนี้

"ข้อ 1

ห้ามการใช้แสงเลเซอร์ที่โดยเป็นเหตุให้เกิดการตาบอดอย่างถาวร (อันตรายอย่างรุนแรง) ต่อการมองเห็นของบุคคลเป็นวิธีการในการสู้รบ

ข้อ 2

ห้าม (การผลิต และ) การใช้อาวุธเลเซอร์ที่ถูกออกแบบมาเพื่อทำให้ตาบอด (อย่างถาวร)

ข้อ 3

การตาบอดอันเป็นผลกระทบข้างเคียงหรือไม่ได้ตั้งใจ จากการใช้แสงเลเซอร์ที่ชอบด้วยกฎหมายในสนามรบ ไม่ถูกห้ามภายใต้พิธีสารฉบับนี้⁸⁸

ในที่สุดในการประชุมเพื่อทบทวนอนุสัญญา ปี 1980 (the CCW 1980) ที่มีขึ้นระหว่างในวันที่ 25 กันยายน ถึง 13 ตุลาคม ปี ค.ศ. 1995 ก็ได้มีมติให้เพิ่มพิธีสารเกี่ยวกับอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดแนบท้ายอนุสัญญา ปี 1980 เมื่อวันที่ 13 ตุลาคม ปี 1995⁸⁹ แม้พิธีสารฉบับนี้จะไม่

⁸⁷ ได้แก่ประเทศออสเตรเลีย คิวบา ไชปรัส เยอรมัน อิหร่าน เม็กซิโก เนเธอร์แลนด์ นิวซีแลนด์ นอร์เวย์ รัสเซีย สเปน และสวิตเซอร์แลนด์ สวีเดน ออสเตรเลีย เบลเยียม บัลแกเรีย กัมพูชา ฟินแลนด์ ฝรั่งเศส กรีซ อินเดีย ไอร์แลนด์ ปากีสถาน โปแลนด์ และสหราชอาณาจักร

⁸⁸ Louise Doswald-Beck, "New Protocol on Blinding Laser Weapons," *International Review of the Red Cross*, 1996, pp. 279-280.

⁸⁹ Armaments, Disarmament and International Security Stockholm International Peace Research Institute, *SIPRI YEARBOOK 1996*, (New York : Oxford University Press, 1996), p. 761.

ปรากฏรายละเอียดในการควบคุมการใช้อาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดมากนัก แต่ก็นับว่าเป็นก้าวแรกของความล้มเร็จ อันเกิดจากการผลักดันของประชาคมระหว่างประเทศ

3.3.2 ขอบเขตของพิธีสารว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด

ขอบเขตของพิธีสารว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดจะตกอยู่ภายใต้ขอบเขตของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการห้ามหรือการจำกัดการใช้อาวุธที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายอันเกินขนาดหรือไม่จำกัดเป้าหมาย ค.ศ. 1980 เหตุเพราะว่า พิธีสารฉบับนี้เป็นพิธีสารที่ผนวกแนบทำอนุสัญญา ฯ ซึ่งผู้เขียนได้กล่าวอธิบายรายละเอียดของขอบเขตการบังคับใช้ของอนุสัญญาและพิธีสารไปแล้ว ในหัวข้อที่เกี่ยวกับอนุสัญญา ฯ โดยเราสามารถสรุปขอบเขตของพิธีสารว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดว่า นำไปใช้ได้ในกรณีข้อพิพาททางอาวุธที่มีลักษณะระหว่างประเทศ และไม่มีลักษณะระหว่างประเทศ แต่จะไม่รวมถึง สถานการณ์ของการก่อความไม่สงบและความตึงเครียดภายใน เช่น การจลาจล การก่อความรุนแรง หรือการกระทำอื่นที่มีลักษณะคล้ายกันแต่ไม่ถึงขนาดเป็นข้อพิพาททางอาวุธ

3.3.3 การมีผลบังคับใช้ของพิธีสาร

ในพิธีสารเพิ่มเติมให้ใช้พิธีสารฉบับที่ 4 ว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด (the Additional Protocol to the Convention on Prohibitions or Restrictions on the Use of Certain Conventional Weapons Which may be deemed to be Excessively Injurious or to have Indiscriminate Effects) ข้อ 2 กำหนดให้พิธีสารฉบับนี้มีผลใช้บังคับตามที่กำหนดใน ข้อ 5 ย่อหน้าที่ 3 และ 4 ของอนุสัญญาอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการห้ามหรือการจำกัดการใช้อาวุธที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายอันเกินขนาดหรือไม่จำกัดเป้าหมาย ค.ศ. 1980⁹⁰

ข้อ 5 ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการห้ามหรือการจำกัดการใช้อาวุธที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายอันเกินขนาดหรือไม่จำกัดเป้าหมาย ค.ศ. 1980 กำหนดให้พิธีสารมีผลบังคับใช้ภายใน 6 เดือน หลังจากวันที่ประเทศ 20 ประเทศได้ลงนามผูกพันพิธีสาร และสำหรับประเทศที่ลง

⁹⁰ Article 2" This Protocol shall enter into force as provided in paragraph 3 and 4 of Article 5 of the Convention"

นามภายหลังจากที่ประเทศแรกได้ลงนามไปแล้ว พิธีสารจะมีผลบังคับใช้ต่อประเทศเหล่านั้นภายใน 6 เดือน นับจากวันที่มีการลงนาม⁹¹

พิธีสารว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดนี้มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน ค.ศ. 1998 และปัจจุบันมีประเทศที่ให้สัตยาบันแล้วทั้งสิ้น 75 ประเทศ⁹² ส่วนประเทศไทยไม่ได้ลงนามหรือให้สัตยาบันในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการห้ามหรือการจำกัดการใช้อาวุธที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายอันเกินขนาดหรือไม่จำกัดเป้าหมาย ค.ศ. 1980 และพิธีสารทุกฉบับที่ออกภายใต้อนุสัญญาฉบับนี้แต่อย่างใด

3.3.4 สาระสำคัญของพิธีสารว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด

พิธีสารว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดนี้มีบทบัญญัติอยู่เพียง 4 มาตรา เหตุเพราะว่าในระหว่างที่มีการเจรจาจัดทำพิธีสารฉบับนี้นั้น ที่ประชุมมีระยะเวลาจำกัดเพียงแค่ 4 วันเท่านั้น ในการอภิปราย ถึงหลักการและข้อกำหนดต่างๆ ที่ควรจะมีในตัวพิธีสาร⁹³ ในการพิจารณาและวิเคราะห์ถึงหลักการในพิธีสารฉบับนี้ ควรจะคำนึงถึงการเจรจาจัดทำร่างพิธีสารฉบับนี้เป็นสำคัญ เพื่อที่เราจะได้เข้าใจเจตนารมณ์ของกฎหมาย ตามที่ผู้ร่างกฎหมายมีความมุ่งหมายจะให้

⁹¹ Article 5 of the CCW 1980 :

"3. Each of the Protocols annexed to this convention shall enter into force six months after the date by which twenty States have notified their consent to be bound by it in accordance with paragraph 3 or 4 Article 4 of this Convention

4. For any State which notifies its consent to be bound by a Protocol annexed to this convention after the date by which twenty States have notified their consent to be bound by it, the Protocol shall enter into force six months after the date on which that State has notified its consent so to be bound."

⁹² ข้อมูลเมื่อวันที่ 27 มกราคม ค.ศ. 2004 Available from : <http://www.icrc.org> [2004, January 27]

⁹³ Louise Doswald - Beck, "New Protocol on Blinding Laser Weapons," International Review of the Red Cross, (May - June, 1996), p. 285.

3.3.4.1 คำนิยาม

พิธีสารว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด ค.ศ. 1995 ได้กำหนดคำนิยามไว้เฉพาะแต่คำว่า “ตาบอดอย่างถาวร” เท่านั้น โดยกำหนดไว้ใน ข้อ 4 ว่า “การตาบอดอย่างถาวร หมายถึง การสูญเสียการมองเห็นที่ไม่อาจกลับคืนดั้งเดิมหรือทำให้ดีขึ้นได้ ซึ่งเป็นความพิการอย่างร้ายแรงที่ไม่มีโอกาสจะหายคืนดั้งเดิม ความพิการอย่างร้ายแรงนั้นเทียบเท่ากับการมีความสามารถในการมองเห็นต่ำกว่า 20/200⁹⁴ ของดวงตาด้วยการวัดระบบสเนลเลน”⁹⁵

การกำหนดระดับของการตาบอดอย่างถาวรที่ปรากฏในพิธีสารฉบับนี้ เป็นการกำหนดโดยอ้างอิงถึงคำนิยามที่กำหนดไว้โดยองค์การอนามัยโลก (WHO) ที่กำหนดว่า อาการตาบอด คือ การที่บุคคลมองไม่เห็นในระยะ 20 ฟุต ในขณะที่บุคคลธรรมดาสามารถมองเห็นในระยะ 400 ฟุต⁹⁶

อย่างไรก็ดี การกำหนดการตาบอดโดยอาศัยการวัดด้วยระบบสเนลเลน (Snellen) นี้ ได้มีผู้เชี่ยวชาญบางท่านไม่เห็นด้วย ด้วยเหตุผลที่ว่า การวัดด้วยระบบสเนลเลนไม่เหมาะกับการพิจารณาการตาบอดที่เกิดขึ้นจากแสงเลเซอร์ โดย Professor Marshall ผู้เชี่ยวชาญด้านผลกระทบของเลเซอร์ที่มีต่อดวงตา และ Sir John Wilson ผู้เชี่ยวชาญจากโครงการเพื่อการพัฒนาขององค์การสหประชาชาติ (United Nations Development Programs: UNDP) ได้เสนอว่า ควรจะกำหนดให้การตาบอดอย่างถาวร หมายถึง “การสูญเสียการมองเห็นอย่างถาวร ซึ่งเป็นความพิการอย่างรุนแรงและไม่อาจทำให้ดีขึ้นมาได้”⁹⁷ แต่ในกรณีนี้ในคำประกาศสุดท้าย (Final Declaration) ของที่ประชุมพิจารณาจัดทำพิธีสารว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดได้ระบุว่า ปัญหาเรื่องคำนิยามของการตาบอดอย่างถาวรนี้ ควรหยิบยกมาเป็นประเด็นในการพิจารณาอีกครั้งในการประชุมในอนาคต⁹⁸

⁹⁴ หมายความว่า บุคคลนั้นจะไม่สามารถมองเห็นในระยะ 20 ฟุต ในขณะที่บุคคลปกติสามารถมองเห็นได้ที่ระยะ 400 ฟุต

⁹⁵ Article 4 of Protocol IV on Blinding Laser Weapons 1995

⁹⁶ Louise Doswald – Beck, “New Protocol on Blinding Laser Weapons,” *International Review of the Red Cross* (May – June 1996), p.294.

⁹⁷ Ibid., p.295.

⁹⁸ Ibid., 296.

3.3.4.2 การห้ามการใช้อาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด

ข้อ 1 ของพิธีสารกำหนดห้ามมิให้ใช้อาวุธเลเซอร์ที่ถูกออกแบบมาโดยเฉพาะ เพื่อการสู้รบเพียงอย่างเดียวหรือเพื่อการสู้รบด้วยนั้น อันเป็นเหตุให้เกิดการตาบอดอย่างถาวร โดยไม่อาจกลับคืนดั้งเดิม โดยมีต่อดวงตาโดยตรงหรือต่อดวงตาที่ใส่อุปกรณ์เพื่อการมองเห็นที่ชัดเจนขึ้น⁹⁹

จากข้อ 1 ของพิธีสารแสดงให้เห็นถึงวัตถุประสงค์ของพิธีสารที่ต้องการห้ามการใช้อาวุธเลเซอร์ในการโจมตีบุคคล (anti – personnel laser weapons) ในสนามรบที่ตั้งใจหรือมีเป้าหมายเพื่อทำให้พลรบตาบอดอย่างถาวร¹⁰⁰ แต่ไม่ได้รวมถึงการห้ามใช้ระบบเลเซอร์สำหรับการวัดระยะทาง (range finding) การติดต่อสื่อสาร (communication) การใช้เป็นอุปกรณ์นำวิถี (weapons guidance) การส่งคลื่นรบกวน (jamming) การทำให้ตาบอด (dazzling) หรือการโจมตีหรือทำลายวัตถุ¹⁰¹

เมื่อเราทำการวิเคราะห์ข้อห้ามของการใช้อาวุธเลเซอร์ตามที่กำหนดในข้อ 1 นี้ เพื่อให้ได้เห็นภาพที่ชัดเจนมากขึ้น เราสามารถแยกองค์ประกอบได้ 4 ประการคือ¹⁰²

- 1) เป็นอาวุธ
- 2) ถูกออกแบบมาโดยเฉพาะ
- 3) เป็นเหตุให้เกิดการตาบอดอย่างถาวร
- 4) โดยไม่อาจกลับคืนได้ดั้งเดิม

ในองค์ประกอบที่สองที่ว่า “ถูกออกแบบมาโดยเฉพาะ” (Specially designed) จะเป็นประเด็นปัญหาในการตีความในเรื่องของ “เจตนา” ว่า อาวุธเลเซอร์ชนิดนั้นถูกออกแบบมาเป็น

⁹⁹ Article 1 of Protocol IV on Blinding Laser Weapons

¹⁰⁰ Jeffrey S. Morton, "The Legal Status of Laser Weapons That Blind," *Journal of Peace Research* (1998), p. 702.

¹⁰¹ W. Hays Parks, "Trauvaux Preparatoires and Legal Analysis of Blinding Laser Weapons Protocol," *Army Lawyer* (June 1997), Available From : <http://www.lexis-nexis.com> [2002, February 12]

¹⁰² Ibid.

พิเศษทำให้บุคคลตาบอดหรือไม่ ซึ่งการพิสูจน์ถึงเจตนา นั้นจะขึ้นอยู่กับ การออกแบบอาวุธ หรือ ความรับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐในการจัดสรรงบประมาณในการผลิตอาวุธ หรือบุคคลที่นำ อาวุธเหล่านั้นมาใช้¹⁰³ ในกรณีนี้ Markus C.Zockler ได้ให้ความเห็นว่า เราสามารถพิสูจน์ได้แต่ เพียงบนพื้นฐานของข้อมูล และคำแถลงการณ์จากหน่วยงานของรัฐต่อระบบเลเซอร์ที่ต้องสงสัยว่า จะขัดกับหลักการในพิธีสารฉบับนี้ นอกจากนี้ ยังขึ้นอยู่กับหลักสุจริต (good faith) ของรัฐที่จะ ปฏิบัติตามข้อกำหนดในพิธีสารด้วยเช่นกัน¹⁰⁴

3.3.4.3 การห้ามโอนอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด

ในวรรคสุดท้ายของข้อ 1 ของพิธีสารว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด กำหนดให้รัฐภาคี ของพิธีสารห้าม “โอน” (transfer) ซึ่งอาวุธเลเซอร์ที่ถูกออกแบบมาเป็นพิเศษให้เกิดการตาบอด อย่างถาวร ไปยังรัฐอื่นหรือกลุ่มบุคคลที่ไม่ใช่รัฐ (non – state entity) เพื่อเป็นการป้องกันการแพร่ กระจายและลดความเสี่ยงของการใช้อาวุธเลเซอร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากอาวุธเลเซอร์นั้นไปตก อยู่ภายใต้ความครอบครองของกลุ่มผู้ก่อการร้ายหรือกลุ่มองค์กรอาชญากรรมต่างๆ ที่อาจนำ อาวุธเลเซอร์ไปใช้ในทางที่ผิดกฎหมาย¹⁰⁵ แต่หน้าที่หรือพันธกรณีตามข้อกำหนดนี้จะตกอยู่ที่ผู้โอน มากกว่าผู้รับโอน นอกจากนี้บทบัญญัติยังไม่ได้ห้ามในกรณีนี้

- 1) การโอนอุปกรณ์เลเซอร์ (laser device) ที่ไม่ได้มีขึ้นเพื่อใช้เป็นอาวุธเลเซอร์
- 2) การรับโอนอาวุธเลเซอร์จากกลุ่มบุคคลที่ไม่ใช่รัฐ
- 3) การได้อาวุธเลเซอร์คืน (recovery) มาจากสนามรบ หรือ
- 4) การตรวจสอบเลเซอร์ ขณะที่อยู่ในความครอบครองของรัฐอื่น¹⁰⁶

¹⁰³ Markus C.Zockler, “Commentary on Protocol IV on Blinding Laser Weapons,” *Yearbook of International Humanitarian Law* (1998), p.336.

¹⁰⁴ Ibid.

¹⁰⁵ W. Hays Parks, “Trauvox Preparatories and Legal Analysis of Blinding Laser Weapons Protocol,” *Army Lawyer* (June 1997), Available from: <http://www.lexis-nexis.com> [2002, February 12]

¹⁰⁶ Ibid.

บทบัญญัติในข้อ 1 นี้ ที่ว่าด้วยการห้ามใช้และการห้ามโอนอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดนี้ เห็นได้ชัดแจ้งว่าเป็นการดำเนินการตามแถลงการณ์ด้านนโยบาย ของกระทรวงกลาโหมสหรัฐที่ ประกาศเมื่อวันที่ 29 สิงหาคม ค.ศ. 1995¹⁰⁷ (the 29 August 1995 policy statement of the Secretary of Defense) นับได้ว่าประเทศมหาอำนาจมักจะมีบทบาทอย่างมากในการเจรจาระดับ ประเทศ และมีผลให้ข้อตกลงระหว่างประเทศหรือสนธิสัญญาต่างๆ ไม่เคร่งครัดอย่างที่ควรจะเป็น หากเราเปรียบเทียบกับกร่างหรือแก้ไขกฎหมายในประเทศไทย หากด้วยบทกฎหมายฉบับใดขัดแย้งกับผลประโยชน์ของผู้ที่มีหน้าที่ในการออกกฎหมาย ไม่ว่าจะมากหรือน้อยก็ตาม ร่างกฎหมาย ฉบับนั้นก็ไม่ว่าการพิจารณาก็ต้องล่าช้าออกไป

3.3.4.4 หน้าที่ของรัฐที่มีต่อระบบเลเซอร์อื่นๆ

ข้อ 2 ของพิธีสารว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด กำหนดให้รัฐภาคีมีมาตรการที่เหมาะสมในการใช้ระบบเลเซอร์อื่นๆ (นอกจากที่ต้องห้ามตามข้อ 1 ของพิธีสาร) ที่เป็นสาเหตุให้เกิดการ ตาบอดอย่างถาวร โดยไม่อาจกลับคืนสู่สภาพเดิม โดยมาตรการเช่นว่านี้ จะต้องบรรจุในการฝึก ฝนของกองทัพ และมาตรการทางการฝึกอื่นๆ¹⁰⁸

ถ้อยคำที่ใช้ในบทบัญญัตินี้เป็นการประนีประนอมกับทางด้านภาษาของประเทศที่เข้าร่วม ในการเจรจาจัดทำร่างพิธีสาร 5 ประเทศ ได้แก่ ประเทศสวีเดน เนเธอร์แลนด์ อังกฤษ ฝรั่งเศส และ

¹⁰⁷ นโยบายของกระทรวงกลาโหมสหรัฐฯ มีใจความสำคัญดังนี้

"กระทรวงกลาโหม (Department of Defense) ห้ามการใช้เลเซอร์ที่ถูกออกแบบมาโดย เฉพาะเป็นเหตุให้เกิดการตาบอดอย่างถาวร โดยไม่อาจกลับคืนได้ดั้งเดิม และสนับสนุนการเจรจา การห้ามใช้อาวุธเช่นว่านั้น อย่างไรก็ตามระบบเลเซอร์เป็นสิ่งที่สำคัญต่อกองทัพ โดยมีการใช้ เลเซอร์ในการค้นหา (detection) การกำหนดเป้าหมาย การวัดระยะทาง การติดต่อสื่อสาร และ การทำลายเป้าหมาย ระบบทั้งหลายนี้นำมาซึ่งเทคโนโลยีสู่กองทัพสหรัฐ ทำให้กองทัพมีชัยชนะ และกองกำลังอยู่รอดในสนามรบมากขึ้นทุกวัน เลเซอร์นำมาซึ่งความสำคัญของผลประโยชน์ของ มนุษยชาติ กระทรวงกลาโหมสหรัฐตระหนักดีว่า การบาดเจ็บของดวงตาโดยไม่ได้ตั้งใจหรือโดย เหตุบังเอิญอาจเกิดขึ้นได้ในสนามรบ อันเป็นผลมาจากการใช้ระบบเลเซอร์ที่ขอบด้วยกฎหมาย ดัง นั้น เราจึงยังคงพยายามต่อไปให้มีการฝึกฝน และเรียนรู้ (doctrine) เพื่อลดอาการบาดเจ็บนี้ "

¹⁰⁸ Article 2 of Protocol IV on Blinding Laser Weapons 1995

สหรัฐอเมริกา¹⁰⁹ โดยผู้แทนจากประเทศสวีเดน ได้ตระหนักถึงความเป็นกังวลของผู้แทนจากประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศอังกฤษ ในกรณีที่จะกำหนดให้ "การตาบอดเป็นวิถีทางในการสู้รบ ต้องห้ามตามกฎหมาย รวมถึงการอาชญากรรมในข้อหาเป็นอาชญากรรมสงครามที่เกิดจากการใช้อุปกรณ์เลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด ขณะเดียวกันก็ปฏิเสธไม่ได้ว่า ความเป็นไปได้ของการตาบอดจากการใช้ระบบเลเซอร์อื่น เช่น เลเซอร์วัดระยะทาง (laser range finders) หรืออาวุธประเภทอื่นๆ ก็มีบัญญัติ ดังนั้น เพื่อเป็นการให้ได้ผลประโยชน์ให้ได้ผลประโยชน์ซึ่งกันทั้งสองฝ่าย จึงกำหนดให้รัฐมีหน้าที่ในการระมัดระวัง มิให้มีการตาบอดเกิดขึ้นจากการใช้เลเซอร์ระบบอื่นนั่นเอง¹¹⁰

จากตัวบทในข้อ 2 นี้ เป็นการกำหนดหน้าที่ในระดับชาติ (the level of State) ให้กับรัฐภาคีหาวิธีการที่จะให้มีรูปแบบจากการฝึกฝน และมาตรการอื่นที่เหมาะสมหมายความว่า ผู้ออกคำสั่งทางทหารจะไม่สามารถให้มีการใช้ เลเซอร์เพื่อทำให้พลรบตาบอดและพยายามที่จะฝึกฝนทหารของตนเองต่อการใช้อุปกรณ์เลเซอร์ เพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบเช่นว่านั้น เท่าที่จะเป็นไปได้¹¹¹

คำว่า "มาตรการที่เหมาะสม" นั้น พิธีสารฉบับที่ 4 ไม่ได้ให้ความหมายไว้ แต่เราสามารถดูเทียบเคียงได้จากพิธีสารฉบับที่ 3 ของอนุสัญญาปี 1980 ว่าด้วยการห้ามหรือการใช้ระเบิดเพลิงชนิดต่างๆ ค.ศ. 1980 ซึ่งในข้อ 1 ย่อหน้าที่ 5 ได้ให้ความหมายของคำว่ามาตรการที่เหมาะสม คือ "มาตรการทั้งหลายซึ่งสามารถปฏิบัติได้หรือเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ โดยคำนึงถึงสถานการณ์ขณะนั้น รวมทั้งหลักมนุษยธรรม และข้อพิจารณาทางทหาร"¹¹²

¹⁰⁹ Jeffrey S. Morton, "The Legal Status of Laser Weapons That Blind", Journal of Peace Research (1998), p. 702.

¹¹⁰ W. Hays Parks, "Trauvaux Preparatory and Legal Analysis of Blinding Laser Weapons Protocol," Army Lawyer (June 1997), Available from: [http : //www.lexis-nexis.com](http://www.lexis-nexis.com) [2002, February 12]

¹¹¹ Louise Doswald-Beck, "New Protocol on Blinding Laser Weapons," International Review of the Red Cross (May-June 1996), P. 292.

¹¹² Article 5 (5) of Protocol III on Prohibitions or Restrictions on the Use of Incendiary Weapons "Feasible precautions are those precautions which are practicable or practically possible taking into account all circumstances ruling at the time, including humanitarian and military considerations."

ส่วนคำว่า "ระบบการฝึกอื่นๆ" (other practical measures) นั้น ไม่ได้มีการกำหนดถ้าไว้ในพิธีสารเช่นกันว่า กรณีเช่นไรถึงจะถือว่าเป็นระบบการฝึกอื่นๆ และผู้เข้าร่วมในที่ประชุมจัดทำพิธีสารก็ไม่ได้แสดงให้เห็นถึงตัวอย่างของระบบการฝึกเช่นว่านี้ แต่มีบางท่านเสนออย่างไม่เป็นทางการว่า ควรจะรวมถึงการแนะนำให้มีการใช้เลเซอร์วัดระยะทางที่มีความปลอดภัยต่อดวงตา (eye-safe range-finders)¹¹³

ทั้งนี้ บทบัญญัติข้อ 2 ก็เป็นการดำเนินตามนโยบายของกระทรวงกลาโหม ประเทศสหรัฐอเมริกาเช่นเดียวกัน บทบัญญัติในข้อ 1¹¹⁴

3.3.4.5 ข้อยกเว้นของพิธีสารกับเลเซอร์บางประเภท

ข้อ 3 ของพิธีสารว่าด้วย อาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด กำหนดว่า

"การตาบอด โดยไม่ได้ตั้งใจ (incidental) หรือ เป็นผลกระทบเพิ่มเติม (collateral) อันเนื่องมาจากการใช้ระบบเลเซอร์ทางทหารที่ชอบด้วยกฎหมาย ประกอบด้วย ระบบเลเซอร์ที่ใช้โจมตีอุปกรณ์การมองเห็น (optical equipment) ไม่ถูกต้องห้ามภายใต้พิธีสารฉบับนี้"

จากบทบัญญัตินี้ดังกล่าวแสดงให้เห็นชัดเจนว่า ระบบเลเซอร์บางประเภทแม้จะทำให้เกิดการตาบอด ก็ไม่อยู่ภายใต้บังคับของพิธีสาร

ดังที่กล่าวมาในหัวข้อก่อนหน้านี้แล้วว่า ผู้แทนจากบางประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา ได้เป็นกังวลกับการที่ทหารของตนเอง จะถูกแจ้งจับกล่าวหาว่าเป็นอาชญากรสงคราม อันเกิดจากการใช้ระบบเลเซอร์ที่ชอบด้วยกฎหมาย เช่น เลเซอร์ในการติดต่อสื่อสาร เลเซอร์ชี้เป้า (targeting) เลเซอร์วัดระยะทาง (range-finders) เป็นต้น เราปฏิเสธไม่ได้ว่า ปัจจุบันเลเซอร์มีบทบาทต่อการทหารมากในระดับหนึ่ง กองทัพส่วนใหญ่จะมีการใช้เลเซอร์ ดังนั้น จึงเกิดความเป็นกังวลที่ตามมา จาก

¹¹³ Louise Doswald-Beck, "New Protocol on Blinding Laser Weapons," *International Review of the Red Cross* (May-June 1996), pp. 292-293.

¹¹⁴ W. Hay Parks, "Travaux Préparatoires and Legal Analysis of Blinding Laser weapons Protocol," *Army Lawyer* (June 1997), Available From : <http://www.lexis-nexis.com> [2002, February 12]

การใช้ระบบเลเซอร์เหล่านี้ แล้วทำให้เกิดการตาบอด ขณะที่ตัวบทไม่ได้แสดงถึงคำนิยามว่าอย่างไรจึงถือว่าเป็น "ความชอบด้วยกฎหมาย" หากการใช้ ซึ่ง Markus C. Zockler ได้ให้ความเห็นว่าการใช้เลเซอร์ที่ชอบด้วยกฎหมาย พิจารณาได้ 2 ประการคือ

- 1) ระบบอาวุธนั้นต้องมีความสามารถในการบรรลุเป้าหมายด้วยตัวเอง
- 2) มีการใช้เพื่อทำให้เป้าหมายหลักเป็นจริง (ไม่ได้ใช้เพื่อที่จะทำให้ศัตรูต้องตาบอด)¹¹⁵

การที่พิธีสารฉบับนี้เปิดช่องให้การใช้เลเซอร์บางระบบที่แม้จะทำให้ตาบอดได้ แต่ไม่ต้องห้ามโดยพิธีสาร เท่ากับว่า พิธีสารยังไม่มีประสิทธิภาพในการควบคุมอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดอย่างจริงจัง เพราะเป็นเรื่องที่ยากที่จะตัดสินใจว่า ในกรณีที่เกิดขึ้นนั้นเป็นผลลัพธ์ที่เกิดโดยบังเอิญหรือว่าเกิดจากความตั้งใจจากผู้ใช้

การตรวจตราหรือควบคุมดูแลการปฏิบัติการให้เป็นไปตามพิธีสารว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดนั้น เป็นหลักเกณฑ์เดียวกับที่กำหนดในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการห้ามหรือการจำกัดการใช้อาวุธที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายอันเกินขนาดหรือไม่จำกัดเป้าหมาย ค.ศ. 1980 ซึ่งผู้เขียนได้กล่าวถึงรายละเอียดไปแล้วในหัวข้อ 3.2 ที่เกี่ยวกับอนุสัญญาฉบับนี้

การควบคุมการใช้อาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด นอกจากจะอยู่ภายใต้กรอบของหลักกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศและความตกลงระหว่างประเทศ คือ อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการห้ามหรือการจำกัดการใช้อาวุธที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายอันเกินขนาดหรือไม่จำกัดเป้าหมาย ค.ศ. 1980 และพิธีสารฉบับที่ 4 ว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด ค.ศ. 1995 แล้ว ยังตกอยู่ภายใต้กรอบของการลดอาวุธ โดยภายใต้กรอบของการลดอาวุธนี้ การควบคุมอาวุธเลเซอร์จะมีบทบาทมากน้อยเพียงใด ผู้เขียนจะได้กล่าวในหัวข้อต่อไป

¹¹⁵ Markus C. Zockler, "Commentary on Protocol IV on Blinding Laser Weapons," *Yearbook of International Humanitarian Law* (1998), p. 337.

3.4 การควบคุมอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดภายใต้กรอบของการลดอาวุธ

กระแสของการลดอาวุธเป็นแนวความคิดที่ต้องการที่จะควบคุมการใช้อาวุธของประเทศต่างๆ ไม่ให้มีอาวุธมากเกินไปกว่าที่จำเป็นต้องใช้หากเกิดกรณีข้อพิพาททางอาวุธขึ้น ซึ่งจะต่างจากกระแสของกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศที่มุ่งคุ้มครองพลเรือนและพลรบไม่ให้ได้รับความทุกข์ทรมานจากการใช้อาวุธบางประเภท แต่วัตถุประสงค์ร่วมกันประการหนึ่งคือ มีขึ้นเพื่อใช้ในการควบคุมหรือจำกัดการใช้อาวุธ

แนวความคิดเกี่ยวกับการควบคุมอาวุธหรือการลดอาวุธนั้น เกิดขึ้นหลังจากที่ประเทศต่างๆ ได้มีการแข่งขันการสะสมทางอาวุธทั้งในระดับชาติ และระดับนานาชาติ ถ้าหากปล่อยให้มีการครอบครองอาวุธประเภทต่างๆ กันอย่างไม่มีข้อจำกัดแล้วละก็ อันตรายใหญ่หลวงจากการใช้อาวุธจะต้องเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การควบคุมอาวุธ (arms control) เป็นคำที่มีความหมายกว้าง หมายรวมถึง กากำกัดจำนวนหรือชนิดของอาวุธและกำลังทหาร ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาหรือการใช้อาวุธนั้นๆ และยังหมายรวมถึงมาตรการต่างๆ ซึ่งกระทำขึ้น เพื่อลดอันตรายอันอาจเกิดจากสงคราม โดยอุบัติเหตุ (accidental war) หรือ เกิดจากการโจมตี โดยไม่ให้มีการเตือนล่วงหน้า (surprise attack)¹¹⁶ นอกจากนี้ยังหมายความรวมถึงการอนุญาตให้มีการเพิ่มกำลังอาวุธด้วย แต่การเพิ่มนั้นจะกระทำได้เท่าที่ไม่เกินปริมาณหรือคุณภาพที่กำหนดตกลงไว้ และการสถาปนาให้อาณาบริเวณใด ๆ เป็นเขตปลอดอาวุธชนิดใดๆ ด้วย และยังหมายความรวมถึง มาตรการต่างๆ ที่จะมิขึ้นเพื่อลดความเสี่ยงในการที่จะนำมาซึ่งข้อพิพาททางอาวุธ¹¹⁷

¹¹⁶ John H. Barton and Lawrence D. Weiler, *International Arms Control Issues and Agreements*, (California : Stanford University Press, 1976) อ้างถึงใน พิพัฒน์ เสาวณิช, การควบคุมและลดอาวุธนิวเคลียร์ตามกฎหมายระหว่างประเทศ, วิทยานิพนธ์ระดับปริญญา มหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2530, หน้า 1.

¹¹⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 2.

ส่วนคำว่า การลดกำลังอาวุธ (disarmament) หมายความว่า การลดการมีอาวุธจากรัฐ ให้อยู่ในระดับใดระดับหนึ่ง และรวมถึงการจำกัดห้ามรัฐ ไม่ให้มีอาวุธหรือใช้อาวุธอย่างหนึ่งอย่างใดโดยสิ้นเชิง¹¹⁸

หลักการว่าด้วยการลดอาวุธ เริ่มเด่นชัดขึ้นหลังจากที่สงครามโลกครั้งที่ 1 ได้สิ้นสุดลง ประเทศต่างๆ ได้ร่วมมือกันจัดตั้งสันนิบาตชาติขึ้น (League of Nations) ในปี ค.ศ. 1919 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อ

- 1) ข้าราชการสันติภาพ และความมั่นคงระหว่างประเทศ
- 2) ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในทุกๆ ด้าน
- 3) เคารพกฎหมายระหว่างประเทศและสนธิสัญญาสันติภาพ¹¹⁹

และในข้อ 8 กติกาสันนิบาตชาติ ได้กำหนดหลักการเกี่ยวกับการลดอาวุธไว้ว่า

"1. สมาชิกของสันนิบาตชาติตระหนักว่า การชำระไว้ซึ่งสันติภาพจำเป็นจะต้องมีการลดอาวุธ ของแต่ละชาติ ทำให้มีจำนวนน้อยที่สุดเท่าที่จำเป็นต่อความปลอดภัยของชาติ และจำเป็น ต้องมีการบังคับ ให้เป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศ โดยการปฏิบัติกร่วม

2. คณะมนตรีจะกำหนดแผนการลดอาวุธ โดยคำนึงถึงสภาพภูมิศาสตร์ และสภาพการณ์ ของแต่ละรัฐ เพื่อการพัฒนาและการปฏิบัติของรัฐบาลต่างๆ

3. แผนการต่างๆ จะได้รับการพิจารณา และปรับปรุงแก้ไขอย่างน้อย 10 ปี

4. หลังจากที่รัฐบาลต่างๆ ได้นำแผนการเหล่านี้ไปปฏิบัติแล้ว การจำกัดอาวุธที่กำหนดใน แผนการดังกล่าวจะต้องไม่เกินไปกว่านั้นอีก โดยปราศจากความเห็นจากคณะมนตรี

5. สมาชิกของสันนิบาตชาติ เห็นพ้องกันว่า การประดิษฐ์อาวุธยุทโธปกรณ์ และสัมภาระ ในการทำสงครามโดยกิจการของเอกชน เป็นการทำลายวัตถุประสงค์ของสันนิบาตชาติ คณะ มนตรีจะให้คำปรึกษาว่าจะสามารถป้องกันผลร้ายที่จะติดตามมาจากการประดิษฐ์สิ่งดังกล่าวได้ อย่างไร โดยคำนึงถึงความจำเป็นของสมาชิกสันนิบาตชาติ ซึ่งไม่สามารถประดิษฐ์อาวุธ ยุทโธปกรณ์ และสัมภาระในการทำสงครามที่จำเป็นเพื่อการป้องกันประเทศ

¹¹⁸ธีระ โลจายะ, เอกสารการสอน ชุดวิชากฎหมายระหว่างประเทศ หน่วยที่ 7.15 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิมพ์) 2542, หน้า 23.

¹¹⁹รุ่งพงษ์ ชัยนาม, เอกสารการสอนชุดวิชาสถาบันระหว่างประเทศ หน่วยที่ 1-7 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์), 2542, หน้า 81.

6. สมาชิกของสันนิบาตชาติ ยอมรับที่จะแลกเปลี่ยนข่าวสารอย่างเต็มที่ และเปิดเผยเกี่ยวกับอัตรากำลังอาวุธ แผนการทางทหารบก ทหารเรือ และทหารอากาศ และสภาวะทางอุตสาหกรรม ซึ่งสามารถปรับใช้เพื่อจุดประสงค์ในการทำสงครามได้"

สันนิบาตชาติ ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาถาวรในการลดอาวุธขึ้นเพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการลดอาวุธ แต่คณะกรรมการไม่มีบทบาทที่เด่นชัดในการดำเนินงานเกี่ยวกับการลดอาวุธของรัฐสมาชิก แห่งสันนิบาตชาติแต่อย่างใด นอกจากนี้รัฐสมาชิกของสันนิบาตชาติ ได้พยายามจัดทำสนธิสัญญาการลดอาวุธขึ้น เช่น สนธิสัญญาอาวุธกรุงวอชิงตัน ค.ศ. 1929 เป็นต้น แต่ก็ไม่เป็นผลในทางปฏิบัติเนื่องจากขาดการปฏิบัติที่เคร่งครัดจากรัฐภาคี ต่อมาเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 ขึ้น ก็ทำให้สันนิบาตชาติต้องล้มเลิกไป¹²⁰

ความพยายามในการจัดตั้งองค์การระหว่างประเทศที่มีลักษณะคล้ายกับสันนิบาตชาติได้เกิดขึ้นอีกครั้งอันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 องค์การระหว่างประเทศที่เกิดขึ้นภายหลังนี้ คือองค์การสหประชาชาติ (United Nations) ในปี ค.ศ. 1945 โดยเจตนารมณ์ขององค์การสหประชาชาตินี้ขึ้นเพื่อจะขจัดภัยพิบัติอันเกิดจากสงคราม ประกันสิทธิมนุษยชน สนับสนุนให้มีการเคารพพันธะระหว่างประเทศ และกฎหมายระหว่างประเทศ และส่งเสริมความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ และสังคม¹²¹

¹²⁰ วีระ โฉจายะ, เอกสารการสอนชุดวิชากฎหมายระหว่างประเทศ หน่วยที่ 7-15 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, หน้า 23-24.

¹²¹ อารัมภบท ของกฎบัตรสหประชาชาติ ได้กล่าวว่า

"เราบรรดาประชาชนแห่งสหประชาชาติ ได้ตั้งเจตจำนง ที่จะช่วยชนรุ่นหลังให้พ้นจากภัยพิบัติแห่งสงคราม ซึ่งได้นำความวิปโยคอย่างสุดจะพรรณนา มาสู่มนุษยชาติในชั่วชีวิตของเราถึงสองครั้งแล้ว และ

ที่จะยืนยันความเชื่อมั่นในสิทธิมนุษยชน อันเป็นพื้นฐานของเกียรติศักดิ์ และคุณค่าของปัจเจกชน ในสิทธิเสมอภาค ของบุรุษและสตรีของประชาชาติใหญ่น้อย และที่จะสถาปนาภาวะการณ์อันจะดำรงไว้ซึ่งความยุติธรรม และความเคารพต่อข้อผูกพันทั้งปวงอันเกิดมาจากสนธิสัญญา และที่มานอื่นๆ ของกฎหมายระหว่างประเทศและ

ที่จะส่งเสริมความก้าวหน้าทางสังคม และมาตรฐานชีวิตที่ดีขึ้น มีเสรีภาพมากขึ้น และเพื่อจุดมุ่งหมายปลายทางเหล่านี้

สหประชาชาติ ได้จัดให้มีคณะทำงานด้านอาวุธขึ้น ได้แก่ คณะกรรมการลดอาวุธ ซึ่งเป็นองค์กรย่อยของสมัชชาใหญ่สหประชาชาติ และคณะกรรมการลดอาวุธ ที่อยู่ภายใต้คณะมนตรีความมั่นคง¹²² โดยบทบาทที่ผ่านมามีส่วนใหญ่มุ่งจะเป็นความพยายามในการลดอาวุธที่มีมหันตภัยร้ายแรง เช่น อาวุธนิวเคลียร์ อาวุธเคมี อาวุธชีวภาพ รวมทั้งระเบิดปรมาณูและล่ำสุดอาวุธเล็ก และอาวุธเบาที่กำลังมีการใช้อย่างแพร่กระจายในสังคมระหว่างประเทศอยู่ในขณะนี้

ในประเด็นเรื่องอาวุธเลเซอร์ โดยเฉพาะอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดนั้น เนื่องจากเป็นความพยายามจำกัดการใช้อาวุธที่คาดว่าจะแพร่กระจายในอนาคต และที่ผ่านมามีการใช้อาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด ยังไม่มีกรณีปรากฏขึ้นให้เห็นอย่างมากมายมหาศาล เหมือนกรณีอาวุธนิวเคลียร์ หรืออาวุธเล็ก อีกทั้งแสงเลเซอร์ไม่ใช่อาวุธที่มีอำนาจทำลายรุนแรง ดังนั้นในปัจจุบันอาวุธเลเซอร์จึงยังไม่ใช่อาวุธที่มีบทบาทสูง ซึ่งมีผลต่อการเจรจาลดอาวุธแต่อย่างใด

สำหรับอุปสรรคในการลดอาวุธโดยทั่วไป ไม่เฉพาะแต่กรณีของอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด สามารถสรุปได้ดังนี้¹²³

1) เป็นการง่ายที่จะดำเนินการเพียงฝ่ายเดียวมากกว่าที่จะแสดงข้อตกลงกับฝ่ายอื่นๆ จึงเป็นการง่ายที่จะตัดสินใจเพิ่มกำลังอาวุธมากกว่าที่จะพยายามตกลงกับฝ่ายอื่นๆ เพื่อจะลดกำลังอาวุธ

ที่จะปฏิบัติการผ่อนสั้นผ่อนยาวและดำรงชีวิตอยู่ด้วยกันโดยสันติสุข เพื่อบ้านที่ดี และที่จะรวมกำลังกันเพื่อธำรงไว้ ซึ่งสันติภาพ และความมั่นคงระหว่างประเทศ และที่จะให้ความแน่นอนใจว่า จะไม่มีการใช้กำลังอาวุธ นอกจากเพื่อประโยชน์ร่วมกัน โดยการยอมรับหลักการและวิธีการที่จะตั้งขึ้นและที่จะใช้จักรกลระหว่างประเทศ สำหรับส่งเสริมความรุดหน้าในทางสังคม และเศรษฐกิจของประชาชนทั้งปวง"

¹²² รายละเอียดขององค์การสหประชาชาติ โปรดดูในหัวข้อบทบาทขององค์การระหว่างประเทศในบทถัดไป

¹²³ จอห์น เทอร์เนอร์, การแข่งขันทางอาวุธ : หนทางสู่สงครามและความอดอยาก , แปลโดย ประยูร เรื่องวัฒนา, ระพีพันธ์ เอี่ยม และผู้ร่วมแปลจากโครงการปีสันติภาพ 2528, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ภาพพิมพ์, 2528), หน้า 87.

- 2) ซึ่งจำนวนประเทศที่เข้าร่วมเจรจามากเท่าใด ก็ยังเป็นการยากที่จะบรรลุข้อตกลงร่วมกันได้
- 3) การลดอาวุธเป็นสิ่งที่ไม่คุ้นเคย การพึ่งพากำลังอาวุธมีพื้นฐานย้อนไปหลายศตวรรษ จึงง่ายที่จะพึ่งพาสິงที่คุ้นเคยมากกว่าจะเสี่ยงภัยกับสิ่งที่ไม่เคยรู้จักมาก่อน
- 4) ถ้าอาวุธที่จะลดจำนวนลง มีลักษณะเหมือนกันทั้งสองฝ่าย การตกลงกันก็จะตรงไปตรงมาพอสมควร แต่หากต่างชนิดกัน ก็จะทำให้เกิดปัญหาว่า ข้อตกลงจะรวมถึงอาวุธชนิดใด และไม่รวมถึงอาวุธชนิดใดบ้าง
- 5) การลดอาวุธนั้น ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะต้องไม่รู้สึกรู้ว่าตนเองเสียเปรียบ เพราะหากเกิดความรู้สึกไม่เท่าเทียมกันในการลดอาวุธ ทั้งขนาดและความแข็งแกร่งของกำลังอาวุธแล้ว การตกลงกันก็จะเป็นการยาก
- 6) ในการลดอาวุธหากกรณีขาดความจริงใจต่อกัน ทำให้ไม่บังเกิดผลสำหรับการดำเนินการ
- 7) เป็นการยากที่จะลดอาวุธ คือจำกัดอาวุธที่มีอยู่ มากกว่าการที่จะควบคุมอาวุธในขอบเขตจำกัด คือ การยับยั้งการใช้อาวุธที่มีอยู่หรือยับยั้งการพัฒนาอาวุธใหม่ๆ

3.5 การควบคุมอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดภายใต้กฎหมายภายในของประเทศ

หลักกฎหมายภายในของแต่ละประเทศมีบทบาทสำคัญในการที่จะทำให้การควบคุมอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดมากยิ่งขึ้น ซึ่งการที่รัฐได้ให้สัตยาบันต่อพิธีสารฉบับที่ 4 ว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด ทำให้รัฐมีพันธะกรณีที่จะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดในพิธีสาร โดยเป็นไปตามหลักกฎหมายสนธิสัญญา กฎหมายภายในนี้จะเป็นส่วนช่วยทำให้การควบคุมอาวุธเลเซอร์นี้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เนื่องจากกฎหมายภายในจะสามารถใช้บังคับได้กับบุคคลที่อยู่ภายใต้อำนาจอธิปไตยของรัฐโดยตรง ซึ่งในหัวข้อนี้ผู้เขียนจะขอยกตัวอย่างกฎหมายภายในของบางประเทศที่มีขึ้นเพื่อใช้ควบคุมอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด รวมทั้งจะทำการพิจารณาถึงกฎหมายไทยว่าประเทศไทยมีกฎหมายที่จะสามารถนำมาใช้บังคับกับกรณีอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดนี้ได้มากหรือน้อยเพียงไร

3.5.1. ประเทศอังกฤษ

ประเทศอังกฤษได้ให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการควบคุมหรือการจำกัดการใช้อาวุธที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายเกินขนาดหรือไม่จำกัดเป้าหมาย ค.ศ. 1980 เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน ค.ศ. 1982 และพิธีสารฉบับที่ 4 ว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด ค.ศ. 1995 เมื่อวันที่ 30 มกราคม ค.ศ. 1998 ซึ่งใน ประมวลกฎหมายอาญาของประเทศอังกฤษ ค.ศ. 1978 (Criminal Code 1978) ส่วนที่ 11 ว่าด้วยอาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติ หัวข้อที่ 2 ว่าด้วยอาชญากรรมสงคราม มาตราที่ 160/A ว่าด้วยการห้ามใช้อาวุธที่ต้องห้ามภายใต้สนธิสัญญาระหว่างประเทศ กำหนดว่า

“(1) บุคคลใดใช้หรือออกคำสั่งให้ใช้อาวุธหรือยุทธภัณฑ์ในทางสงคราม ซึ่งต้องห้ามตามสนธิสัญญาระหว่างประเทศในปฏิบัติการทางการทหาร หรือในดินแดนที่ครอบครองต่อฝ่ายตรงข้าม พลเรือนหรือเชลยศึก ถือว่ากระทำผิดกฎหมายและจะถูกลงโทษจำคุกระหว่าง 10 ถึง 15 ปี หรือจำคุกตลอดชีวิต

(2) บุคคลใดเตรียมการเพื่อการใช้อาวุธซึ่งต้องห้ามตามสนธิสัญญาระหว่างประเทศ ถือว่ากระทำผิดกฎหมายและจะถูกลงโทษจำคุกสูงสุด 5 ปี

(3) เพื่อวัตถุประสงค์ของข้อ (1) – (2) ข้างต้น อาวุธที่ต้องห้ามตามสนธิสัญญาระหว่างประเทศได้แก่

เอ) แก๊สที่กั้นการหายใจ สารพิษและก๊าซพิษชนิดอื่น และแบคทีเรียเป็นวิธีทางในการทำสงคราม ตามที่กำหนดในพิธีสารลงวันที่ 17 มิถุนายน ค.ศ. 1925 ณ กรุงเจนีวา ว่าด้วยการห้ามใช้สารพิษ แก๊สที่กั้นการหายใจ หรือแก๊สพิษอื่นๆ และแบคทีเรียในวิธีการสงคราม ดังที่ประกาศในพระราชกฤษฎีกาที่ 20/1955

บี) อาวุธตามที่กำหนดในพิธีสารของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการห้ามหรือการจำกัดการใช้อาวุธที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายอันเกินขนาดหรือไม่จำกัดเป้าหมาย ค.ศ. 1980 ดังที่ประกาศโดยพระราชกฤษฎีกาที่ 2/1984

1) อาวุธที่เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายโดยขึ้นส่วนที่ไม่สามารถตรวจสอบได้ด้วยรังสีเอ็กซ์ ดังที่กำหนดในพิธีสารฉบับที่ 1

2) ทุ่นระเบิด ทุ่นระเบิดที่ส่งจากระยะไกล ทุ่นระเบิดสังหารบุคคล กับระเบิดและอุปกรณ์อื่นๆ ในข้อ 1- 5 ของมาตรา 2 ของพิธีสารแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2

3) อาวุธที่อาจก่อให้เกิดไฟ ดังที่กำหนดในข้อ 1 ของมาตรา 1 ของพิธีสารฉบับที่ 3

4) อาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดตามที่กำหนดในข้อ 1 ของพิธีสารฉบับที่ 4"¹²⁴

¹²⁴ Criminal Code 1978 Chapter XI: Crimes Against Humanity; Title II: War Crimes Section 160/A Use of Weapons Prohibited by International Treaty

- (1) Any person who uses or orders the use of a weapon or instrument of war prohibited by international treaty in a theatre of military operation or in an occupied territory against the enemy, civilians or prisoners of war commits a felony offense and shall be punishable with imprisonment between ten to fifteen years or life imprisonment.
- (2) Any person who makes preparations for the use of a weapon prohibited by international treaty commits a felony offense and shall be punishable with imprisonment of up to five years.
- (3) For the purposes of Subsections (1) – (2) the following shall be construed as weapons prohibited by international treaty:
 - a) asphyxiating, poisonous and other gases and bacteriological methods of warfare as set forth in the protocol signed at Geneva on 17 June 1925 on the Prohibition of the Use in War of Asphyxiating, Poisonous or Other Gases, and of Bacteriological Methods of Warfare, as promulgated by Law-Decree 20 of 1955,
 - b) the following weapons listed in the protocols to the convention signed at Geneva on 15 October [1980] on Prohibitions or Restrictions on the Use of Certain Conventional Weapons which may be Deemed to be Excessively Injurious or to have Indiscriminate Effects, as promulgated by Law-Decree 2 of 1984;
 1. weapons causing injury by fragments which cannot be detected by X-ray, as specified in Protocol I,

ประมวลกฎหมายอาญาของประเทศอังกฤษฉบับนี้ มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 1 มีนาคม ค.ศ. 1999 เป็นที่น่าสังเกตว่า ในการกำหนดถึงประเทศของอาวุธที่ต้องห้ามภายใต้กฎหมายภายในของประเทศตนนั้น ประเทศอังกฤษมิได้มีการกำหนดหรือให้คำจำกัดความถึงประเภทของอาวุธขึ้นมาใหม่ แต่จะกำหนดในลักษณะอ้างถึงอาวุธตามที่กล่าวถึงในสนธิสัญญาระหว่างประเทศฉบับต่าง ๆ รวมทั้ง กรณีของอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด ที่กฎหมายภายในของประเทศอังกฤษกำหนดแต่เพียงว่า ห้ามการใช้อาวุธเลเซอร์ตามที่กำหนดในข้อ 1 ของพิธีสารฉบับที่ 4 ว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดแต่เพียงเท่านั้น มิได้มีการขยายความอื่นๆ อีกแต่ประการใด

ในส่วนของบุคคลผู้ต้องรับผิดชอบหากทำการฝ่าฝืนกฎหมายอาญารุ่นนี้ กฎหมายได้กำหนดโทษออกเป็น 2 ระดับ กล่าวคือ ระดับผู้ใช้หรือออกคำสั่งให้ใช้ กับระดับขั้นตอนการเตรียมการ ซึ่งในระดับขั้นตอนการเตรียมการนั้น บทลงโทษจะเบากว่าระดับการใช้หรือออกคำสั่งให้ใช้ที่ระวางโทษจำคุก 10 – 15 ปี จนถึงจำคุกตลอดชีวิต แต่หากเป็นกรณีการเตรียมการนั้น บทลงโทษจะให้จำคุกสูงสุดไม่เกิน 5 ปี

-
2. mines, remotely-delivered mines, anti-personnel mines, booby-traps and other devices specified in Points 1-5 of Article 2 of the Amended Protocol II, as promulgated by Act CXXXIII of 1997,
 3. incendiary weapons specified in Point 1 of Article 1 of Protocol III,
 4. blinding laser weapons specified in Article 1 of the Supplementary Protocol IV,
- c) chemical weapons and chemical instruments of war specified in Points 1 and 7 of Article 2 of the convention signed at Paris on 13 January 1993 on the Prohibition of the Development, Production, Stockpiling, Production and Transfer of Chemical Weapons and on their Destruction, as promulgated by Act CIV of 1977,
 - d) anti – personnel mines specified in Point 1 of Article 2 of the convention signed at Oslo on 18 September 1977 on the Prohibition of the Use, Stockpiling, Production and Transfer of Anti-Personnel Mines and on their Destruction, as promulgated by Act X of 1998.”

3.5.2 ประเทศลักเซมเบิร์ก

ประเทศลักเซมเบิร์กได้ให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการห้ามหรือการจำกัดการใช้อาวุธที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายเกินขนาดหรือไม่จำกัดเป้าหมาย ค.ศ. 1980 เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม ค.ศ. 1996 และพิธีสารฉบับที่ 4 ว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด ค.ศ. 1995 เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม ค.ศ. 1999 โดยประเทศลักเซมเบิร์กได้มีการออกกฎหมายชื่อว่า กฎหมายลงวันที่ 29 เมษายน ค.ศ. 1999 เห็นชอบพิธีสารฉบับที่ 2 (แก้ไขเพิ่มเติม) และพิธีสารฉบับที่ 4 ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการควบคุมหรือการจำกัดการใช้อาวุธที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายเกินขนาดหรือไม่จำกัดเป้าหมาย ค.ศ. 1980 โดยมีการบทบัญญัติกำหนดเกี่ยวกับอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด มีใจความสำคัญ ดังนี้

ข้อ 3 ของกฎหมายลงวันที่ 29 เมษายน ค.ศ. 1999 กำหนดว่า

“นอกจากที่บัญญัติในพิธีสารฉบับที่ 4 ว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด ค.ศ. 1995 จักห้ามบุคคลทั้งทางกายภาพและทางจิตใจในการ

- ห้ามใช้ซึ่งอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด
- ห้ามโอนอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดไปยังรัฐอื่นหรือตัวตนที่มีรัฐ
- ห้ามส่งเสริม กระตุ้น แนะนำให้ฝ่ายใดกระทำการที่เป็นข้อห้าม”

ข้อ 4 ของกฎหมายลงวันที่ 29 เมษายน ค.ศ. 1999 กำหนดว่า

“การละเมิดนำไปสู่การระวางโทษจำคุกระหว่าง 8 วัน ถึง 5 ปี และปรับ 5 หมื่น ถึง 5 ล้านฟรังก์”

กฎหมายของประเทศลักเซมเบิร์กนี้ วางหลักข้อห้ามไม่เฉพาะแต่การใช้หรือการโอนอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดซึ่งเป็นข้อห้ามตามพิธีสารฉบับที่ 4 ว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด ค.ศ. 1995 เท่านั้น แต่ยังรวมถึงการห้ามการส่งเสริม กระตุ้นหรือแนะนำให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งกระทำการใช้หรือโอนซึ่งอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดด้วย นอกจากนี้ยังมีการระวางโทษทั้งปรับและจำคุก เช่นเดียวกับกฎหมายของประเทศอังกฤษที่เราได้พิจารณาในหัวข้อก่อนหน้านี้

3.5.1 ประเทศออสเตรเลีย

ประเทศออสเตรเลียได้ให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการควบคุมหรือการจำกัดการใช้อาวุธที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายเกินขนาดหรือไม่จำกัดเป้าหมาย ค.ศ.1980 เมื่อวันที่ 14 มีนาคม ค.ศ. 1983 และพิธีสารฉบับที่ 4 ว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด ค.ศ. 1995 เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม ค.ศ. 1998 ซึ่งกฎหมายภายในของประเทศออสเตรเลียที่ออกมาควบคุมอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดได้แก่ กฎหมายแห่งสหพันธรัฐว่าด้วยข้อห้ามเกี่ยวกับอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด โดยมีสาระสำคัญดังนี้

ข้อ 1 เป็นเรื่องคำนิยาม (definitions) โดยกฎหมายกำหนดว่า

“(1) เพื่อวัตถุประสงค์แห่งกฎหมายนี้ อาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด หมายถึง อาวุธที่ถูกออกแบบมาเป็นพิเศษ เพื่อการสู้รบเพียงอย่างเดียวหรือเพื่อการสู้รบด้วยนั้น รวมถึงแสงเลเซอร์ เป็นเหตุให้เกิดการตาบอดอย่างถาวรต่อตาเปล่าหรือดวงตาที่ใส่อุปกรณ์ป้องกันเพื่อการมองเห็นที่ชัดเจนขึ้น

(2) เพื่อวัตถุประสงค์แห่งกฎหมายนี้ การตาบอดอย่างถาวร หมายถึง การสูญเสียการมองเห็นที่ไม่อาจกลับคืนได้ดั้งเดิมหรือทำให้ดีขึ้นได้ ความพิการอย่างร้ายแรงนั้นเทียบเท่ากับการมีความสามารถในการมองเห็นต่ำกว่า 20/200 ของดวงตาด้วยการวัดระบบสเนลเลน”¹²⁵

¹²⁵ Article 1 of the Federal law on prohibition of blinding laser weapons -
Definitions

“(1) For the purpose of this federal law, “blinding laser weapon” means a weapon which has been specifically designed, as its sole combat function or as one of its combat functions, to cause, through laser beams, permanent blindness to the naked eye or to the eye with corrective eyesight devices.

(2) For the purpose of this federal law, “permanent blindness” means irreversible and uncorrectable loss of vision which is seriously disabling with no prospect of recovery. Serious disability is equivalent to visual acuity of less than 20/200 Snellen measured using both eyes. ”

การให้คำนิยามของกฎหมายในข้อ 1 นี้ เป็นการกำหนดตามบทบัญญัติข้อ 1 และข้อ 4 ของพิธีสารว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด ค.ศ. 1995 ตามลำดับ

ข้อ 2 ของกฎหมายว่าด้วยการห้ามเกี่ยวกับอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดของประเทศออสเตรเลีย เป็นการวางหลักข้อห้ามตามกฎหมายว่า การกระทำในลักษณะใดบ้างเกี่ยวกับอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด ที่ถือว่าเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย โดยมีสาระสำคัญดังนี้¹²⁶

- 1) การได้มา การครอบครอง การขนส่ง การพัฒนา การประดิษฐ์ การแลกเปลี่ยน การประนีประนอมในการซื้อหรือการขาย ซึ่งอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด หรือส่วนประกอบของอาวุธนี้ต้องห้ามตามกฎหมาย
- 2) ห้ามการนำเข้า การส่งออกหรือการโอน ซึ่งอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดหรือส่วนประกอบของอาวุธ
- 3) ความเป็นอิสระของกฎหมายแห่งรัฐเกี่ยวกับอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดและส่วนประกอบของอาวุธมีขึ้นและประกอบกัน บทบัญญัติของกฎหมายนี้จะใช้กับประชากรออสเตรเลียต่อการกระทำที่กล่าวถึงข้างต้น
- 4) ระบบเลเซอร์ที่ขอบด้วยกฎหมายของการใช้ทางทหาร อันอาจเป็นเหตุให้เกิดการตาบอดโดยไม่ได้ตั้งใจหรือเป็นผลกระทบข้างเคียง รวมทั้งระบบเลเซอร์ที่ใช้ต่ออุปกรณ์ Optic จะถูกยกเว้นจากข้อห้ามที่กล่าวมาข้างต้น

¹²⁶ Article 2 of Federal law on prohibition of blinding laser weapons

“(1) The acquisition, possession, transportation, development, fabrication, trade, mediation in the purchase or in the selling of blinding laser weapons and specific parts thereof is prohibited.

(2) The importation, exportation and transfer of blinding laser weapons and specific parts thereof is prohibited.

(3) Independently of the law of the State in which blinding laser weapons, as well as specific parts thereof, are produced or assembled, the provisions of this law are applicable to Austrian citizens in respect of the above mentioned activities.

(4) Laser systems that, through their lawful military use, may cause blindness as an unintentional side – or collateral effect, including laser systems that are used against optical equipment, are excluded from the prohibitions of paragraph 1 to 3. ”

ข้อห้ามตามที่ปรากฏในกฎหมายฉบับนี้ไม่เฉพาะแต่เพียงห้าม การใช้และการโอนอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด ตามที่กำหนดในพิธีสารฉบับที่ 4 ว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด ค.ศ. 1995 เท่านั้น แต่ยังครอบคลุมถึง การได้มา การครอบครอง การขนส่ง การพัฒนา การประดิษฐ์ การแลกเปลี่ยน การซื้อหรือการขาย การนำเข้าและการส่งออกซึ่งอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดรวมทั้งส่วนประกอบของอาวุธด้วย ซึ่งผู้เขียนมีความเห็นว่า การที่กฎหมายภายในมีข้อห้ามที่ครอบคลุมการกระทำต่างๆ เช่นนี้ จะมีส่วนสำคัญที่ผลักดันให้ การควบคุมอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เนื่องจากว่า หากเรากำหนดห้ามเฉพาะการใช้หรือการโอน แต่ยังคงปล่อยให้มีการผลิต พัฒนา หรือครอบครองอาวุธชนิดนี้ เท่ากับว่าเป็นการเปิดช่องให้ประเทศต่างๆ สามารถมีอาวุธเลเซอร์ได้ นอกจากนี้ กฎหมายของประเทศออสเตรเลียได้กำหนดยกเว้นต่อระบบเลเซอร์ทางการทหารที่ชอบด้วยกฎหมายในการใช้ หากส่งผลให้เกิดอาการตาบอดโดยไม่ได้ตั้งใจหรือเป็นผลข้างเคียงจากการใช้อาวุธ ข้อกำหนดนี้ เป็นการกล่าวเน้นย้ำหลักการในพิธีสารฉบับที่ 4 ว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด ค.ศ. 1995 ข้อ 3 ที่แสดงให้เห็นว่า การใช้ระบบเลเซอร์นั้นมีความจำเป็นต่อทางการทหาร เช่น เลเซอร์วัดระยะทาง หรือเลเซอร์ชี้เป้า เป็นต้น

สำหรับผู้ที่กระทำการฝ่าฝืนกฎหมายฉบับนี้ รวมไปถึงการละเลยการกระทำต่อข้อห้ามที่กำหนดในกฎหมาย จะถูกระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกินอัตรา 360 วันเท่าที่ทบบัญญัตินี้ไม่ร้ายแรงไปกว่ากฎหมายแห่งสหพันธรัฐฉบับอื่น¹²⁷

นอกจากนี้กฎหมายยังได้ให้อำนาจในการที่จะเข้าจับกุมและยึดทรัพย์สินผู้ที่กระทำการฝ่าฝืนกฎหมายด้วย ดังนี้

- 1) อาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดรวมทั้งส่วนประกอบที่กำหนดคบทลงโทษในข้อ 3 จะถูกเข้ายึดครองโดยศาล
- 2) เครื่องจักรกลและอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตอาวุธเลเซอร์ที่ต้องห้ามภายใต้ข้อ 2 จะถูกประกาศยึดทรัพย์สินโดยศาล เพื่อเป็นประกันว่าอาวุธเหล่านี้จะไม่ถูกนำมาใช้อีกต่อไป

¹²⁷ Article 3 of Federal law on prohibition of blinding laser weapons

“Whoever acts, including by negligence only, in contradiction to the prohibition of Article 2 of this federal law shall be punished in court by a penalty of up to two years imprisonment or by a fine up to 360 daily rates, as far as the act is not liable to a more severe penalty under another federal law”

- 3) วิธีการที่ใช้ในการขนส่งอาวุธต้องห้ามตามข้อ 2 จะประกาศยึดโดยศาล
- 4) การยึดทรัพย์สินภายใต้ 2) และ 3) จะตกเป็นสมบัติของแผ่นดิน ส่วนการยึดครองภายใต้
 - 1) จะตกเป็นสมบัติของแผ่นดินและจะมีการรายงานไปยังกระทรวงมหาดไทยเพื่อการ
ทำลายอย่างทันทีทันใด¹²⁸

กฎหมายของประเทศออสเตรเลียที่ว่าด้วยการห้ามเกี่ยวกับอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดนี้ มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 1 มกราคม ปี ค.ศ. 1998¹²⁹

3.4.4 ประเทศไทย

เนื่องจากในประเทศไทยไม่ได้มีการใช้อาวุธเลเซอร์หรืออาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด คงมีเพียงแต่การใช้ระบบเลเซอร์ที่มาช่วยเสริมประสิทธิภาพของอาวุธชนิดอื่น ดังที่ผู้เขียนได้กล่าวถึงรายละเอียดไปแล้วในบทที่ 2 ดังนั้น ในขณะนี้เรายังไม่มีกฎหมายภายในฉบับใดที่ออกมาควบคุม

¹²⁸ Article 4 of Federal law on prohibition of blinding laser weapons – Seizure and forfeiture

“(1) Blinding laser weapons, as well as parts thereof, that constitute the object of one of the acts punishable under Article 3 shall be seized by the court.

(2) Machines and installations for the production of objects falling under the prohibition of Article 2 may be declared forfeited by the court. It must be secured, to the expense of the owner, that these may not be used anymore in contradiction with the prohibition of Article 2.

(3) The means used for the transportation of objects that fall under the prohibition of Article 2 may be declared forfeited by the court.

(4) The objects forfeited under par.2 and 3 become property of the Federal State. The objects seized under par.1 become property of the Federal State and shall be reported to the Ministry of the Interior for immediate destruction against compensation.”

¹²⁹ Article 6 of Federal law on prohibition of blinding laser weapons – Entry into force

“This federal law enters into force on 1 January 1998”

การใช้ซึ่งอาวุธเลเซอร์ แต่หากเราจะพิจารณาถึงกฎหมายที่มีความเกี่ยวข้องมากที่สุดที่จะนำมาพิจารณาปรับใช้กับกรณีของอาวุธเลเซอร์ จะมีกฎหมายภายในที่เกี่ยวข้องอยู่ 2 ฉบับด้วยกันคือ

1) พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490

ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ให้คำนิยามถึง อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืนไว้ดังนี้

“ มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

- (1) อาวุธปืน หมายความว่ารวมตลอดถึง อาวุธทุกชนิดซึ่งใช้ส่งเครื่องกระสุนปืนโดยวิธีระเบิดหรือกำลังดันของแก๊สหรืออัดลมหรือเครื่องกลไกอย่างใดซึ่งต้องอาศัยอำนาจของพลังงานและส่วนหนึ่งส่วนในของอาวุธนั้น ๆ ซึ่งรัฐมนตรีเห็นว่าสำคัญและได้ระบุไว้ในกฎกระทรวง
- (2) เครื่องกระสุนปืน หมายความว่ารวมตลอดถึง กระสุนโดด กระสุนปราย กระสุนแตก ลูกกระเบิด ตอร์ปิโด ทุ่นระเบิดและจรวด ทั้งชนิดที่มีหรือไม่มีกรดแก๊ส เชื้อเพลิง เชื้อโรค ไอพิช หมอกหรือควัน หรือกระสุน ลูกกระเบิด ตอร์ปิโด ทุ่นระเบิดและจรวดที่มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกัน หรือเครื่องหรือสิ่งสำหรับอัดหรือทำ หรือใช้ประกอบเครื่องกระสุนปืน
- (3) วัตถุระเบิด คือ วัตถุที่สามารถส่งกำลังดันอย่างแรงต่อสิ่งห่อหุ้มล้อมโดยฉับพลันในเมื่อระเบิดขึ้น โดยมีสิ่งที่เหมาะสมทำให้เกิดกำลังดัน หรือโดยการสลายตัวของวัตถุระเบิดนั้นทำให้มีแรงทำลายหรือแรงประหาร กับหมายความว่ารวมตลอดถึงเชื้อปะทุต่างๆ หรือวัตถุอื่นใดอันมีสภาพคล้ายคลึงกันซึ่งใช้หรือทำขึ้นเพื่อให้เกิดการระเบิดซึ่งรัฐมนตรีจะได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา
- (4) ดอกไม้เพลิง หมายความว่ารวมตลอดถึงพลุ ประทัดไฟ ประทัด ลม และวัตถุอื่นใด อันมีสภาพคล้ายคลึงกัน
- (5) สิ่งเทียมอาวุธปืน หมายความว่า สิ่งซึ่งมีรูปและลักษณะอันน่าจะทำให้หลงเชื่อว่าเป็นอาวุธปืน “

หากเราพิจารณาจะเห็นได้ว่า กฎหมายฉบับนี้ไม่ได้มีการกำหนดชัดเกี่ยวกับกรณีเลเซอร์ไว้แต่อย่างใด ซึ่งคงไม่ใช่เรื่องแปลกนักเพราะกฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายที่มีออกมาใช้บังคับนานมาก ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2490 หรือเมื่อประมาณ 57 ปีมาแล้ว แต่ความเป็นไปได้มากที่สุดต่อกรณีของอาวุธเลเซอร์คือ การผลิตอาวุธปืนเลเซอร์ เพราะจากคำนิยามของคำว่า “อาวุธปืน” ให้หมาย

รวมถึงอาวุธที่ต้องอาศัยอำนาจพลังงานในการส่งเครื่องกระสุนปืน แต่ทั้งนี้จะต้องเป็นกรณีที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ซึ่งกฎกระทรวงในปัจจุบัน ไม่ได้มีกำหนดเกี่ยวกับเลเซอร์ไว้แต่อย่างใด

2) พระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ. 2530

พระราชบัญญัติฉบับนี้มีขึ้นเพื่อควบคุมอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในยามสงคราม โดยในมาตรา 4 ได้ให้ความหมายของคำว่า ยุทธภัณฑ์ ไว้ว่า “ยุทธภัณฑ์ หมายความว่า อาวุธ เครื่องอุปกรณ์ของอาวุธ สารเคมี สารชีววะ สารรังสี หรือเครื่องมือเครื่องใช้ที่อาจนำไปใช้ในการรบหรือการสงครามก็ได้ ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา ตามมาตรา 7” ซึ่งก็ได้มีเป็นประกาศกระทรวงกลาโหม เรื่องกำหนดชนิดยุทธภัณฑ์ที่ต้องขออนุญาตตามพระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ออกมาเมื่อ พ.ศ. 2530 ซึ่งตามประกาศฉบับนี้ ได้มีการกำหนดให้อาวุธ เครื่องอุปกรณ์ของอาวุธ สารเคมี สารชีววะ สารรังสีหรือสารนิวเคลียร์หรือเครื่องมือเครื่องใช้ที่อาจนำไปใช้ในการรบหรือการสงครามได้ ถือเป็นยุทธภัณฑ์ โดยในข้อ 1.3 ของประกาศได้กำหนดถึงอาวุธประเภทยานพาหนะทางน้ำ ทางบก และทางอากาศที่ใช้ในกิจการทางทหารและเครื่องมือที่อาจนำไปใช้ในการรบหรือการสงครามได้ ซึ่งข้อ 1.3.17 ได้กำหนดถึง เครื่องมือวัดระยะทางทหาร ซึ่งในกรณีนี้ กองทัพอากาศได้มีการนำเลเซอร์มาใช้วัดระยะทางเช่นกัน ดังนั้นจึงถือได้ว่า ระบบเลเซอร์ที่ใช้ทางการทหารของไทย ตกอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ. 2530

หลักการในพระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ. 2530 กล่าวโดยสรุป ได้กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดสั่งเข้ามา นำเข้ามา ผลิต หรือมีซึ่งยุทธภัณฑ์ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากกระทรวงกลาโหม¹³⁰ และมีการกำหนดขั้นตอนเกี่ยวกับการนำอาวุธผ่านแดนรวมถึงสถานที่ที่ใช้จัดเก็บอาวุธ¹³¹ รวมทั้งการกำหนดบทลงโทษในกรณีที่มีผู้ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติฉบับนี้ ทั้งการระวางโทษปรับ และโทษจำคุก¹³²

การที่ประเทศไทยไม่เป็นภาคีของทั้งอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการควบคุมหรือการจำกัดการใช้อาวุธที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายเกินขนาดหรือไม่จำกัดเป้าหมาย ค.ศ. 1980 และ

¹³⁰ มาตรา 15 พระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ. 2530

¹³¹ มาตรา 19 – 29 พระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ. 2530

¹³² มาตรา 41 – 50 พระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ. 2530

พิธีสารฉบับที่ 4 ว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด ค.ศ. 1995 ทำให้ประเทศไทยไม่มีกฎหมายที่
 จะมาใช้ควบคุมการใช้อาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดโดยตรง โดยอาจต้องอาศัยการควบคุมตามหลัก
 กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ ซึ่งมีฐานะเป็นกฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศที่มีผล
 ผูกพันกับทุกรัฐ และในขณะนี้ ประเทศไทยได้รับการผลักดันจากนานาประเทศ และคณะกรรมการ
 ภาชาดระหว่างประเทศ (International Committee of the Red Cross: ICRC) ให้เข้าเป็นภาคีต่อ
 อนุสัญญาฉบับดังกล่าว โดยการผลักดันจะเป็นลักษณะการหารือระหว่างเจ้าหน้าที่ระดับสูง หรือ
 หยิบยกขึ้นมาในกรอบทางการทูต ซึ่งประเทศไทยได้มีการจัดประชุมเพื่อพิจารณาในการเข้าเป็น
 ภาคีระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องขึ้น เช่น ฝ่ายทหาร และ กระทรวงการต่างประเทศเมื่อปี พ.ศ.
 2534 ซึ่งที่ประชุมขณะนั้นมีความเห็นว่า ประเทศไทยยังไม่มีความพร้อมต่อการเข้าเป็นภาคีของ
 อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการห้ามหรือการจำกัดการใช้อาวุธที่อาจก่อให้เกิดความเสียหาย
 เกินขนาดหรือไม่จำกัดเป้าหมาย ค.ศ. 1980 และพิธีสารของอนุสัญญาฉบับนี้แต่อย่างใด¹³³ และ
 ในปัจจุบันการดำเนินการคงอยู่ในขั้นตอนของกระบวนการพิจารณาระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

เมื่อเราได้ทำการศึกษากฎหมายทั้งในระดับระหว่างประเทศและระดับภายในประเทศ
 เกี่ยวกับการควบคุมอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด เพื่อการมองเห็นภาพที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ผู้เขียน
 ใคร่ขอเสนอตารางแสดงการเปรียบเทียบกฎหมายทั้งสองระดับ เพื่อการศึกษาเปรียบเทียบว่า
 กฎหมายระดับระหว่างประเทศและระดับภายในประเทศนั้น มีมาตรการที่เหมือนกันหรือแตกต่าง
 กันอย่างไรบ้าง ดังนี้

¹³³ สัมภาษณ์ หทัยกานต์ ยะมาลี, เจ้าหน้าที่การทูต 6 กองสันติภาพ ความมั่นคงและการ
 ลดอาวุธ กรมองค์การระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ, วันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2547

ตารางเปรียบเทียบกฎหมายระหว่างประเทศกับกฎหมายภายในประเทศเกี่ยวกับการควบคุมอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด

สาระสำคัญ	กฎหมาย CCW 1980 และพิธีสารฉบับที่ 4 ว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด	กฎหมายภายใน		
		ประเทศฮังการี	ประเทศลักเซมเบิร์ก	ประเทศออสเตรเลีย
นิยาม	ให้คำนิยามคำว่า "ตาบอดอย่างถาวร" เพียงกรณีเดียว	มิได้มีการให้คำนิยาม	มิได้มีการให้คำนิยาม	ให้คำนิยามคำว่า "ตาบอดอย่างถาวร" และ "อาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด" ไว้ แต่เป็นการกำหนดตามบทบัญญัติของพิธีสารฉบับที่ 4 ว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด ค.ศ. 1995
สารบัญญัติ	ห้ามการใช้และการโอนซึ่งอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด	ห้ามการใช้ การออกคำสั่งให้ใช้หรือการเตรียมการซึ่งการใช้อาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด	ห้ามการใช้ การโอน การกระตุ้น การส่งเสริมหรือการสนับสนุนให้มีการใช้ การโอนอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด	ห้ามการได้มา การครอบครอง การขนส่ง การพัฒนา การประดิษฐ์ การแลกเปลี่ยน การซื้อหรือการขาย การนำเข้า การส่งออก หรือการโอนอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด

สาระสำคัญ	กฎหมาย CCW 1980 และพิธีสารฉบับที่ 4 ว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด	กฎหมายภายใน		
		ประเทศไทย	ประเทศลักเซมเบิร์ก	ประเทศออสเตรเลีย
วิธีบัญญัติ	มิได้มีการกล่าวถึง	มิได้มีการกล่าวถึง	มิได้มีการกล่าวถึง	มีการให้อำนาจองค์กรที่เกี่ยวข้อง ในการเข้าจับกุมและยึด ทรัพย์สินผู้กระทำการฝ่าฝืนข้อ ห้ามของกฎหมายเกี่ยวกับ อาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด
ข้อยกเว้น	ยกเว้นต่อระบบเลเซอร์ทางการ ทหารที่ชอบด้วยกฎหมาย	มิได้มีการกล่าวถึง	มิได้มีการกล่าวถึง	ยกเว้นต่อระบบเลเซอร์ทางการ ทหารที่ชอบด้วยกฎหมาย
องค์กร	สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติและ คณะกรรมการการลดอาวุธ	เป็นหน้าที่ขององค์กรภายในที่ ปฏิบัติหน้าที่ภายใต้กฎหมาย	เป็นหน้าที่ขององค์กรภายในที่ ปฏิบัติหน้าที่ภายใต้กฎหมาย	รัฐมนตรีว่าการกระทรวง เศรษฐกิจ รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงยุติธรรม และรัฐ มนตรีว่าการกระทรวง มหาดไทย โดยรับผิดชอบหน้า ที่แตกต่างกัน
บทลงโทษ	มิได้มีการกล่าวถึง	มีบทระวางโทษจำคุก	มีบทระวางโทษปรับและจำคุก	มีบทระวางโทษปรับและจำคุก

หมายเหตุ: CCW 1980 หมายถึง อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการห้ามหรือการจำกัดการใช้อาวุธที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายอันเกินขนาดหรือไม่จำกัดเป้าหมาย ค.ศ. 1980

จากตารางดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า บทบัญญัติของกฎหมายภายในแห่งรัฐจะมีข้อกำหนดเกี่ยวกับอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดแตกต่างกันออกไป หากนำไปพิจารณาเปรียบเทียบกับกฎหมายในระดับสากล คือ อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการห้ามหรือการจำกัดการใช้อาวุธที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายอันเกินขนาดหรือไม่จำกัดเป้าหมาย ค.ศ. 1980 และพิธีสารฉบับที่ 4 ว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด ค.ศ. 1995 จะพบว่า มาตรการทางกฎหมายภายในแห่งรัฐมีทั้งที่เท่าเทียมกัน เช่นประเทศอังกฤษ และเข้มงวดกว่ามาตรการในทางระหว่างประเทศ เช่นประเทศลักเซมเบิร์กและประเทศออสเตรเลีย และกฎหมายภายในแห่งรัฐนี้จะมีความสำคัญมากต่อการควบคุมกลุ่มผู้ใช้อาวุธที่เป็นปัจเจกชน หรือ กลุ่ม Non – State Actor ต่างๆ เนื่องจากกลุ่มเหล่านี้ไม่ได้มีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตามสนธิสัญญาระหว่างประเทศ ดังนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องมีการควบคุมภายในประเทศขึ้นมาควบคุมบุคคลดังกล่าว และเมื่อการควบคุมการใช้อาวุธภายในรัฐมีประสิทธิภาพ ก็จะเป็นผลดีต่อสังคมระหว่างประเทศตามมา กล่าวคือ จะเป็นการป้องกันและลดปริมาณการใช้และการแพร่กระจายอาวุธในระดับสากล

การศึกษาในบทนี้เห็นได้ว่า มาตรการทางกฎหมายที่ปรากฏในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการห้ามหรือการจำกัดการใช้อาวุธที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายเกินขนาดหรือไม่จำกัดเป้าหมาย ค.ศ. 1980 และพิธีสารว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด ค.ศ. 1995 ยังมีเนื้อความบางส่วนที่ยังคลุมเครือ รวมไปถึงการขาดบทบัญญัติที่สำคัญในบางเรื่อง จึงนำไปสู่ปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายที่อาจไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร โดยในบทต่อไปจะเป็นบทวิเคราะห์ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและแนวทางในการแก้ไขปัญหา รวมทั้งบทบาทขององค์การระหว่างประเทศที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการควบคุมการใช้อาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด